

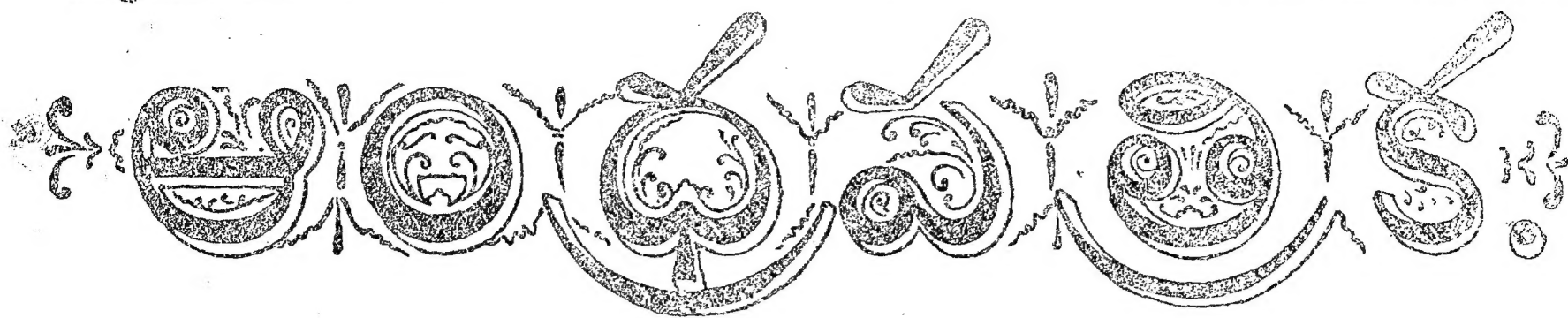
ఆంధ్రసభలవృత్తాంతము

విడివత్రిక 1-8 0-1-6

Register No. M. 1118

Post Box No. 212.

Telephone No. 544.

71244

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 24-వ తేది శనివారము
శ్రీ క్రొధనామ సంవత్సరము, కార్తీకమాస శుద్ధ సప్తమి ౭.

No. 161
సంచిక ౧౬౧

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గాఢ గాఢవారిచే వేలవేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.

దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును

విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండవలసినది.

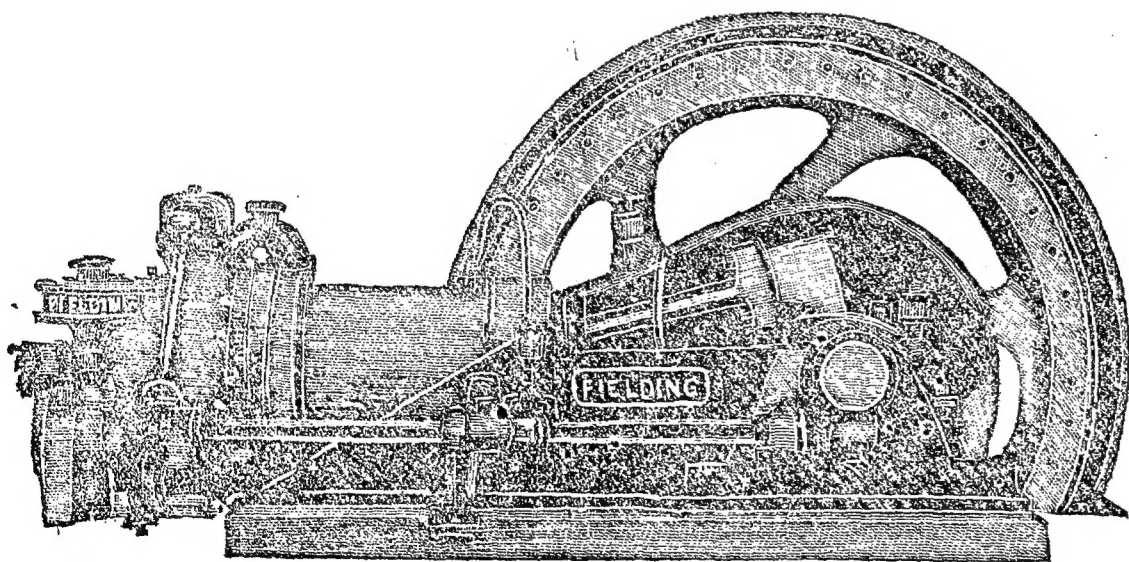
The safest, simplest, strongest and the most
advantageous Oil Engine with many improvements.

“స్టర్లింగు”

వేటెంటు సేప్టిక్విక్ స్టర్లింగు శమిడిశల్ క్రూడు ఆయిలు యింజను

వేవరైజు స్ట్రపుతో కాల్యవలసిన అవసరములేకుండగనే

రెండే నిమిషములలో స్టార్టుకాగలను.

వీటిసామానులు చాలా బలముకలవిగాను మంచి తెంపరు కలవిగాను వుండుటవల్ల చాలాకాలము
అధిగోకుండా పనిచేయుటలోను లోడ్లు లాగుటలోను యీ యింజనులు చాలా ప్రసిద్ధిచెందివున్నవి.
క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు బహు తక్కువ. ఎటువంటిమట్టి క్రూడు ఆయిలుతో నయినను బహు
చక్కగా పనిచేయును. 52 బి. హెచ్. పి. వరకు అన్ని పైజలు యెప్పుడున్న స్టాకులోవుంచ
బడును. ధరలు బహుసరసముగావుండును.

సోల్ ఏజెంట్లు:—డి.ఎల్. శాస్త్రి అందుకో, 12, తంబుచెట్టి వీధి, మెద్రాసు.

బ్రాంచి ఆఫీసు, కొత్త అగ్రహారం, విజయనగరం.

ఇప్పుడే వచ్చినవి

సింగిల్ బారల్ మజల్-లోడింగు తుపాకులు. లండ
నులోనున్న జోసెఫ్ బరనవారిచే తయారుచేయ బడినది.
38" స్టీల్ బారల్, స్టీల్ లాక్ అందు నిప్పిత్ చేయబడ్డది.
మేలైన వాల్ నట్ స్టాకు రాంరాడుతో సహాగలదు.

28 బోయలది

ధర రూ 55

24 "

" 60

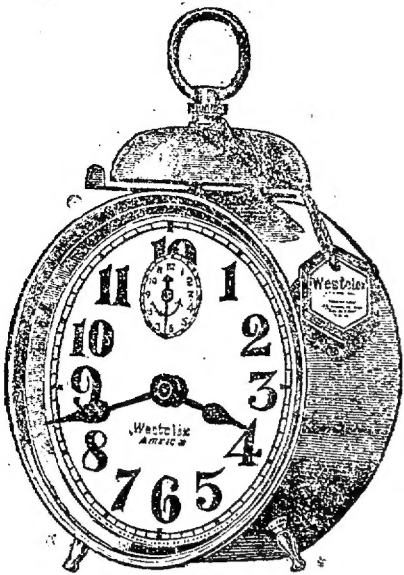
డబల్ బారల్ బ్రిచ్-లోడింగు 12 బోయల హావరు
తుపాకి 30" స్టీల్ బారల్స్ గలది. రైట్ మాడిఫైడ్, లెఫ్ట్
పుల్ చాక్, స్టీల్ లాక్ అందు ఆప్షన్ గలిగి క్రాస్ బోర్న్
ప్రిన్సిపాల్ తో సహా మాకుగాను ప్రత్యేకముగా జర్మనీలో
తయారు చేయబడినది. 1 కి ధర రూ 90-0-0.

వైరకేమే మేలైనది అందముగా పసిగట్టిన చేయబడి
నది 1 కి ధర రూ 115.

Messrs Spencer & Co, Ltd.
Madras.

కమలామణి లేఖలు
వెల 6 అణాలు. డజను కి రూపాయలు
గ్రంథకర్త:— బి. ఎ. బి. ఎల్, హైకోర్టు నేరీలు
రెంటుల. వెంకట సుబ్బారావు పంతులు గారు
ఉద్యోగకారమున విదేశములనుండి భర్తకు
కమలామణి వ్రాసిన యీ లేఖలు పట్టివలపు జాబులు
గాక ప్రేమాభ్యుతము తోడ నిండి లోకాచార వ్యూహ
హారముల విచిత్ర వర్ణనము కలిగియుండుటచే స్త్రీపు
రుషులకై పఠనీయములు. ఆన 1902 నెల్ల జూను
మాసములోనిది యాంగ్లేయ భాషలో ప్రచురింపబడు
(Kamala's Letters to Her Husband) ప్రపంచ
మెల్లెడల వ్యాపించియున్నది. చక్రవర్తి మొనలంగ
లక్షలకొలది జనులు జదివి స్థాపించియున్నారు. లే
ఖిరూపకమయ్యన చమన కట్టకధగాంగన్నట్టి తుట్టుకు
దకు కమలామణికి సంప్రాప్తమున దుర్గతి అత్యంతవ్య
సన కరముగా నుండును. విశేష ప్రతులు లేవు.
విక్టోరియా డిపో, మైలాపూరు, మదరాసు

గుడ్ మార్నింగ్ అలారం టైమ్ పీస్

యెన్నె
పెట్టేట్టు
ఆన్ ఆఫ్
కాలోను
జెట్టుకొన్న
గ్లిక్ టైమ్ క
ర్యాగారును
నందు యిది
రయా రుచే
యబడినది.
చూచుటకు
చాల అంద
మగానుండు
ను. మిక్కిలి
గట్టిగా త
యారు చేయ
బడినది.

తెల్లని డయలు, అరేబియా సంఖ్యలు, 6 1/2" అం. ఎత్తుగలది.
అలారము అవసరములేకపోయిన త్రిప్పినేయవచ్చును;
2వ సంవత్సరం పూచీ పత్రముతో. సహా సరఫరా చేయబడును.
ధర 1 కి రూ 6-12-0 లు మాత్రమే.

కాదురు అండ్ యూసఫ్ బ్రదర్స్,

(18వ సం॥ నుండి గడిచునూరుల వ్యాపారము కేయవారు.
గవర్న మెంటు, రైల్వే స్టేషన్లు, రటన్ బజారు, మదరాసు.

Khader & Yousuf Bros.

Govt. & Rly Suppliers, MADRAS

ప్రపంచమందు అంతటను మంచిస్వాగతము

"కామకాస్త్రమునకు" గలదు. ఆరోగ్యము, విశ్వర్యము,
అభివృద్ధి మొదలగు వాటినిగరించి సలహా యిచ్చు గ్రంథము.
150 పుటలు గలది. వివర్ణ లేకున్న ఒకటిని తెప్పించుకొనుడు.
ఇది ఉచితముగా తపాత్ ఖర్చులేక పంపబడును. కావలసిన
వారు ఈవిగున విలాసమునకు వ్రాయుడు.

ఆశంకనిగ్రహ ఔషధశాల,

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

యూరపియనుసంఘ పునర్నిర్మాణము

కర్నలు క్రాఫర్డుగారి సూచనలు

బొంబాయి, అక్టోబరు 22:—నేటి సాయంత్రమును
జరిగిన యూరపియను సంఘముయొక్క బొంబాయి శాఖాసమా
వేశమందు సంఘపునర్నిర్మాణప్రణాళిక సంక్షేపముగ కర్నలు
క్రాఫర్డుగారు వివరించిరి. కర్నలు క్రాఫర్డుగారు సంఘము
యొక్క కార్యదర్శి మారభారము, కాలమును ప్రకృతమందున్న
నియమావళిప్రకారము సెంట్రలు కాంసిలు ప్రాతినిధ్యము గల
దిగ నుండుట కవకాశముల నిచ్చుటలేదు. కలకత్తాయందున్న
ఎవరితో కాఫిలెటరేషన్ ప్రాతినిధ్యము వహించవలయునని కోరు
చున్నవి. అందుచే సెంట్రలు కాంసిలుయొక్క అభిప్రాయ
ములు కలకత్తా అభిప్రాయము లని ఎంచవలసివచ్చుచున్నది.
రాష్ట్రములందు నివసించుచున్న ముఖ్యమున ప్రతినిధులతో
గూడిన వానినిగ కాంసిలును ఏర్పాటుగావించి, అది ఆఖిల
భారత కాంసిలుగ చేయవలయును. అట్లు మార్పు గావించుటచే
కాంసిలునకు పలుకుబడి పెచ్చును. కాంసిలుయొక్క కార్య
క్రమము ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు, తేతులవ్వారా జరుగును.
రాష్ట్రీయసమస్యల పరిష్కారము నిమిత్తము రాష్ట్రములందు
సంఘములు నెలకొల్పబడును. రాష్ట్రీయ రాజకీయములను
అఖిలభారత రాజకీయములతో అన్వయము గావించుటకు
నెట్టి సంస్థయు లేనందున ఈ యేర్పాటు చేయవలసివచ్చి
నది. రాష్ట్రములం దన్నిరాఖాసంఘములును రాష్ట్రీయసంఘ
మునకు లోబడవలయును. కేంద్రపరిపాలన నిమిత్తము ఆర్థిక
నియమములను గురించినది మాడవనూచన. అట్టికేంద్రపరిపాలన
యొండవలయునని సర్వసామాన్యముగ ఎల్లరును అంగీకరించు
చున్నారు. ప్రకృతమందు 3/5 వంతు ఆదాయమును శాఖాసం
ఘములు కేంద్రపరిపాలన కర్పించుచున్నవి. కాని యీవర్ధతి
జలన రాష్ట్రీయాభివృద్ధి కడ్డంకులు గలుగుచున్న వని అభిప్రా
యము గలదు. ప్రతి శాఖాసంఘమును నిర్దేశముగ ధనమొత్తము
నీయవలయుననియు, మిగతాధ్యక్షము రాష్ట్రీయమునకు సంబం
ధించిన విషయముల నిమిత్తము వెచ్చింపవలయుననియు సూచ

నలు గావించబడుచున్నవి. సంఘముయొక్క నిధికి సంబంధించి
నవి.

శాల్కపహాదన, భారతదేశ రాజకీయజీవితముందు యీ
రసియను సంఘము పలుకుబడి సంపాదించవలయునన్నచో
విస్తారము ధన మావశ్యకమనియు, సంవ
త్సరపుచందా రూ 10 ల నుండి రూ 20
లకు పెచ్చింపవలయుననియు కర్నలు క్రాఫర్డుగారు నుడివీరి.
ఈవిషయము సభ్యులచే నిర్ధారణ గావించవలయును. కాని ధన్య
మావశ్యకము.

ప్రణాళిక స్పష్టముగ రూపమునకు తేబడినపిదప ప్రతి
సభ్యునకును బంపబడుననియు, తదనంతరము శాఖాసంఘముల
అభిప్రాయములతో కలకత్తాయందు జరగబోవు సామాన్యసంఘ
సమావేశమునకు దాఖలు చేయబడుననియు అన్వయిత వహించిన
ఎత్. బిష్టుగారు చెప్పిరి. ఇది ముందు సంవత్సరప్రారంభమందు
జరుగును.

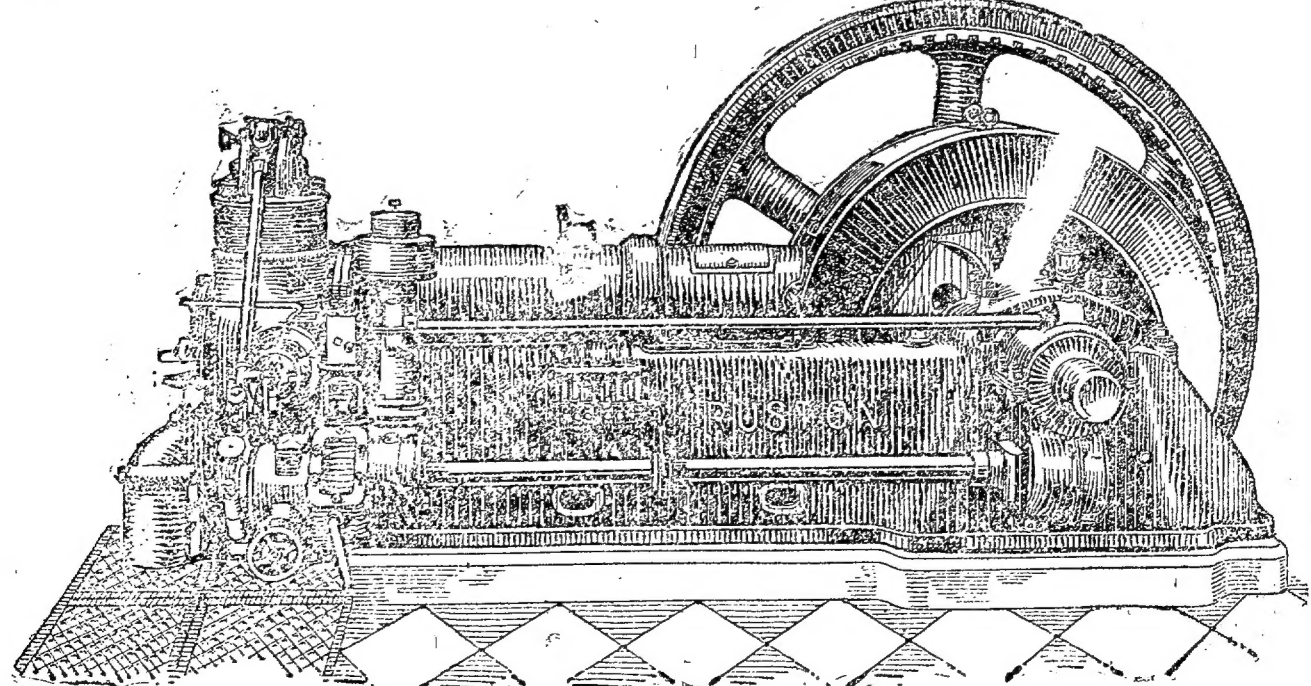
భారతదేశమందు నివాసముల సేర్పరచుకొనిన ఛైలోసీ
పింఘుదారుల కష్టములనివారణనిమిత్తము యూరపియను సం
ఘము ఏమిక్కుడి చేసెనని ప్రశ్నింపబడ, మారకములేటు హె
చ్చుటచే గలిగిన కష్టములచేత ఇండియా ప్రభుత్వమునకు యూ
రపియను సంఘము వ్రాసెననియు, కర్నలు క్రాఫర్డుగారు వీరియిబ్బం
దులను గురించి అసంతోషము దొరతెనమును బ్రశ్నించెననియు
కార్యదర్శియగు కల్ క్రాఫర్డుగారు చెప్పిరి. యువకార్యాలయ
ము ఈవిషయమై చూచుచున్నదనియు, పింఘుదా ర్థులను
సమానపరిస్థితులందె యుండవలయును గాని హెచ్చుతక్కుము
ను యువకార్యాలయము చూపజాలననియు, యువకార్యాలయ
ము సమాధాన మిచ్చెననియు కార్యదర్శి వివరించెను. తుద కీవి
షయముపై ఎక్కు-సర్వీసు సంఘము శ్రద్ధవహించెను. భారతదేశ
శమందు నివాసము సేర్పరచుకొనిన పింఘుదార్లు ప్రత్యేకము
గు ఆదరణ చూపవలయునని ఒటావాయందు సమావేశమైన కా
స్పరెంసునందు తీర్మానింపబడెను. ఈతీర్మానమును హెగుప్ర
భువు యుద్ధకార్యాలయమున కంపెను. యువకార్యాలయ మిం
కను జవాబీయలేదు. సమాధానము సంకల్పపీకరముగ లేకపో
యినచో ముందు అవలంబించవలసిన చర్యనుగురించి యూరపి
యను సంఘము ఆలోచించవలయును. (అ. ప్రె.)

ది రస్ట్ న్ క్రాడ్ ఆయిల్ ఎంజిను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న
ఆయిల్ ఎంజిను లన్నిటికంటెను
మిక్కిలి పోడిమిగలది.
తక్షణమే కడులును.
హాట్ బల్బు, స్టవ్, మాగ్నెటో,
మున్నగునవి లేవు

పొయ్యికి మిక్కిలి నరసమైన
నూనె చాలును.
కొద్దినూనెతో పనిచేయును.
చతురతనీమియు ఉండ
నవసరములేదు.

నెం ఎ 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాటలాగును వ్రాయుడు (388)
మద్రాసులో సోల్ విజంట్లు, మాస్సి అందుకో, లిమిటెడ్, ఎంజనీర్లు, తపాల్ పెట్టె నెం 60, మద్రాసు.

జోధ్పూరు మహారాజు

యూరోపునుండి తిరిగి వచ్చుట

18 లక్షలు ప్రయాణపు ఖర్చులు

బొంబాయి క్రానికిలు వ్యాఖ్యానము

(ప్రీ ప్రెసు లేంటి)

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 28:—యూరోపు ప్రయాణమునండి జోధ్పూరు మహారాజుగారు తిరిగివచ్చిరి. ఇందులకు 18 లక్షలు ఖర్చైనట్లు క్రానికిలు అంచనావేసినది. మూడులక్షలు మోటారు కారులమీదను మహారాజుగారు ఖర్చు పెట్టినదియు, వానివసతి యేర్పాటులకు మరీమూడు లక్షలను ఖర్చున సంవత్సరమున కగుననియు, ఆయన సంస్థానమునందు విద్యాభ్యాసమున రెండు లక్షలుమాత్రము వెచ్చింపుమన, 19

లక్షలు పోలీసు మిలిటరీమీదను, 18 లక్షలు సివిలు అక్కౌంట్స్ పోలీసులకు ఖర్చునందునని క్రానికిలు నూచించుచున్నది.

సన్మానపత్రము నిరాకరించుట

బొంబాయి మార్వాడీ సారులు జోధ్పూరు మహారాజుకు ప్రయాణమునండి తిరిగి రాగా సన్మానపత్రము నీయబోగా వారు నిరాకరించిరి. ఆ యిష్యుదలమహాన్న సన్మానపత్రమునందు మహారాజుగారికి స్వాగత మొసంగుమ సంస్థానమునందు ప్రజలకు స్వతంత్రాధికారము లుండవలె ననియు పత్రికాస్వాతంత్ర్య ముండవలె ననియు విద్య నభివృద్ధి జేయవలె ననియు కోరిరి. జోధ్పూరు సంస్థానోద్యోగులు వద్దన్నించువలన మహారాజు సన్మానపత్రము నంగీకరింప నిరాకరించి యుండవచ్చునని అందు కేర్పాటు జేసినవారనుచున్నారు.

కీ॥ శే॥ వడ్లమన్నాటి నరసింహశర్మగారు

వెంటి రావయ్య బి. ఏ. యల్. టి. గారు మాక్సిము గ్రాయుచున్నారు:—కీర్తి శేఖర నడ్లమన్నాటి వెంటి శేష

య్యగారి కుమారుడు వడ్లమన్నాటి వెంటివరసింహశర్మగారు 21 తేదిరాత్రి 12 గంటలకు ముమ్మడి స్వర్గస్థులైరి. వీరిది బందరులో భవనమును గౌరవనీయులును నగుటయందులూ వాక్కిటి. వీరినయ్య 30 సంవత్సరములు. వీరు విద్యచాలించుకొన్నతరువాత బందరు హిందూ హైస్కూలులో రి సంతకరములు ఉపాధ్యాయులుగా పనిజేసి పిమ్మట ఆనాగొగ్గను చేరి బానిస వదలివేసిరి. తరువాత కొంత సెమ్మడించినగాని సరియైన ఆగొగ్గమురాలేదు. మూడువారములక్రిందట వీరికి జ్వరము తగిలినది. ఆజ్వర మెక్కువై చివరకు మెదడున కెక్కి నిష్క్రరాత్రి సంభించి వీరు చనిపోయిరి. వీరికి ముగ్గురు కుమార్తెలును భార్యయుగలరు. వీరు చక్కపిల్ల వెంటికాత్రిగారికి కిమ్మలై యుండి తెలుగుభాషయందు ప్రావీణ్యమును సంపాదించి కవులని పేరొందిరి. వీరు పుస్తకము లెవ్వియు వ్రాయలేదు కాని వీరికవిత్వచిహ్న బందరు గుంటూరునున్న గువోట్ల బాగుగ విదితమే. వీరు కల్పవరహితులై భగవంతునియందు భక్తిగియుండెడివారు. వీరియాత్మకు కాంతి కలుగుగాక.

మద్రాసు పెన్సల్లు

ప్రతి రకము డ్రాయింగు పెన్ సెల్లుయొక్క శ్రేష్ఠత్వమునకు, పోడిమికి పూచీ యివ్వబడును.

మద్రాసు పెన్సల్ ఫ్యాక్టరీవారిచే మాత్రమే తయారు చేయబడుచున్నది.

వీటిని ఉపయోగించి స్వదేశోద్యమమునకు ప్రోత్సాహ మొనగడు. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:

1964

వి. పెరుమాళ్ శెట్టి అండ్ సన్సు, మద్రాసు

వివాహము మొదలగు శుభకార్యసమయములందు

మ ము ల ను మ రు వ కు డు

ఆకాశంగము కలుగను!

} చిన్న వస్తువు మొదలు పెద్దదివరకు మావద్ద స్టాకులో నున్నది!! {

తృప్తికరముగా నుండును!!!

మావద్ద సాదా బంగారుఉంగరములు, పువ్వరాగములు, కెంపులు పొదిగిన ఉంగరములు, తోడులు, మాటీలు, వంకీలు, బిడ్యాణములకు కావలసిన మోపులు, పలు కమల చేతిగాజులు, గొలుసులు, జేసరీలు, ముక్కుపుడుకలు, నాగరలు, మల్లెమొగ్గలు, రోజాపువ్వులు, పెండెంటులు, బహుమానపత్రములు మొదలగునవి సిద్ధముగానున్నవి. నీమధ్యికి, సవరంబంగారుకు, మేలైన పువ్వరాగములకు, కెంపులకు, పూచీ నిచ్చెదము. నగలవిషయములో ఏసహాయము కావలసినను చేసెదము.

తృప్తికరముగాలేనిచో పైకము వాపనిచ్చెదము. ఒకడభా మానమృతమును చూడగోరెదము.

ఉమ్మడిరామయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ,

నగలవర్తకులు, 25 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

జార్జి డ్రెల్లు
లై ను స బ్బు

ప్రాక్షేషమందు అంతటను ప్రసిద్ధిచెందిన
టా యి లె ట్ - డి - లూ క్సు

అ ను అ త్త రు

చర్మమునకు దానియొక్క అమోఘమైన సువాసనను
కలిగించి, ఉపయోగించి చాలనేపైన పిమ్మట
గాలిలో దాని సువాసన అద్భుతముగా వ్యాపించును.

ప్రతివోటను వెలకుదొరకును లేక ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుము.

పోస్ట్ పంజంతు:—

ఏ. వి. ఆర్. ఏ. అడికప్పచెట్టి, 52, బందరువిధి, మద్రాసు.

రామమోహనఫార్మసీ, బెజవాడ.

సమస్త ఆయుర్వేదౌషధములు సరసమైనధరలకు విక్రయింపబడును. కోరువారికి క్యోటలాగు ఉచితము.

మాతన ప్రచురము ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్న మాల మాతన ప్రచురము

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము

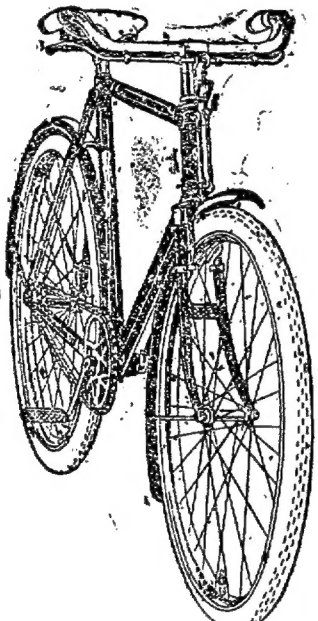
పోతానామాత్య ప్రణేతము. ఇదివఱకు ముద్రితములైన ప్రతులకన్న బాగుగముద్రించునూరము
12 స్కంధములుగల సంపుటము గ్లాజాగితములు క్యాలికోబైండు గిట్టుపేరు వెల రూ 6-0-0
సంపూర్ణప్రతి 2 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిట్టుపేరు రూ 8-0-0
2080 సంపూర్ణప్రతి 3 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిట్టుపేరు రూ 9-0-0
ఎ. కణ్ణన్ సెట్టి అండ్ కంపెనీ, 286, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాస్.

మలేరియాకు (Malaria) ఇసనోఫెలి (Esanofele)

అను ఆమోఘమైన ఔషధమును ఉపయోగించి మీ దేహలోగ్ధమును కాపాడుకొనుడు.
అది రక్తమునందున్న మలేరియా పురుగులను చంపుటమాత్రమే గాక మలేరియా రానీయక ఆటంక
పరచును.
మలేరియా రానీయక ఆటంకపరచుటకై ప్రతిదినము ఉపయోగము సాయంకాలములందు ఒక మాత్రము
వాడవలెను.
ఏకమిట్టన కైనను లేక ఈ దిగువ విలాసమునకువ్రాయుడు.
ఇదే మాదిరియే యుండు ఇతర ఔషధములను చూచి మోసపోకుడు.

Messrs. Gorio Ltd., P. O. Box No. 159, Bombay.

వెరల్ నెషల్ బైసిక్లెటికిని మంచి ముత్యము వంటిది.

ప్రతిభాగమును
మంచిస్థితిలో నున్నది.

పూర్తిగా బ్రిటిష్ వారిచే
తయారు చేయబడినది.

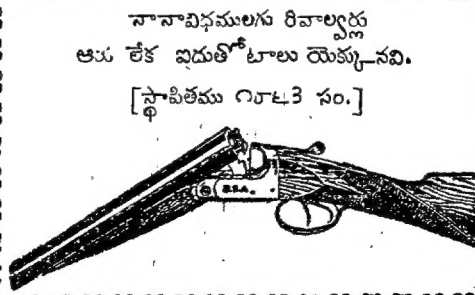
5 సంవత్సరములవరకు
పూచీ యివ్వబడును.
డన్ లెప్ టైరులతో సహా
ధర రూ 85 లు మాత్రమే.

దక్షిణ దేశమరెదు అంతటను
ప్రతి సైకిల్ హాపునందు
దొరకును.

Sole Agents:--English Cyele Motor Importing Co.,
Branch:-- 3, Mount Road. 9, Broadway, MADRAS.

ధ ర లు
సరసము.
క్యాటలాగు
ఉచితము.

నంబరు 3, 34, 35 అంగుళములలో దొరకును. చిన్నవి కేబుల్ పెట్టుకో గలిగినవికూడ దొరకును. (8068)
యం. వి. రామానుజం శెట్టి అందు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ఆంధ్ర ప్రచారిణి గ్రంథ నిలయము పితాపురము
—: క్రొత్తగ వెలువడిన నవలలు :— బ్రాంచి 279 లింగి శెట్టిపీధి, మద్రాసు.
నరేంద్రగుప్తాదురు. 1-8-0. బ్రాంచినిలాసమురు. 0-12-0.

ఈ రెండునవలలు పోస్టేజీగాక పందాదారులకు రూ. 1-8-0 మాత్రమే. ఇంకను అనేకములగు చారిత్రక
సాంఘిక, అపరాధ పరిశోధన నవలలుకలవు. వలయువారికి క్యాటలాగు పంపుచుము.
గోరా 1926 ఇంటర్ ప్రిడియేట్ టెక్ స్టుబుక్ రూ 1-8-0 [యవలెను.
N. B. ఈ గ్రంథనిలయము కాకినాడనుండి ఢిల్లీవరకుగా పితాపురము మార్చినాముగనక జూబులు పితాపురమునకే వ్రా

మదరాసు గవర్న మెంటు బిల్లులు

పబ్లికుపీధి, పబ్లికురోడ్డు

1925 వ సంవత్సరపు 12 వ నెంబరు బిల్లు రాబోవు
కానసభలో ప్రవేశపెట్టబడును.

(1920 వ సంవత్సరపు 5 వ దను) మదరాసు డిస్ట్రిక్టు
మునిసిపాలిటీల ఆక్టును (1920 వ సంవత్సరపు 14 వ దను)
మదరాసు లోకలు బోర్డుల ఆక్టును సవరణ చేయుటకైన
బిల్లు. పబ్లికు పీధి లేదా "పబ్లికు రోడ్డు" అనుమాటల కర్తవ్యమును
స్పష్టముగా నిర్వచించుకార్యము నిమిత్తము, 1920 వ సంవత్స
రపు మదరాసు డిస్ట్రిక్టు మునిసిపాలిటీల ఆక్టును 1920 వ
సంవత్సరపు మదరాసు లోకలుబోర్డుల ఆక్టును సవరణచేయు
ట యుక్తముగా నున్నందున, ఇందువలన ఈక్రిందివిధముగా
కానించడమైనది:—

1. ఈఆక్టును 1925 వ సంవత్సరపు మదరాసు డిస్ట్రిక్టు
మునిసిపాలిటీల ఆక్టు మరియు లోకలుబోర్డుల ఆక్టు(సవరణ) ఆక్టు
అని చెప్పవచ్చును.
2. మదరాసు డిస్ట్రిక్టు మునిసిపాలిటీల ఆక్టుయొక్క
3 వ సెక్షనులో (21) వ క్లాజుయొక్క (సి) సబ్క్లాజుక్రింద
ఈదిగువ సబ్క్లాజులను ఉంచుము:—

"(డి) ఏదైన మునిసిపలు లేదా ఇతర పబ్లికు ద్రవ్యము
లతో ఇంతకుపూర్వము చదును చేయబడిన, రాళ్లతో కూర్చ
బడిన, కంకర చేయబడిన, రాతిపలకలు పరచబడిన, కాలువలు
తీయబడిన, మురికినీరు పోవుటకు ఏర్పాటు చేయబడిన, సంగ
క్షింపబడుచున్న లేదా దీపములు పెట్టబడుచున్న ఏదీయైన
ను, మరియు

"(ఇ) 179 వ సెక్షను ననుసరించిగాని, ఈఆక్టుయొక్క
యితరనిబంధనలలో వేటి ననుసరించిగాని మునిసిపాలిటీవారిచే
ఒక పబ్లికు పీధి అని ప్రసిద్ధపరచబడిన ఏదీయైనను."

3. మదరాసు లోకలు బోర్డుల ఆక్టుయొక్క 3 వ సెక్ష
నులో (18) వ క్లాజుయొక్క (సి) సబ్క్లాజుకు "మరియు" అ
నుమాటను చేర్చి ఆసబ్క్లాజుక్రిందను ఈదిగువ సబ్క్లాజును ఉం
చుము:—

"(డి) ఏదైన బోర్డు ద్రవ్యములతో లేదా ఇతర పబ్లికు
ద్రవ్యములతో ఇంతకు పూర్వము చదును చేయబడిన, రాళ్లతో
కూర్చబడిన, కంకర చేయబడిన, రాతిపలకలు పరచబడిన,
కాలువలుతీయబడిన, మురికినీరు పోవుటకు ఏర్పాటుచేయబడిన
సంగక్షింపబడుచున్న లేదా దీపములు పెట్టబడుచున్న ఏదీ
అయినను చేరును."

ఉద్దేశములయొక్కయు కారణములయొక్కయు వివరణము

ఈ రాజధానిలో కొన్నిచోట్ల, పబ్లికు రోడ్లను ఉప
యోగించుటకు కొన్ని ప్రత్యేక జాతులకు
లేదా తరగతులకు గల హక్కు ఒకప్పుడు
బహిరంగముగా ఆక్షేపించబడెను. కాని కొద్దులు (న్యాయస్థాన
ములు) ఆవిషయమున సంశయమునకు తావు లేకుండ చేసినవి.

(5 మదరాసు, 304 ; 6 మదరాసు, 208 ; 26 మదరాసు,
876, 12 బొంబాయి లా. 8 586 ను చూడుము) 26 మదరాసు
376 లో మదరాసు హైకోర్టువారి తీర్పును ఖాయపరచుచు
1907 వ సంవత్సరములో శ్రీవి కాన్సిలువారు సంబంధముగల
గ్రామము ఒక సాధారణ రయితువారి గ్రామమై యున్న సంద
ర్భములో వీధులు పబ్లికువీధు లనియు, ప్రజాసామాన్యమునకు
తెరిచిన యావస్థుండి న్యక్తులకును వాటిపైని సమానహక్కులు
కలవనియు, కావున వాటిని చట్టసమ్మతమైన విధమున నుప
యోగించుటకు వారు హక్కు కలిగియున్నారనియు అభిప్రాయపడిరి. (80 మదరాసు, 185 ; ix బొంబాయి లా. 8 668)
కాని పబ్లికు (ప్రజా సామాన్య) ద్రవ్యములతో ఒక మునిసిపాలి
టీవారిచే లేదా లోకలు బోర్డువారిచే మరమ్మత్తు చేయబడి సంగ
క్షింపబడుచున్నను, ప్రత్యేక తరగతుల లేదా స్థానిక కాపు
రకుల ప్రత్యేకపు టుపయోగార్థము ఆచారమునబట్టి ప్రత్యే
కింపబడినవను కారణముచే ఖానిగీవియని సమర్థింపబడుచున్న
కొన్ని రోడ్డు నిజముగా పబ్లికురోడ్డు అగునాయను విషయ
మును గురించి సందేహములు బయలుదేర దీయబడినవి. ఇట్టి
ప్రత్యేకపు హక్కుతో కూడుకొనిన స్థితి, పూర్వ హక్కులను
గురించిన సరియైనట్టియు, న్యాయమైనట్టియు అభిప్రాయమును
బట్టి పరీక్షించినయెడల నిబంధనలదని విన్నవించబడుచున్నది.
ఇట్టి రోడ్డును ఉపయోగించుటకు యావస్థుండి పొరులకును గల
హక్కును ఏవిధమైన సందేహములేకుండ స్థాపించుటకు గాను,
(1901 వ సంవత్సరపు 3 వ దను) బొంబాయి డిస్ట్రిక్టు మునిసి
పాలిటీల ఆక్టు, 3 (13) వ సెక్షనులోను, (1885 వ సంవత్సర

పు ౩ వ దను) బొంబాయి మహారు మునిసిపల్ ఆర్డర్, ౩ (10) వ సెక్షనులోను చేయబడినట్లుగా అట్టి రోడ్డు పబ్లిక్ రోడ్డు అని ప్రకటించబడుట యుక్తము. మదరాసు డిస్ట్రిక్టు మునిసిపాలిటీల ఆర్డర్, 179 వ సెక్షను ప్రకారము ఒక మునిసిపాలిటీవారిచే నడుచు చేయబడి రాళ్లతో కూర్చబడి ఈ సెలయిన పనులు చేయబడిన ఆశ్రయగా విడిచిపెట్టబడిన ఒక భాగిగీ వీధి, అట్టి రోడ్డును ఆనుకొనియుండు కట్టడములయొక్క భాగములు లేదా అనుభవదారులు మునిసిపాలిటీవారు తమపనికొరకు భరించిన ఖర్చును చెల్లించుటకు నిర్బంధింపబడిన లేదా తమకాడ, ఆవిధియొక్క భాగములలో ముప్పాతిక వంతుకంటె తక్కువగాని మంచి కోరినవిదల, ఒక పబ్లిక్ వీధి అని ప్రకటనవలసినది. కాని, మునిసిపలవారి పనికొరకు పైకము చెల్లించబడిన సందర్భములో, ప్రజాసామాన్య వితరణలభముల బట్టి స్త్రీ, పౌరహక్కువిషయముగానున్న ఆరోడ్డును పబ్లిక్ రోడ్డుగా పరిగణించుటకు మునిసిపాలిటీలకును, లోకలు బోర్డులకును గూడ హక్కు వుండవలెనని ఇందులన ఏర్పడవలెను; దీని పర్యవసాన మేమనగా, న్యాయస్థానములయొక్కయు, ప్రీవి కాన్సల్టేషన్లయొక్కయు తీర్మానముల ప్రకారము జాతిమత భేదము లేకుండ యావన్ముది పౌరులును, ఏద్ర శ్రేణి పౌరులుగల తరగతిచే గాని ఆటంకపెట్టబడకుండా, ఆ రోడ్డును ఉపయోగించుటకు, హక్కును కలిగియుండురు. మరియు ఆటంకపెట్టబడినయెడల, అట్టి ఆటంకము ఇక్కడిను పినలు కోడు యొక్క ౩41 వ సెక్షను (ఏమనిషి నైన అక్రమముగా నిర్బంధపెట్టుట) క్రింద ఒక సేరముగా రక్షింపబడుటకు పాత్రమైయుండును. ఇంకను 1891 వ సంవత్సరపు మదరాసు జనరలు క్లాజుల ఆర్డర్, ౩ (26) వ సెక్షనులో 'పబ్లిక్' అనుమాటలో ప్రజాసామాన్యమునకు చెందిన ఏతరగతి లేదా జాతియైనను చేరియున్నదని గమనింపదగును. అంటరానివారు గాని మరియే యితర తరగతిగాని యేదైన పబ్లిక్ రోడ్డును ఉపయోగించుకొనకుండ (ఇంటే కాకుండా, ఏదైన పబ్లిక్ బజారు, చెరువు; లేదా యేదైన యితర పబ్లిక్ ఫలములలోనికి ప్రవేశించకుండా) నిర్భయముగా ఆటంకపరుపబడవచ్చునా అను విషయమును గురించి యెట్టి సంశయమునకును ఈ నిర్ణయము ఎడమిట్టులేదు. ఈవిషయమున ఏదైన సంశయముండుటకు వీలున్నయెడల, ఏదైన ముసందర్భమున నయిన, 'పబ్లిక్' అనుమాట యుపయోగింపబడునప్పుడు, అట్లయి అన్ని తరగతుల జనులకును వశమై యుపయోగించుకొనుటకు వీలై ఉండునని అధికమునని స్పష్టపరుచుటకుగాను మదరాసు జనరలు క్లాజుల ఆర్డర్, 'పబ్లిక్' అను మాట ఎక్కువ విభుతముగా నిర్వచింపబడవచ్చును. 1925 వ సం॥ జూన్ 25 వ తేదీ. జె. ఎ. సాల్దానా.

బోర్డుల స్వాతంత్ర్యము

1920 వ సం॥పు మదరాసు లోకలుబోర్డుల

ఆర్డరును సవరణచేయుటకై వ బిల్లు

1920 వ సం॥పు మదరాసు లోకలు బోర్డుల ఆర్డరును సవరణచేయుట యుక్తముగా నున్నందున, ఇందువలన ఈ క్రింది విధముగా కానించడమైనది:—

1. ఈ ఆర్డరును 1925 వ సంవత్సరపు మదరాసు లోకలు బోర్డుల ఆర్డరు 'సవరణ ఆర్డర్' అని చెప్పవచ్చును.
2. 113 వ సెక్షను, (2) వ సబు సెక్షనులో "5 వ షెడ్యూలులోని విధులకు" అను మాటలరహితమున "నిర్దేశింపబడ గల వేరే యేవేని విధులకును" అను మాట విడిచిపెట్టవలెను.

3. 116 వ సెక్షను, 3 వ సబు సెక్షనులో, "దానిలో సేభాగము గాని" అను మాటలకు బదులుగా "అది" అను మాట నుంచవలెను.

4. 117 వ సెక్షను, (2) వ సబు సెక్షనులో, "దానిలో సేభాగముయినను" అను మాటలకు బదులుగా "అది" అను మాట నుంచవలెను.

ఉద్దేశములయొక్కయు కారణములయొక్కయు

వివరణము

2. వ క్లాజు:— లోకలు ఫండులకు జను కట్టబడవలసినట్టియు, ఖర్చు వ్రాయబడవలసినట్టియు జనులను, ఖర్చులను గురించియు, ఆఫండుల పరిపాలనను గురించియు విధులు, ఆర్డరు యొక్క 5 వ షెడ్యూలులో కలవు. మరియు అది ఆర్థిక విషయములకు సంబంధించి సామాన్య నిబంధన లున్న అభ్యాయము యొక్క భాగముగా జరుపబడవలసి యున్నది.

ఆర్డరు యొక్క 112 వ సెక్షనులోని (2) వ సబు సెక్షను, ఒక లోకలు బోర్డుయొక్క ఫండులు (ప్రత్యములు), 5 వ షెడ్యూలులోని విధులకు లోబడి, ఆ సెక్షను యొక్క (1) వ సబు

సెక్షనులో చేప్పబడిన కార్యములకు వినియోగించబడవలె నని నిబంధించుచున్నది.

"నిర్దేశింపబడగల వేరే యేవేని విధులకును" అను మాటల ప్రయోగము ద్వారా ఆ సెక్షనులో నున్న జాస్తి నియమముల కెట్టి న్యాయమును లేదు. ఈమాట యాధారముపైనే చేయబడిన విధులు లోకలు బోర్డుల అధికారములను అనవసరముగను, అక్రమముగను తగ్గించినవి.

3 వ, 4 వ క్లాజులు:— ఆర్డరు యొక్క 117 వ సెక్షనులోని (2) వ సబు సెక్షను ననుసరించి, లోకలు బోర్డుల బడ్జెట్టు (ఆదాయ వ్యయపట్టి) పైని ఉత్తరవులను వేయునప్పుడు, గవర్న మెంటు వారు ఆర్డరును తీర్చుటకును, ఒక కనీసపు వర్గింగు (పనిచేసికొనిపోవుటకు అగత్యముయిన) నిలువను ఉంచుటకును ఏర్పాటు చేయబడినవి నిశ్చయపరుచుటకు, బడ్జెటు యొక్క వేర్వేరు పద్ధతుల క్రింద చేయబడిన ఏర్పాటులను ఓక్సకప్పకు మార్చియుండిరి. అట్టి మార్పులను చేయుటకు పూర్వము, లోకలుబోర్డుల సలహానైనను తీసికొనుట అవసరముకాదు. ఒక లోకలుబోర్డు అప్పులను తీర్చుటకు, ఒక కనీసపు వర్గింగు నిలువకును ఏర్పాటుచేయు చున్నంతకాలము; బడ్జెటుయొక్క వేర్వేరుపద్ధతుల క్రింద తన ఖర్చును సర్దుబాటు చేసికొనుటకు అది స్వేచ్ఛను కలిగియుండవలెనుట సర్వజనాంగీకృతమై నూత్రము.

ఆర్డరు యొక్క 116 వ సెక్షనులోని (3) వ సబు సెక్షను ననుసరించి, డిస్ట్రిక్టుబోర్డుకు, తాలూకాబోర్డు, యూనియన్ బోర్డు బడ్జెట్టు విషయమున, ఇట్టి అధికారమే కలదు.

గవర్న మెంటునా నైనను సరే, డిస్ట్రిక్టు బోర్డువారైనను సరే ఒక లోకలుబోర్డు బడ్జెటుయొక్క భాగమును, సంబంధముగల ఆలోకలుబోర్డులతో నయినను తీసికొనకయే మార్పులను ఒక లోకలుబోర్డుయొక్క అధికారములు అనవసరముగను, అక్రమముగను మితరవరచుచున్నది. అట్టి మితములను తీసివేయుటకు ఈ క్లాజులు ఉద్దేశింపబడినవి.

1925 వ సం॥ ఆగస్టు 2 వ తేదీ. ఎ. యస్. కృష్ణారావు.

ఆయుర్వేదాపధ రత్నాకరమ్

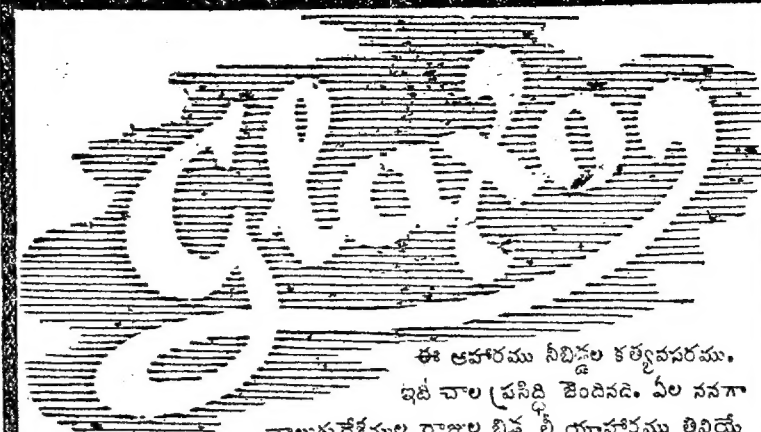
అపూర్వ అత్యద్భుత గ్రంథము

కొద్దిరోజులందును వల ౪-0-0.

2046

శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి

ప్రిన్సిపాల్ అండు స్పీయర్ డాక్టరు, బెజవాడ.

ఈ ఆహారము నీబిడ్డల కత్యవసరము. ఇది చాల ప్రసిద్ధి జేచినది. ఏల ననగా నాలుగుదేశముల రాజుల బిడ్డ లీ ఆహారము తినియే పెరిగిరి. అదిగాక చిన్న బిడ్డల శరీరములు లన్నిటిలోను దీనిని వాడుచున్నారు. గ్లాకో ఆహారమును తిని పెరిగిన బిడ్డలందరును చాల ఆరోగ్యముగాను ఖులాసాగాను ఉండురు. ఏమి కారణము? బిడ్డకు బలమును పుష్టిని యిచ్చుటకు కావలసివస్తువు లన్నియు నీఆహారములో నున్నవి. ఇది పరిశుభ్రమైనది. ఎట్టి అపాయమును గలిగింపదు. దీనిని తినిన బిడ్డలకు ప్రేమ సంబంధమైన వ్యాధులు, తుయ మున్నగు వ్యాధులు రావు. మామూలు పాలవలన నట్టి వ్యాధులకు బిడ్డలు పా లగుచున్నారు. డాక్టరుల నడుగుడు.

"THE VITAMIN MILK FOOD"

ఇటలీ శ్వేతమైన పాల ఆహారము స్వేయను
రాజగారి చిక్కిన బిడ్డలకు బలమునిచ్చును. రాజగారి
అదరణను (2) అదరణను
బడసినది. బడసినది.

గ్లాకో నాలుగురాజులుంబును బిడ్డలు చిక్కిలి జయప్రదముగా పెంచబడిరి
టోకుగా సరఫరాచేయువాడు ఆల్ ఫ్రెడ్ యంగు అండు కో., లిమిటెడ్.
(ఇంగ్లాండులో ఇంకాకొరేటు చేయబడినది.) తపాలపెట్టె నెం. 40 మద్రాసు 1886

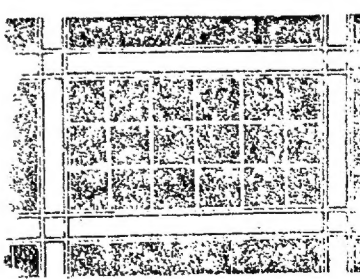
ఆయుర్వేద భూషణ
నోరి రామశాస్త్రి ఎ.కె.వి.సి. గారి

శ్రీరవధాని

అను అవ్యత తుల్యమైన ఔషధమును తల్లలకిచ్చిన చను జాలు యధేచ్ఛగా అభివృద్ధియగునుగానె పిల్లలకు హార్మిక్స్ మొదలగు కృత్రిమఆహారము నివ్వనవసరములేదు. ఇది అద్భుతమున పసిబిడ్డలపాలిటి అవ్యతము. సుఖము అత్యద్భుతము. శా. అతిసరము. బుడ్డి 1 కి వి. పి ఖర్చులతోర్పు 2-0-0.

ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

మర్సిరెస్ట చీరలు

గట్టిచాయ చేతి మొగ్గులో తయారుచేయబడిన చీరలు, పచ్చనలుపు, సాధారణ కాపీ కలగ్గులో అంచుకు కలావగు బాదరు కొంగుకు కలావరు చుట్టు

కంటివేసినది వుపయోగించుటకు అందరికిని అనుకూలముగా నుండును, నెల తక్కువలో యిప్పటికాలము లేరహాగా తయారుచేయబడినది. మీరు తెప్పించుకొని మీకు సమాధానం లేనిచో ౩ రోజులలో వాపసుపంపిన మీసాము తిరిగి పంపివేయబడును. పార్సలలో మా క్యాటులాగు సహితం పంపబడును.

14 రూ యేరంగులో కావలసినను 1 కి ధర

12 రూ కలావగు లేకుండా రంగుబాదరు 1 కి ధర

పాస్టచార్జి వేరు వి. పి. గా పంపబడును—

వో. వెరికటసుబ్బ శెట్టి,
శ్రీకృష్ణపూర్, తెంగళూరుజిల్లా.

శ్రీ మైలవరం బాలభారతీ

న మా జ ము వారు
బందరు మినర్వ సినిమా హాలులో

25-10-25 ఆదివారం రాత్రి

సావిత్రి నాటకమును

ప్రదర్శించెదరు

ముఖ్య పాత్రలు

సత్యనంతుడు:—యశవంతి సూర్యనారాయణగారు.

సావిత్రి:—పుష్పలక్ష్మి సంతోషరావుగారు.

యముడు:—గూడపాటి సరిసింహారావుగారు.

పైసమాజంబాహు ప్రదర్శించు నాటకములలో సావిత్రి
ద్రౌపది ప్రహేళిక రత్నల పుస్తకములు విడివిడిగా ఒక్కొక్క
పుస్తకం 15 రు 0-12-0. విశిష్టార్థి ప్రత్యేకము. వలయువారు
కే. పున్నయ్యగారు మైలవరం హాల్ బెజవాడ అని వ్రాయుడు.

డాక్టర్ కె. పట్టాభిరామయ్య,
కార్యదర్శి.

ఒక ఆమోదము.

ఈ సుప్రసిద్ధమైన హిందూ దేశీయ ధీమాకంపెనీ చరిత్ర
ఇంక గొప్పగానుండుటకు కారణము క్రమేణా వృద్ధియగుటయు
మంచి లాభమును గడించుట మాత్రమే, “కలకత్తా కమర్స్ షి
యల్ గజెట్.”

పూర్తి వివరములను ప్రాన్ ప్యెక్టన్ కు ఈ దినపత్రిక లాస
మునకు వ్రాయవలయును.

The Branch Secretaries,
The Empire of India Life Assurance
Co. Ltd.,
POST BOX No. 37, MADRAS.

ఓరియంటల్

గవర్న మెంటు నెక్యూరిటీ
జీవ భీమా కంపెనీ, లిమిటెడ్.,

1922-1924 గత మూడు సంవత్సరములుగ
కంపెనీ వ్యవహరించినందులకు ఫలములు:

లాభములు రూ 51,00,000
జీవ భీమాలపై రూ

1000-టికి సంవత్సర మొకటింటికి

రూ 22½ చొప్పునను

యెండ్లొమెంటు భీమాలపై రూ

1000-టికి సంవత్సర మొకటింటికి

రూ 18 చొప్పునను

అధికమైన బోనసులు.

అభ్యుదయాభిముఖమునం దుండు ప్రజాభిమాన
మును కంపెనీ బడసినందులకు నిరూపణము.

నూతన భీమాలు { 1923 - రూ 1,74,00,000
1924 - రూ 2,37,00,000

ఈ సంఖ్య లింక నధిక మగుచున్నది.

ఆదాయకరముగ జీవ భీమాలయందు

ధన ముంచుట కిదియేతరుణము.

వివరముల కీక్రింది విలాసములకు వ్రాయుడు:-

ప్రాంచి నెక్రటరీ

ఓరియంటల్ భీమా కట్టడములు

తపాల పెట్టె 8, మదరాసు

బెంగళూరు బ్రాంచి:

నెం 3, సాత్ పెరేడు, బెంగళూరు
టివండ్రం బ్రాంచి: టివండ్రం.

అలహాబాదు మునిసిపల్ బోర్డు

చేరుమేను, వైసుచేరుమేను అధికారముల
గురించిన వివాదము

పండిత కపిలదేవ మాలవ్యాగారి దోహదోపదాము

అలహాబాదు, అక్టోబరు 22—నిన్న రాత్రి జరిగిన అలహా
బాదు మునిసిపల్ బోర్డు సమావేశమందు చేరుమేను వైసుచేరు
మేనులకు అధికారములను గురించిన వివాదముపై తీవ్రముగ
చర్చ జరిగెను. చేరుమేను పండిత కపిలదేవ మాలవ్యాగారు ను
మారు మూడువారములు అలహాబాదు విడువబడినవైనను, అట్టి
సమయమందు వారి అధికారములను జూనియరు (చిన్న) వై
సుచేరుమేనున ఎన్. కె. మున్సిపాల్ గారికి ఒప్పగించిరి. తన్నుచిన్న
లుచిన్నవల్లగ కినిసి నీనియరు వైసుచేరుమేన్ ఆన నరుల హక్కు
గారు చేరుమేనుయొక్క ఉత్తరువును, ఉపసంహరించెను. తిరిగి
వచ్చిన పిదప నీనియరు వైసుచేరుమేనుయొక్క చర్య చట్టవిరు
ద్ధమైనదని దలంచి బోర్డునకు బరిష్ట్రరము నిమిత్త మంపెను.
విషయముపై తీవ్రచర్చ జరిగెను. వారిచర్చ తప్ప అని బోర్డు
అభిప్రాయమైనచో అధికారభారముం దుండి విముక్తుని జేయ
వలసినదని చేరుమేన్ బోర్డును గోరెను. వారిని చేరుమేనుగా ఎ
న్నికొని నప్పటినుండియు వారిచేరుమేనుకాలము రరగకమైన
దని దెబ్బలు కొకపాటి పూనుకొని వారి పరిపాలనము జయ
ప్రదమైనది గావని రుజువుచేయుటకు బ్రయత్నించుచున్న దని
యు, అట్టి పాటిలో నీనియరు వైసుచేరుమేను గలియుట
విచారణీయముగ నున్నదనియు పండిత కపిలదేవ మాలవ్యాగారు
దర్శిరి. విషయనిర్ధారణమునిమిత్తము లానుదన కంపబడెను
చేరుమేను తిరిగి అలహాబాదునుండి వెళ్లుచున్నార గాన కార్య
ములను బరిష్కరించులోపున వారు గావించు ఏర్పాటుల
ప్రకారము జరుగవలయు నని బోర్డు నిర్ణయించెను. (అ. ప్రె.)

రాజప్రతినిధిసిన్హాకడసారివిడిచెను

సినిలు మిలిటరీ ఉద్యోగుల ఏడ్కొలుపు

సిన్హా, అక్టోబరు 22:—నూర్యరశ్మిచే సిన్హా కొండలు
దేదీప్యమానముగ బ్రకాశించుచుండ నేటి ఉదయమున రీసింగు
దంపతులు సిన్హాను కడపటిసారి విడిచిరి. సిన్హానువిడిచి వెళ్లిపో
వుటచే అచట నెల్లరికిని విచారము గలిగెను. ఈమధ్యవ్యవస్థక
రకపోయినను ఆమె యేసంస్థలయెడ నిదివరలో శ్రద్ధజూపెనో,
తత్సంస్థలను రీసింగుప్రభుత్వ కడపటి సంవర్ధించెను. కలక
త్తాకు బోవుటచే రీసింగు ప్రభుత్వ ఆరోగ్యము జక్కబడు నని
ఎల్లరును విశ్వసించుచున్నారు. రీసింగు దంపతులను ఏడ్కొలు
పుటకు చాలమంది రాజప్రతినిధిభవనమందు సమావేశమైరి.
ఆసమయమునకు అర్హులగు తంతు ఎల్లరును అపరిచించిరి. రాజ
ప్రతినిధి భవనమందలి సిన్హా రైఫిల్సు గౌరవపటాలము సిద్ధము
చేయబడెను. రైలుస్టేషనువద్ద ఘూర్ఖాపటాల ముండెను. సినిలు
ఉద్యోగులు ప్రభుత్వమును నిమిత్తము దొడుగుకొను దుస్తులను
ధరించిరి. మిలిటరీ ఉద్యోగులు యుద్ధభూమియందు ధరించు
నట్టి డ్రెస్సులు ధరించిరి. రాజప్రతినిధి భవనమందలి వారల
వద్ద నెలపు దీసికొనుట కొక అరగంట రీసింగు దంపతులకు పట్టె
ను. కడపటిసారి భవనమందుండి వెడలినపుడు ఫిరంగులు
ప్రేల్పిరి.

రైలు స్టేషను మనోహరముగ మాలలచేతను పంపకై
తను తోరణములచేతను శృంగారింపబడెను. పంజాబు గవర్నరు
భార్యయగు హేలీగారి ఆధిపత్యము క్రింద బాలికా భటులు,
వాణిజ్యసంఘ ప్రతినిధులు, కమిషనరు కర్నూలు కోల్టెన్సీయు,
హేలీసు మాపరింటెండెంటు విన్సెటరుగారు హాజరైరి. రైల్వేస్టా
టు ఫారముమీద నున్న వారలతో హేలీ, రీసింగు ప్రభుత్వగారు
కొంతసేపు ప్రసంగించిరి. తదనంతరము ఏడ్కొలుపు నిచ్చుటకు
వచ్చినవారలతో హేలీహాండుచేసి రైలుబండి నెక్కిరి. రాయ
లుస్కాట్సు ఫునీరియరుల బ్యాండు వాద్యము గావించుచుండ
వెల్లగా రైలు స్టేషనువిడిచెను. ప్రేక్షకులు సంతోషమును సువ్య
క్రము చేయు రవములు విన్నుముట్టెను. (అ. ప్రె.)

భూకంపము

సిన్హా, అక్టోబరు 22:—సిన్హాకు మూడువేల మైళ్లదూర
మందు స్వల్పముగు భూకంపము గలిగినట్లు నిన్న రాత్రి 22 గంట
ల 40 నిమిషములకు సిన్హా సైనికాగ్రామమునందు రికార్డుచేయ
బడెను. (అ. ప్రె.)

ఇంగ్లాండు బోయివచ్చుటకు

ప్రత్యేక మొదటితరగతి టికెట్లు

బొంబాయి, అక్టోబరు 22:—1926 వేసంగిలో మార్చె
యియ్యకుగాని లండనుకుగాని తర్జుకెట్లతో పోయినవచ్చుటకు ప్ర
త్యేకముగా మొదటితరగతి టికెట్లు ప్రవేశపెట్టెదున్నా
మని పి అండు ఓ కంపెనీవారు బొంబాయిలోనున్న తమ ఏ
జెంట్లు మాకిన్నాన్ మెకెంజీ అండు కంపెనీ ద్వారా
తెలియజేయుచున్నారు. తిరుగటికెట్లతో జూను 5 లేదిన
బయలుదేరిపోయి సెప్టెంబరు 24 లేదీలోగా ఎప్పుడైనను
రావచ్చును. బొంబాయి లండనుకు సముద్రముమీదుగా పోయి
అదేత్రోవను తిరిగివచ్చుటకు 105 పౌనులు. మార్చెయియ్యకుపో
యి తిరిగివచ్చుటకు 100 పౌనులు. మార్చెయియ్యద్వారా ప్రాం
సులోనుండి ప్రత్యేక రైలుబండిమీదుగా బోయి తిరిగివచ్చుటకు
120 పౌనులు. ఇండియాలోనుండున్న వారొక్కసారి ఇంగ్లాండు
కుపోయి రావలెననియాయవకాశమును గైకొనినచో 12 వార
ములు ఇంగ్లాండులో నుండువచ్చును. (అ. ప్రె.)

నమిక స్వామిద్రోహము

సుమారు లక్ష రూపాయ లడవారింతుట

కలకత్తా, అక్టోబరు 22:—ఆనతికాలములో చిత్రమును
కేసు కలకత్తాయందు విచారించబడునని “ప్లేట్సుమెన్” పత్రిక
వ్రాయుచున్నది. నమ్మికస్వామిద్రోహమునకు స్కాట్లెండులో
ఆరెస్టుచేయబడిన ఒక ప్రాత కలకత్తానివాసిని గొనివచ్చుటకు
పోలీసు అసిస్టెంటు కమిషనరు యి. ఎ. హార్దెగారు ఇంగ్లాం
డుకు బోసెయున్నారు. సుమారు లక్షరూపాయలకంటె అధి
కమొత్తము అపహరింపబడెను. వెల్డెన్టీ పీఠియందు గల ఫ్రీకెర్వి
ఆఫ్ స్కాట్లెండున కీసము చెందుచున్నది. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి స్టాకు ఎక్స్‌చేంజి

ప్రత్యేక హక్కులను గోరుట

బొంబాయి, అక్టోబరు 22:—తమకు ప్రత్యేక హక్కు
లనిచ్చు చార్టరుకు సంబంధించిన కాసనమును ప్రవేశపెట్టు విష
యమై అంగీకారమును దెల్పచు బొంబాయి స్టాకు ఎక్స్‌చేంజి
సంఘమువారు జాబువ్రాయగా అట్టి కాసనమును ప్రవేశపెట్టు
టకు ప్రస్తుతసమావేశములోగాని వచ్చే బడ్జెటుసమావేశము
లోగాని విషపడదని బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు జవాబు
చెప్పిరి. కాన ఎక్స్‌చేంజిసంస్కరణము విషయమున తామిదిరకు
పత్రికలలో ప్రకటించిన బిల్లునే నడిపించుటకు ప్రభుత్వము
వారు నిశ్చయించిరి. అయినను కాసనసభలో బిల్లు ఆమోదింప
బడినట్లయిన చార్టరుగ్రాంటు విషయమై ఆలోచించుటకు
ప్రభుత్వమువారు సిద్ధముగా నున్నారని వారు చెప్పిరి.
(అ. ప్రె.)

మెయిలు స్టీమరు

బొంబాయి, అక్టోబరు 22:— బొంబాయినుండి 17
లేదిన తపాలతో బయలుదేరిన పి అండు ఓ మెయి. స్టీమరు
“మూల్తాను” 21 లేదీరాత్రి 10 గంటలకు ఏడెనువచ్చి ఆమరునా
డుదయము 5-30 నిమిషములకు అచ్చటనుండి వెడలిపోయెను.
బి. వి. యస్. యస్. “వర్ధు” 9 లేదిన లండనునుం
డి బయలుదేరి 21 లేదీ ఉదయం పోర్టువెయిడుకువచ్చి ఆ
సాయంకాలమే అచ్చటనుండి బయలుదేరెను.
ఆంకర్లై ను యస్. యస్. “కాలిఫోర్నియా” మార్చె
యియ్యనుండి 20 లేదీ సాయంకాలము 5 గంటలకు బొంబాయి
కి బయలుదేరెను.

15 లేదిన లండనుతపాలతో బయలుదేరిన పి అండు ఓ
మెయి. స్టీమరు “మారియా” 21 లేదీ ఉదయం 10 గంటలకు
పోర్టువెయిడుకువచ్చి ఆనాడే సాయంకాలము 4 గంటలకు బయ
లుదేరిపోయెను. లాయిడు ట్రెవీస్కో స్టీమునావిగేషన్ కంపెనీ
స్టీమరు “విల్సానా” నవంబరు 1 లేదిన నెం 14 అక్టోబరు
డాక్యునుండి ఉదయం 10 గంటలకు బయలుదేరును. ప్రయాణి
కులను నైర్దుల పరీక్ష జేయుట 9 గంటలకు జరుగును.
(అ. ప్రె.)

టోకు ధరలకు ఈదిగవ విలాసమునకు వ్రాయుడు.
Collins & Co., Mount Road, Madras

సెనేటు సభ

విజయరాఘవమగారి స్కాలర్‌షిప్

సేదయము సెనేటు సభలో ప్రశ్నించుటలు జరిగిన విషయ కార్యక్రమమునందలి అంశము లన్నియు ఒకదాని జనున నొకటి నిర్ణయపరచెను.

టి. విజయరాఘవను అను గణితశాస్త్ర పరిశోధన విద్యార్థికి ఇంగ్లాండులోని ప్రాఫెసరు జి. హెచ్. హార్టిగారి వద్ద (ఆక్స్‌ఫర్డు) పరిశోధన కృషి చేయుటకుగాను, ఈ అక్టోబరు మాసమునండి సాలానుకు 300 పౌనులు యిచ్చుటకును, ప్రయాణాభ్యర్థులు 2 వ క్లాసు టిక్కెట్టుగాక రు 300 యిచ్చుటకును సిండికేటువారు అంగీకరించిరి. సిండికేటు వారి చర్య నామోదించి యీ నిర్ణయ బిల్లులో పరిశోధన అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించునట్లు చాట్టర్జి. మెప్టనుగారు ప్రతిపాదించిరి.

ఎ. రామస్వామి ముదల్యారుగారు

ఎ. రామస్వామి ముదల్యారుగారు సిండికేటువారి చర్య నామోదించుట కెంతమాత్రము విలువలేదనిరి. ఆయనను విద్యార్థి యిదివరకే ఇంగ్లాండు నకు బోయి యుంటున్నాడని సాక్షి యంగీకరించి యిదముందు సిండికేటువారు అనాలోచితముగా నిట్టి వ్యయములకు నిర్ణయించుదురుగాకయనిరి. తన నిరసమున కిట్లు కారణముల చెల్పిరి:—ఈ విద్యార్థి ఆనర్వతరగతి పరీక్షలో జ్ఞానమొందలేదు. ఆ విషయమును గుర్తించవలసినదని స్టడీస్ బోర్డువారు సిండికేటునకు సూచించిరి. విదేశములందు విద్యార్థిని చేయుటకు ధనసహాయము గ్రాడ్యుయేటులకే దప్ప యితరుల కియ్యరాదని చట్టబద్ధమగుదు. అందుచే తొలుత సిండికేటువారుగూడ సంగ్రహించిరి. కాని కొంతమంది సెనేటు సభ్యులకు, విద్యార్థులకు ఉద్యోగములకు అనిపై అనురాగ ముంటున్నట్లు స్కాలర్‌షిప్లయిచ్చింపబడుచాల యిట్టింది. విద్యార్థులయందు లైబ్రరీయను ఆ విద్యార్థియొక్క నోటులు బుక్సును గ్రహించి, ఆక్స్ ఫర్డులోని ప్రాఫెసరు హార్టిగారికి పంపెను. ప్రాఫెసరు హార్టిగారుగూడ అతను రామానుజము ప్రేరేక విద్యార్థి వంటి లైబ్రరీలుగలవాడుకాదు; కాని స్వయముగ కృషి చేయ సమర్థుడనెను.

ప్రఫెసరు శేష అయ్యరుగారు:—మీరు చెప్పిన విషయములు కొన్ని అసత్యములు.

ఎ. రామస్వామి ముదల్యారు:—నేను విద్యార్థిని స్వయముగ నెరుగను. కాని చెల్లిన విషయము లేకును హార్టిగారు వ్రాసిన యోగ్యతాపత్రమును లైబ్రరీయను శేష అయ్యరుగారికి జూపెను. అందుపై శేష అయ్యరుగారు శక్తివంతమైన లేక పాటుబడిరి. విద్యార్థిని రూర్షి హార్టిగారికి గూ అభిప్రాయమును సిండికేటువారు స్వయముగ నేల వ్రాసి కనుగొనలేదు? ఎవరో అనానుభవమున వచ్చిన లేఖనుబట్టి యంత వ్యయమునకు నిర్ణయించెదరా! మరియు హార్టిగారి లేఖ మార్చి 1 వ తేదీన వచ్చెను. మూడు రోజులలో సిండికేటువారు సహజమే విద్యార్థికి ధనసహాయము చేయుటకు నిశ్చయించిరి. మూడే దినము సాలానుకు 300 పౌనుల చొప్పున యివ్వ గలగుదుమా లేదా యనియైన ఆలోచించలేదు. సిండికేటు వారి చర్యను గవర్నరు మొట్టమొదట వెంటనే అంగీకరింతురని దలంచిరి. కాని అట్లు జరుగలేదు. కావున సిండికేటువారి చర్య యెంతమాత్రము ఆమోదించవలసినది కాదు. కాని జరిగినదేదో జరిగిపోయినది. కాన కాదనుట యిష్టము లేక యాసభవారు యావ్యయమునకు అనుకూల నియమాలను సేగోరుదున్నాను.

సత్యమూర్తిగారు

సత్యమూర్తిగారు పరీక్షల పాస్ అగుటను గూర్చి అంతగా ప్రత్యేక తేయరాదనిరి. పరిశోధన కార్యమును, విద్యార్థుల యందు స్వయంకృషిని మనవిద్యార్థులయమువారు ప్రోత్సహించుచుండుట చాల విచారకరముగ నున్నది. సిండికేటువారు యీ విషయమున ముందజ వేసినపుడు మనము నిరసించెదము. విద్యార్థి ఆనర్వ తరగతిలో పరీక్ష గోల్పోవుట నిజమే. ఇదివరకు పంపబడిన రామానుజుగూడ ఇంటర్మీడియేటు తరగతి యందే పాస్ అయ్యెను.

సి. న. శేషముదల్యారుగారు:—ఆయన లెక్కలలో పరీక్ష గోల్పోలేదు. విషయరాఘవను లెక్కలలో విఫలమయ్యెను.

సత్య:—అయి యుండవచ్చును. విజయరాఘవను లెక్కలలో కొన్ని భాగములకు అఖండమైన తెలివి గలవాడు. పరీక్షల కంతగా ప్రామాణ్యత నొసంగరాదు. సామెతుకు సి. న. శేషముదల్యారు ఎల్. ఎం. ఎఫ్. పరీక్షలో కృతార్థుడగుటకు చాలకాలము పట్టెను. అయినను యిప్పుడు మంచి ఫలములు దిగల వైద్యుడయినాడు. (నవ్వు). స్టడీస్ బోర్డువారు ఫో

ర్మచేసిన విషయము గుర్తించవలెను. హార్టిగారిచ్చిన యోగ్యతాపత్రము గూర్చి రామానుజు ముదల్యారుగారు చురుకైన పరికిరి. హార్టిగారి లేఖలో “రామానుజు అంత అద్భుత జ్ఞానము కలవాడు కాకపోయినను, అనమానసమర్థత గలవాడని” విజయరాఘవమగారి వ్రాసి యుండెను. స్వయంకృషియందలిగలవాడనెను. కావున సిండికేటువారు అట్టివానికి ప్రోత్సహమునగుట మంచిపని జేసిరి. వారి చర్యను యెట్టి నిరసము లేకుండ నామోదించవలెనని సత్యమూర్తిగారు నుడివిరి.

సి. న. శేషముదల్యారుగారు తీర్మానమునకు ప్రతిపూలముగ మాట్లాడిరి. “ప్రాఫెసరు హార్టిగారు వ్రాయవలసిన యేల తెలియక పోయెను. మన విద్యార్థులయమువారు తమంతలామే విద్యార్థియొక్క ఘనతను గుర్తించి ఇంగ్లాండునకు పంపలేక పోయిరి? విజయరాఘవను గణితమునందే పరీక్షలో కృతార్థుడు కాకపోయెను. అట్టివాని ప్రోత్సహించుట అసంభవముగాన సిండికేటువారి చర్య నామోదించరాదని గోరుదున్నాను.” అని చెప్పిరి.

ప్రఫెసరు శేష అయ్యరుగారు, తానావిద్యార్థిని స్వయముగ నెరుగుదునని చెప్పెను. ఆయన గణితశాస్త్ర పరీక్షయందే కృతార్థుడు కాలేదనుట వాస్తవమేగాని, గణిత శాస్త్రమునందు గూడ అనేక శాఖలున్నవి. ఆనర్వ తరగతిలో ఆశాస్త్రమునందున్న వివిధశాఖలయందు ఆతనికి తగిన మార్కులురాకున్నను, కొన్నింటిలో అద్భుత జ్ఞానము గనపరచెను. ఆనికి పరిశోధనజేయుటయందు స్వయముగా యెక్కువ అభిలాషయుండుట చేత నే మొదటితరగతి పాస్ అగు మార్కులువచ్చిన గ్రాడ్యుయేటును కాదని యాతని ఇంగ్లాండునకు బంపిరి. అందుచేతనే స్టడీస్ బోర్డువారును, రామగారును శిఫార్సులుజేసిరి. స్కాలర్‌షిప్ ఇచ్చుటకు పూర్వమే హార్టిగారికి ఆవిద్యార్థిచే వ్రాయబడిన కొన్ని కాగితములను నేను బంపితిని. లైబ్రరీయను ముందుగా హార్టిగారికి వ్రాయించుండలేదు. హార్టిగారి అభిప్రాయమును చెల్లవునై చాన్సలరుగారికి లైబ్రరీయను రిపోర్టుజేసెను.

జి. ఎ. న. శేషముగారు సిండికేటువారి చర్యను నిరసించనడము లేదనియు యిదివరకు రామానుజుగారికి ధనసహాయములేనిట్లు ఈతనికిగూడ జేసినదియు చెప్పిరి.

పిమ్మట తీర్మానము ఓటునకు వెట్టగా అధిక సంఖ్యాకులచే నామోదించబడెను.

విద్యవిద్యాలయ కార్యాలయము మేనేజరుగనుండిన కి|| శే|| ఎన్. వేలాయుధంపిళ్లగారి కుటుంబమునకు రూ 100 అలె వెన్సు యిచ్చించిన సిండికేటువారి చర్య నామోదించవలెనని కె. వి. క్రిష్ణస్వామిఅయ్యరుగారు ప్రతిపాదించగా యెట్టి చర్యయు లేక ఆమోదించబడెను.

విద్యవిద్యాలయ సైనిక దళమునకు రూ 1000 అధిక గ్రాంటు యిచ్చుటగూడ అంగీకరించబడెను.

సిండికేటుసభ్యుల ప్రయాణాభ్యర్థులు

సిండికేటు సభ్యులకు ఇన్సెన్సుకు కమిషను సభ్యులకు ప్రయాణాభ్యర్థులు మొదటితరగతి రైల్వేరేటులు, దినమునకు రూ 6 భత్యంభ్యర్థులు యిచ్చించవలెనని సిండికేటు సభవారు తీర్మానించిరి. అధికము లేదు 1925 ఏప్రిలు మాసమునండి అమలునకు వచ్చెను.

ఈ విషయమున సిండికేటువారి తీర్మానమును చర్చించుటకు సెనేటు సభవారికి అధికారము లేకున్నను పదిమంది సభ్యులు యీ విషయము చర్చ కనుమతి గోరుదు తనకు లేఖ వాసిరనియు యీ వ్యయము బడ్జెటునందు లేనందున సెనేటు అనుమతిని బడచువలెనని వారు కోరుచున్నారనియు వైసు చాన్సలరుగారు చెప్పిరి.

ఆకారణముచే దీనిగూర్చి చర్చించవలెనా లేదా యను విషయమున ఓట్లు దీసికొనగా, చర్చించుట వసరమని యెక్కువమంది సభ్యులభిప్రాయము చెల్పిరి.

విదప విద్యవిద్యాలయ శాసనములలో సిండికేటువారు సూచించిన కొన్ని మార్పులు ఆమోదించబడినవి.

విద్యవిద్యాలయ పతకములు

విద్యవిద్యాలయమునందు, ఆనర్వలో రి, (బి) బ్రాంచి లోగాని, బి. ఎ. లో 5 వ (బి) గ్రూపునందుగాని ఉత్తీర్ణులైన విద్యార్థినికి బసంగులపిసదిగా, కోడేటి ఎ. రాజమృత్యు స్వార్థకపతకము గలదు. సదరు తరగతియలో నుత్తీర్ణుల ట్రైవిద్యార్థులు లేనందున దాటిలో (ఎ) బ్రాంచి వారి కిప్పించవలెనని సిండికేటువారిగూడన ఆమోదించబడెను.

పిట్టి మనుస్వామి చెట్టిగారి బంగారు పతకములు రెండు గలవు. (1) సంస్కృతమునకు (2) గణితమునకు, వీనియందు రూ

75 వారిచ్చిన విరాళము రూ 4200 పెనమ్మ వడ్డీ రూ 165 నుండి యీపతకముల నిమిత్తమునా. ఆపతకములిచ్చు వరకులను మార్పులైనవి కె. వి. కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారు ప్రతిపాదించిరి. ఒక పతకమును ఆనర్వలో సంస్కృతమునందు అగ్రగణ్యుడుగా నుత్తీర్ణుడగు వానికి, అట్టివారు రెండవ పాతకమునందే 6 వ బ్రాంచిలో ఇంగ్లీషు కాక యితర భాషలు రెండు పఠించువాని కిచ్చవలెను. రెండవది ఆనర్వలో లెక్కలవిద్యార్థి కియవలెను. అని ప్రతిపాదించిరి.

రూ 165 మూడు పతకములుగా చేసి ఒకటి ఆనర్వతరగతిలో సంస్కృతము తీసికొనువారికి, రెండవది శిరోమణిపరిక్షకు జరుపు కేవలము సంస్కృత విద్యార్థికి. మూడవది కేవలము లెక్కల విద్యార్థికి యిప్పించవలెనని ఎన్. కృష్ణస్వామిశాస్త్రిగారు సవరణ ప్రతిపాదించిరి. పతకముల శాసన కాలమున శిరోమణి మన్నన సంస్కృతపరీక్షలు లేనందున భర్తృకర్తల విశ్వవిద్యాలయ ఆనర్వ విద్యార్థుల కియవలెనని సూచించిరిగాని, వారి యాదేశము సంస్కృత విద్యార్థుల ప్రోత్సహించుట యగుటచే నొకపతకమును శిరోమణి విద్యార్థుల కిప్పించిన కన్వలెడ కాన్వీగారు చెల్పిరి.

ఈ విషయమును సిండికేటువారికి చెల్లిన వారు తిరిగి విచారించి నివేదించిన పిమ్మట చర్చించవలెనని శేషగిరిఅయ్యరుగారు ప్రతిపాదించగా నామోదించబడెను.

విద్యవిద్యాలయవిద్యార్థులపై పన్ను

విద్యవిద్యాలయ తరగతిలో ప్రవేశించినలోడనే విద్యార్థి నామము రిజిస్టరుజేయుటకు రూ 2 రుసుము, తిరిగి కాన్వీ కేషను సమయమున పట్టు పుచ్చుకొనునపుడు రూ 2 రుసుము వసూలుజేయవలెనని చా|| ఎన్. స్వామినాథనుగారు ప్రతిపాదించిరి. పంజాబు, బొంబాయి, కలకత్తా మున్నగు విశ్వవిద్యాలయములలో నిట్లు వసూలుజేయుచున్నారనియు, దీనివలన సుమారు రూ 8000 రాబడి యుండునని చెప్పిరి.

సత్యమూర్తిగారు దీనికి విరుద్ధముగ బల్కిరి. విద్యార్థులలో నిరుపేదలను వారనేకలున్నారు. వారిపై నిట్లు పన్ను విధించుట వసరమనియు, యితర విశ్వవిద్యాలయములలోని మంచి జూచి అవలంబించక యెట్టి లోపములను అనుసరించుటకు మన విద్యవిద్యాలయమువారు సిద్ధముగ నుండురు. ఇది యెంతమాత్రము తగదు. విద్యవిద్యాలయమునకు రాబడి చాలకపోలేదు. చాలకున్నను విద్యార్థులపై అనవసరముగా పన్ను విధింపరాదు. ఆర్థిక విచారణ ఉపసంఘమువారి నివేదిక వచ్చువరకు సెనేటువారు ఈవిషయమున చర్చించరాదని సత్యమూర్తిగారు సవరణ ప్రతిపాదించిరి. టి. సూర్యనారాయణగారు బలపరచిరి.

సవరణ ఆమోదించబడెను.

ప్రాచ్య విద్యార్థులకు పరీక్షలకు హాజరు విద్యార్థులకు అటెండెన్సు సర్టిఫికేటు అనవసరమని యోగ్యతాపత్రము లొసంగు అధికారము మహామహాపాఠ్యాలయలకు నుముసు లెలామాసుల కుండవలెనని అకడమికు కాన్సిలువారు నిశ్చయించిరి. అందుకు తగినట్లుగా నిబంధనల మార్చిరి. ఆమార్పు సంగీకరించవలెనని కృష్ణస్వామి శాస్త్రిగారు ప్రతిపాదించగా అంగీకరించబడెను.

ఎకనమికు డిప్లమాపరీక్ష

ఎకనమికు డిప్లమాతరగతిలో కేవలము ఆదమవే చదువు క్లాసులను ఎత్తివేసి కే రొ క వి ద్య న భ్య సిండుడు అనుబంధముగా యాడిషుమకు చదువు తరగతులను మాత్రమే యందు, దాని కాలనియమును మూడేండ్లనుండి రెండేండ్లకు తగ్గించవలెననియు, విద్యార్థి రుసుము రూ 75 చొ|| నుండవలెననియు చా|| జానుమా లేగారి సూచనను అకడమికు కాన్సిలువారు ఆమోదించిరి. దాని కనుగుణముగా సిండికేటువారు నిబంధనల మార్చిరి. దీనిననుసరించి 1924-25 మొదటియేడు కోర్సు పూర్తిజేసినవారు రూ 50 చెల్లించి యీ యేడుపరీక్షకు హాజరుకావచ్చునని సిండికేటువారు నిశ్చయించినట్లు వైసు చాన్సలరుగారు చెప్పిరి.

ఈమార్పులన్నియు సంగీకరించవలెనని టి. కె. బోరస్వామి అయ్యరుగారు ప్రతిపాదించిరి.

సత్యమూర్తిగారు అకడమికు కాన్సిలువారు నిశ్చయించుట కధికారములేదనియు, వారు విచారించి సూచించిన పిమ్మట సెనేటువారు తీర్పులుచేయుమందుననియు, కావున సిండికేటు వారు అకడమికు కాన్సిలునకు దాఖలు చేయుటకు పూర్వము ఈ విషయమంతయు సెనేటునకు చెల్లవలసియ్యుండవలెననియు, ఆ విషయమున వైసు చాన్సలరుగారు రూ 50 గుర్తుకున్న చొచ్చ కొన సాగుట కష్టమనియు చెప్పిరి.

వైసు చాన్సలరుగారు అది సత్యము. సత్యమూర్తిగారు చెప్పిన క్రమము ననుసరించియే చర్చ జరుగవలసి యుండవలెనని చెప్పిరి. కావున అట్లు జరుగుటకు, తగిన యేర్పాటు జేయుట కంగీకరించిరి. అంతటి సభవారు ప్రభుత్వములకే లేచిరి.

ధలహారానంతరము

ఎల్.ఎం.ఎస్. డిగ్రీ ఎత్తివేయుట

తమిళ విశ్వవిద్యాలయము

నిన్న మధ్యాహ్నము ధలహారానంతరము పెనేటు సభ సమావేశముకాగా నే. రా. కె. రాముని మీననుగారు, బాట సి, జయలక్ష్మి, బయో కెమిస్ట్రీ కాన్వెన్షన్ పరిశోధనలకై లేబురీ నిర్మించుటకు సిండికేటు వా రామోదించిన స్క్రీమును క్లెయిమ్ వారంగీకరించవలెనని ప్రతిపాదించిరి. డి. వి. కె. రూ. 10,000 గ్రాంటు చేయవలెనని సిండికేటువారు ప్రభుత్వము వారిని కోరియుండిరి. ఈ తీర్మానమును సరించి సిండికేటువారు ఉపసంఘమునుగూడ నియమించిరి. కాని కాన్వెన్షన్ గల ప్రత్యేకాభివృద్ధికార్యములు వీనికి లేవుగనుక యీ తీర్మానమున సరమని మీననుగారు చెలిపిరి. పి. పట్టాభిరామయ్యగారు, ఎ. ఎల్. వారాయణగారు, పి. వి. శేష అయ్యగారు సూచించిన సవరణలను ఉపసంహరింపగొనిరి. మీననుగారి తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

ప్రాచ్య విద్యతో పరిశోధనసంస్థ

విశ్వవిద్యాలయ ప్రాచ్య విద్యతో పరిశోధన సంస్థ నిర్మించుటనుగూర్చి సిండికేటువారు తయారుచేసిన ప్రభుత్వము వారికి దాఖలుచేసిన స్క్రీమును పెనేటువారు ఆమోదించవలెనని ఎల్. కుప్పస్వామి కాన్వెన్షన్ గారు ప్రతిపాదించిరి.

1924 వల్ల అకడమిక్ కాన్ఫెరెన్సువారు ప్రాచీన భాషలను చేయు భాషలను ప్రోత్సహించుట కవసరము ఏర్పాటుల విచారించు నొక ఉపసంఘమును నియమించిరి. వారు ప్రాచ్య విద్యతో పరిశోధన సంస్థను నిర్మించు శిఫార్సుచేసిరి. దానిని కొనసాగించుటకై అతిక్రమము తో గల సి వి చా రించి ఒక స్క్రీమును తయారు చేయుటకు గాను సిండికేటు వారు కోరిన ప్రకారము అకడమిక్ కాన్ఫెరెన్సువారు ఈ ఆగస్టు మాసములో నొక ఉపసంఘమును నియమించిరి. ఉభయ సంఘములవారు కలసి సంస్కృత, ద్రవిడ, ఇస్లాము భాషలకు సంబంధించిన ఒక సంస్థను సాగునకు రూ. 59,000 ఖర్చుపై నిర్మించుటకు స్క్రీము తయారుచేసిరి. సిండికేటువారు రాష్ట్రము నంగీకరించిరి. తాము రూ. 20,000 ఖర్చు భరించుకొని మిగిలిన రూ. 40,000 సాలీనా ఖర్చు ప్రభుత్వమువారిని భరింపగోరుచు ప్రాసరిరి.

రా. సా. క్రిష్ణారావు భాస్కరగారు, బుర్రా సత్యనారాయణగారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

వై. కు. ఛాన్సలరుగారు స్క్రీమును ఎట్టి సవరణలు లేక ఆమోదించవలెననిరి. ధనమునుబట్టి యికముందు మార్పుకొనవచ్చునుగాని ప్రస్తుతము ఉన్న దున్నట్లుగా అంగీకరింపవలెననిరి. సంస్కృతభాషగమనందు రి. రు. సభ్యులకు (ఫెలోస్) బహుళ రి. రు. ఉండవలెనని కె. బాల సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు సవరణ ప్రతిపాదించిరి. సభ్యులధికముగా లేనిది ప్రాచీనవిద్యల పరిశోధన జరుగుట కవసరమనిరి. సవరణ ఓటునకు చెట్టగా ఓడి పోయెను.

ఎ. రామస్వామి మొదలగువారు సంస్కృతమున కెక్కు ప్రాముఖ్యత నొసంగుచున్నారనిరి. స్క్రీమును విచారించ వలయును అని ఉపసంఘమునందు ద్రవిడ భాషలకు తగిన నిపాటినిగ్రహించునందున నిట్లు జరుగుచున్నది. ఇంతకు సంస్కృతము సజీవమైన భాష గాదు. తమిళ భాషకు ప్రత్యేకాహి త్యము గలదు. అట్టి తమిళ భాషకు ఈ పరిశోధన విద్యలందు చొప్పుకున్నామనె. వేరొక భాష కేల అవసరమును ప్రాముఖ్యత నొసంగవలెను. పెనేటువారు దేశ భాషలను సవరింపజేయు తో జూచుచున్నారని. నూతనసిండికేటువారు రెట్లు జేయకుండురు గా?!

టి. వి. శేషగిరిఅయ్యగారు కొన్ని అపొహల బాప నిట్లుచెలిపిరి: ఈ స్క్రీము దేశ భాషలన్నిటి కుపయోగింప నుద్దేశింపబడినది. పరిశోధనయనగా ఒక్క భాషతోనే నిలిచిపోదు. తమిళ భాషకు తెలుగు, కన్నడము మున్నగువానితో సంబంధము లేదు. సంస్కృతమునకు పట్టినిట్టితో సంబంధముండుటచే దాని కెక్కువధనము వినియోగింపబడుచున్నదని శేషగిరి అయ్య గుగారు చెల్పిరి.

ఆర్యు పాలుగారు ఇస్లాము భాషల కెక్కువ ప్రాముఖ్యము నొసంగవలెననిరి. ఎస్. ముత్తయ్యమొదలగువారు శేషగిరి అయ్యగారు చెల్పినట్లు సంస్కృతము అన్ని భాషలకు మాతృ భాష కానేరవలయు, ద్రావిడ భాష లన్నింటిలో నేదేని ఒక్కటి ప్రాధికారమును దానివలన నావివయము చెలియగలదనియు నుచిరి.

విశ్వవిద్యాలయ ప్రాచ్యవిద్యతో పరిశోధన సంస్థను స్థాపించుటకు సిండికేటువారు స్క్రీమును ఆమోదించవలెనని ప్రతిపాదన ధము ఏకగ్రీవముగ నామోదించబడెను.

విశ్వవిద్యాలయమునకు ప్రెసు

విశ్వవిద్యాలయమునకు స్వంత ప్రెసు ఉండవలెనని కె. ఎస్. వెంకటరమణి గారు ప్రతిపాదించిరి. ఈ విషయమున సిండికేటువారు ముగ్గురు సభ్యులుగల ఒక ఉపసంఘమును నియమించిరి. వారు స్వంత ప్రెసు అవసరమని తీర్మానించిరి. కాని స్వయముగా ప్రెసు ఉంచుకొనినందుల సాగునకు రూ. 80000 ఖర్చుచేయు ముద్రణపనియంతయు స్వయముగ చేయించుకొనవచ్చుననియు, దేశ భాష ప్రచారమునకై కరపత్రములు మున్నగునవి సులభముగా అచ్చుత్తించవచ్చు ననియు, కావున ఈ విషయమై విచారింప పెనేటువారు నూతన ఉపసంఘమును నియమించవలెననియు వెంకటరమణి గారు ప్రతిపాదించిరి. అందు కె. బాల సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు, ఎస్. సత్యమూర్తి, కె. వి. క్రిష్ణస్వామి అయ్యగారు, వసంత ప్రెసు సూపర్వైజరు, తనను సభ్యులుగ నుంచగోరెను. సూర్యనారాయణ కాన్వెన్షన్ గారు మరీ యిరువురు బలపరచిరి. బుర్రా సత్యనారాయణ గారు యిదివరకే ఆవిషయ మాలోచించి అంత్యాయమును భరింపలేననియు లాభముండవనియు మానుకొనిననియు చెల్పిరి.

ఈ ఉపసంఘము ఇదివరకు సంఘముతో చేరునా లేక అదిపోయి యిది నిలువవలయునా యని ప్రశ్నచూపుట గార డుగ అదిపోయి యిదినిలువనని వెంకటరమణిగారు తెలిపిరి. పిమ్మట వెంకటరమణి గారి తీర్మానము ఓటునకు చెట్టగా ఓడి పోయెను.

వై. కె. కాశీరమణి మున్నగునవి వై. కె. సూపర్వైజరు కొనుగోని, లెండరులు బిలిచి కొన్న వో యెక్కువ చవు కగదొరకును గావున ఆవిషయమున తిరిగి ఆలోచించ రిపోర్టును సిండికేటువారి కంపవలెనని పి. ఎ. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు సవరణ ప్రతిపాదించిరి. రా. బి. కె. వి. రామనాథయ్యగారు, కె. వి. క్రిష్ణస్వామి అయ్యగారు బలపరచిరి. సవరణ ఓటునకు చెట్టగా ఓడి పోయెను.

అప్పటికి 5-80 గ అగుటచే సభను వాటికి నిలుపు జేయవలెనని ఆర్యు పాలుగారు సూచించగా సభ వారంగీకరింపలేదు.

మెడిసిన్ సబ్జెక్టు సానిటరీ వైస్సుల డిగ్రీల నిబంధనలను వై. కె. బోర్డువారు శిఫార్సుచేసిన ప్రకారము మార్చి అకడమిక్ కాన్ఫెరెన్సువారు ఆమోదించిరి. ఈమార్చి 1925-26 నుండి అమలునకు రావలెనని కర్నలు ఎల్వీసుగారు ప్రతిపాదించగా ఆమోదించబడెను.

ఎం. ఎల్. ఎస్. డిగ్రీ తీసివేయుట

డి.ఎల్. వాటు ఎల్. ఎం.ఎస్. డిగ్రీని తీసివేయువలెనని అకడమిక్ కాన్ఫెరెన్సువారు మార్చి 14 వ తేదీన గావించిన శిఫార్సును ఆమోదించి 1922-26 వల్ల నుండి అమలు జరుపవలెనని డా॥ గురుస్వామి మొదలగువారు ప్రతిపాదించిరి.

లెఫ్. కర్నలు ఎల్వీసుగారు ఎల్. ఎం. ఎస్. ను యెత్తియవలెనని అకడమిక్ కాన్ఫెరెన్సువారు చేసిన సూచనలను నిరాకరించవలెనని ప్రతిపాదించిరి. ఎ. ఎం. ఎస్. డిగ్రీని తీసివేయునో చాల వ్యయముండుననిరి. వై. కె. బోర్డువారు శిఫార్సు చేసినపుడు దానినిగానే ఇంగ్లాండు డిప్లమా కోర్సును స్థాపించవలెనని సూచించిరి. అందును ప్రభుత్వమువారంగీకరింపలేదు. ఇప్పుడు యీ డిగ్రీని గూడ తొలగించినవో ఎం. వి. తరగతిలో విఫలమైన విద్యార్థులు తమ విద్య కొనసాగించుట కవసరము లేక కాలేజీలనుండి నిరుపయోగులుగ తరిమి వేయబడుదురు. కావున యీనిబంధన సంగీకరింపరాదని ఎల్వీసుగారు చెల్పిరి. మేజరు జనరలు వైస్మన్సుగారు బలపరచిరి.

డా॥ గురుస్వామిగారు ఎల్. ఎం. ఎస్. డిగ్రీని తొలగించుటయే మంచిదనిరి. అకడమిక్ కాన్ఫెరెన్సువారు రెండుసార్లు సమావేశమై యీ విషయమును చర్చించి డిగ్రీని తొలగించవలెనని నిశ్చితాభిప్రాయమునకు వచ్చిరి. ఏవిశ్వవిద్యాలయమునందు నై ద్యము నకు రెండు డిగ్రీలు లేవు. ఏకపక్షముండే కృతార్థులగువారి కొక డిగ్రీ, విఫలమైనవారికి వేరొక డిగ్రీ నిచ్చినవో విద్యార్థులకు బద్ధకము పోవును. రెండవ రకము చెడ్డదైతే గౌరవము చేతును. ఇతర రాష్ట్రములవారు ఎల్. ఎం. ఎస్. వారిని తక్కువగా జూచురు. ఈ విశ్వవిద్యాలయమునా రొసంగిన డిగ్రీ గౌరవంపడకుండుట భావ్యముకాదు. కావున అకడమిక్ కాన్ఫెరెన్సువారి చర్య నామోదించవలెనని చెల్పిరి.

డా॥ ఎ. లక్ష్మణస్వామి మొదలగువారు డిగ్రీని తీసివేయవలెనని చెల్పిరి. ఈ డిగ్రీ రిజిస్టరు కాబడిన అర్హత కాదనియు ప్రభుత్వమువారు రిజిస్టరుకాని అర్హతగల వారికి ఉన్న గము లియకున్నారనియు, ఇతర రాష్ట్రములవారుగూడ యిట్టి యీ డిగ్రీని హీనముగా జూచుచున్నారనియు, అదిపండియు ఎల్. ఎం. ఎస్. అవధి యిచ్చియున్నది. గావున ఎల్వీసుగారు సూచన సంగీకరింపకుట నిలులేదనియు చెల్పిరి.

డా॥ న. శేషమొదలగువారు ఎల్. ఎం. ఎస్. డిగ్రీవలన వై. కె. ఉపయోగము లేదనిరి. వందేళ్ల చదువులో ఆర్యు పరిక్షయందు 50 మార్కులు వచ్చినవారికి ఎం. వి., అనియు 49 వచ్చిన వారికి ఎల్. ఎం. ఎస్. అనియు అందురు. మొదటి వారి అర్హతను రిజిస్టరుకుగా గ్రహించి, రెండవ వారిని తక్కువగా జూచుటచే వారికి ఉద్యోగములు దొరకుచున్నవి. ఎట్టి రాబడియు లేక యున్నారు.

ఎ. రామస్వామి మొదలగువారు అకడమిక్ కాన్ఫెరెన్సువారి తీర్మానమును యిదివరకెన్నడు రద్దుజేయు ఆచారము లేదుగావున ఈసారి వారిని తిరిగి విచారించుమని గోరుట బాగుండునని ఎల్వీసుగారికి సూచించిరి.

కొంతచర్చ జరిగిన పిమ్మట ఎల్వీసుగారి ప్రతిపాదన ఓటునకు చెట్టగా 2/3 వంతు మంది సభ్యు లంగీకరింపవలెనని ఓడిపోయెను.

ఎల్. ఎం.ఎస్. డిగ్రీ తీసివేయవలెనని గురుస్వామి మొదలగువారు ప్రతిపాదన అంగీకరించబడెను.

రాత్రి 7 గం అగుటచే సభ అంతింతో ముగించిరి. మరల నేడు 12 గం కు సమావేశమయ్యెను.

* * *

తమిళ విశ్వవిద్యాలయము

నేడుదయము పెనేటు సభయందు టి. వి. శేషగిరి అయ్యగారు "తమిళజిల్లా లన్నింటికి గలసి ఒక విశ్వవిద్యాలయమైనను యుండవలెనని; ప్రభుత్వమువారు రెండుకు లేని చర్య తీసికొనవలెను" అని ప్రతిపాదించిన తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ నామోదించబడెను.

పునఃవ్యవసాయ ప్రదర్శనము

ప్రదర్శన ముఖ్యోద్దేశము

నిర్మాణసంఘము యేర్పాటు చేయబడెను

పునః, అక్టోబరు 28:— పునః వ్యవసాయ ప్రదర్శనము గావించ యేర్పాటు జరుపుటకు కుతూహలలగు గవర్నరు తోగలసి సంప్రదించుటకు సర్దారులు ప్రముఖనాయకులు, యితర వైద్యముఖ్యులు గవర్నరును సంప్రదించిరి. వ్యవసాయ ప్రదర్శనమును జరుపుటకు వారి మఖ్యోద్దేశమునుచెల్పి, వివిధప్రాంతములందును పంటభరలయందుగల పెరుగు తరగతుల ప్రతిపాదిని గోచరించునని గవర్నరునుడిచెను. కాలమాసముల భేదముచే పంటల విలువయందు హెచ్చుతగ్గులు గలవనియు, దానిని ఎవరును నిరోధించ జాలరనియు, అవసరమగునకు కాలమాసమందు రైతులకు విశేషవ్యయము గలుగకుండ కాపాడవలయు ననియు, సగటున పంట హెచ్చునట్లు ప్రయత్నించ వలయుననియు, గవర్నరుచెల్పెను. వ్యవసాయభివృద్ధిని త్వరమొకటి అభిలషారత కాని స్థాపించుటకు యితర భారత ప్రభుత్వమొక మెమోరాండమును బంపెను. ఇదియొక శుభసూచకము. వీరాజానాథుని విశేషలాభముగనుండునో ప్రతిరాజానాయు యోచించుకొనవలయును. భారతదేశమందు పరిస్థితులందు భేదములుగలవుగాన, ప్రతిరాష్ట్రమును గతానుభవము, జ్ఞానముపై నాధారపడి భావభివృద్ధికొరకు వ్యవసాయభివృద్ధికరములను జ్ఞానము ప్రతిరైతునకును అందుబాటులోనికి చేర్చుటకు ప్రతి సంవత్సరమును వ్యవసాయప్రదర్శనములను జరుపుటావశ్యకము. తానెట్టి ప్రదర్శనమును జరుప ప్రయత్నించుచుండెననియు, సర్దారులు, మఖ్యనాయకులు, ధూస్వాములు తన యత్నమునకు తోడ్పడెదని విశ్వసించుచుంటి ననియు గవర్నరు నుడిచెను. మఖ్యముగ గ్రామపరిక్షములు స్వదేశ పరిప్రచురములందు జేర్చబడును. సామాన్య సంఘముయొక్క అభ్యుత్థితపదవి తానంగీకరించెనని గవర్నరుగారు చెల్పిరి. కొల్లాపురం మహారాజు, వ్యవసాయ కాఖామంత్రి, ఉపాధ్యక్షులుగ నుండెదరు. ప్రముఖులు, సర్దారులు, ధూస్వాములు, ప్రఖ్యాతిపడిన పాదులు సంఘోద్ధారకులుగ నుండెదరు. ప్రదర్శనమువలన బయోజనము ముఖ్యోద్దేశమును వ్యవసాయశాఖ వైశ్యకైన డా॥ హోల్లెముగారు స్పష్టీకరించిరి. ప్రదర్శనము ముందు సంవత్సరమును జరుపుటకు నిశ్చయింపబడెను. (ఆ. ప్రె)

మొర ప్రమాదము.

మరరాసు, అక్టోబరు 28:— అధికవర్షముచే గోడ కూలిదానికొంద పడి పల్లడెందు సంవత్సరముల నయస్సుగల కుటుంబాదు చనిపోయెను. మరరాసునకు చగ్గరనున్న వండలారు నంగీ ప్రమాదము నిన్న సంభవించెను. చనిపోయిన కుటుంబాదు గ్రామ పాత కాలయందు జరుపుకొనుచున్నాడు. అధికవర్షముచే పాపము నిన్న నాతడు బడిపోలేదు. సాయంత్రము వర్షము మరియుట ఆనందమున వాని యింటి సమీపముందు వాననీళ్లలో నాతడు దాడుకొనుచుండగా యింటి గోడ గుభాలున గూలెను. కుటుంబాదు గోడకొన పడి పోయెను. అతి కష్టముమీద కుటుంబాని చెట్టును దీసి ముదిరాసు జనరలు ఆసుపత్రికి గొనిపోయిరి. నేటి ప్రాతఃకాలమందు వాడు చనిపోయెను.

ఈ గ్రంథాలయోద్యమము 1914 వ సంవత్సరమున విజయవాడయందు జనించి తన ప్రథమ జన్మదినోత్సవమును తన జన్మస్థానముననే ద్వితీయార్ధశతాబ్దంతో బాటు దివ్యముగ జరుగగొందినది. ఈ గ్రంథాలయోద్యమము ప్రారంభమై 12 సంవత్సరములు అయినను ఇప్పటికీ చొమ్మిది వహాసథలు ముగియలేదు.

జరిగినది. తక్కిన మాడుపథ్య లేల జరుగలేదో నేతెప్పజాలను. అందుకుఁగల కారణము సభాకార్యనిర్వాహకులకే తెలియును. ఉద్యమ మారంభమైన పిదప దేశమున నదివరకు ప్రజాసహాయ సంపత్తిలేక కొనయూపిరితో గుట గుట లాడుచుండిన గ్రంథాలయము లెన్నియో సంపూర్ణజీవము కల్పింపఁబడి నవనవలాడ దొడంగినవి. మరియెన్నియో నూతనగ్రంథాలయములు కల్పింపఁబడినవి. ఉద్యమనిర్వాహకుల పరిశ్రమవలన దేశీయులలో గౌరవ యుద్ధము కలిగి గ్రంథాలయనిర్మాణము అక్షరాస్యులైన ప్రతిమానవునకుమీ గలిగినది. రాజమహేంద్రవరము గుంటూరు విజయవాడలు మున్నగు పెద్దపట్టణములయందు పురాతనాధునిక ఆంధ్ర గ్రంథ రాజములతో విరాజిల్లు గొప్ప గ్రంథ నిలయములు నొలకొల్పబడినది. అచ్చటచ్చట విద్యాభిమానుగల యనేక గ్రామములందును పుస్తకభాండాగారనిర్మాణములు గావించబడినవి. జనలకు విద్యుత్తుభివృద్ధినివ్వమన గొంత యత్నాహమును జనించినది. ఇట్టి ప్రాత్యహమునకు గ్రంథాలయోద్యమము చాలవరకు తోడ్పడినది. ఈయద్యమప్రేరణ సుస్థాపనలకు గారకమై కార్యనిర్వహణముగూడ వహించి పట్టుదలతో సాగించుచు అఖిలభారత గ్రంథాలయోద్యమము సయితము ప్రోత్సహించి జయప్రదముగ నడిపించుచున్న మన అయ్యంకి వెంకటరమణయ్య సూరి నరసింహకాశ్మీరీగారులు మున్నగు దేశీయులకు మన కృతజ్ఞత తెలుపవలసి యున్నది.

ఇప్పటి కాలదేశమున దాదాపు నన్నులు గ్రంథ భాండాగారములు నిర్మింపబడియున్నవి. అందు కృష్ణా గోదావరి గుంటూరు మండలములయందును నూలు ఇన్నులుగ్రంథాలయములున్నట్లు తెలియుచున్నది. తక్కిన ఇన్నులు గ్రంథాలయములును గంజాము విశాఖపట్టణ దత్తమండలములయందును నిజాంరాష్ట్రమునందును నుండవలయును. అరకోటి యాంధ్ర జనసంఖ్యగల ప్రాచీన రాష్ట్రమున గ్రంథాలయోద్యమవ్యాప్తి యును గ్రంథాలయ సంఖ్య యును మిక్కిలి తక్కువయని తెలియుచున్నది. దత్తమండలములయందు దీనానన పాటియు గాలి కెరిగిపోయినది. కెందుకోట్ల జనసంఖ్యగల యాంధ్రదేశమునకు నన్నులు గ్రంథాలయములసంఖ్య సముద్రములో ని తేనెబిడ్డలు వంటిది. ఆంధ్రపరివర్తనభవారు తమ సభాపక్షమున నొక గ్రంథాలయమును స్థాపించియు ముద్రితగ్రంథము లెన్నియో సమకూర్చి పోషించుటయేగాక దేశమంతట వెదకించి చిక్కినంతవఱకు, అముద్రిత తాళపత్రగ్రంథములు పెక్కులు నేకరించి ముద్రించి ప్రకటించుటచే నాంధ్రవాఙ్మయమున కెంతయో యుపకృతి చేయుచున్నారు. అందుకు ఓరికాపురాధీశ్వరులుమున్నగు జనింగారుల ధనసహాయమును, జయంతి రామయ్యపంతులుగారి వంటి విద్వాంసుల నిరంతరకృషియునే కారణములు ఆంధ్రదేశమున కొక సర్వాంగసంపూర్ణమగు కేంద్ర గ్రంథాలయనిర్మాణ మత్యవసరము. అది ప్రభుత్వదరణమున జరుగవలసిన కార్యము. ప్రజలకు గ్రంథాలయోద్యమముపట్ల ప్రారంభమనం దుండిన అభిమానాదరములు తానురాను తగ్గి ఆర్థికముగ మిక్కిలి కష్టపడుచు సువ్యవస్థిరహామే యతిభారము గ నున్నట్లు వినుచున్నాడ. ఇట్టి యద్యమము లభిస్తూది గాంచవలయునన్న రా జాదరణ ముండవలయును. లేదా ప్రజలందఱ యభిమాన మైన నుండవలయును. ఏకొద్దిమందియో ధనవంతులతోద్పాటుండిన జాలరు.

జనసామాన్యమందంతట విద్య వ్యాపించునపుడే వారికి విద్యాప్రాప్తాభిమానము గలుగును. ఇట్టి విద్యాసంస్థలను బోషించు భారమును వహింతురు. అప్పుడవి నిర్విఘ్నముగ ద్విగ్విజముగ జరుగును. కెందు కోట్ల జనసంఖ్య గల యాంధ్రదేశమున రమారమి తొమ్మిది లక్షల జనులు మాత్రమే అక్షరజ్ఞులుగ నున్నారు. నూటికి పదిమందికి తక్కువగనే యున్నారు. నూటికి తొంబది మందికి వైబడి విద్యాప్రాప్తులను దేశములలో గ్రంథాలయ నిర్మాణప్రాజాభిలాషులు ప్రజల కెట్లు గలుగును? ప్రభుత్వపు తోడ్పాటున గాని ధనవంతుల సహాయమున గాని నూహార గ్రంథమందిరముల నెలకొల్ప గలిగినను వాని నుపయోగించుకొను వారెందరు ఁడగలరు?

పెండ్లైన పిచ్చి కుదురునా పిచ్చి కుదిరిన పెండ్లియగునా యనునట్లు ముందు గ్రంథాలయోద్యమ ఘనసరమా? విద్యావ్యాప్తికి దోడ్పడుజాలు సంస్థాపనల నిర్మాణోద్యమ మవసరమా? యను ప్రశ్న ముదయం చుచున్నది. ఈ ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తర మాలోచింతము. గ్రంథములను జనువ భాషాజ్ఞానములేని మానవులకు గ్రంథభాండా రములు అంధునకు దర్పణమువంటివి. నూటికి పదిమందియైన జదివినవారు లేనిదేశములలో బండితులకై నంతయు గ్రంథాలయ స్థాపనోద్యమములపట్ల వినియోగించుటయంతయు తమముకాదని నామతము. ఇట్లునుటచే గ్రంథాలయోద్యమము గాని గ్రంథాలయ

నిర్మాణములుగాని కూడవని కాదు. మామమనియును గాదు. ప్రభుత్వదరణము కాని, ప్రజాభిమానముగాని లేక ఊచిండుచున్న మత నైతిక పారిశ్రామికాది బాటియవిద్యల బోషింప నుద్యమింపఁ బండితులకు నావిజ్ఞులై. దేశమంతట దేశీయవిద్యాసంస్థలు స్థాపింపవలయును. ప్రజలయందు నూటికి నూరుదనువున క్లు చేయవలయును. ఆకార్యము ప్రభుత్వసహాయమున గులభముగ సాధింపవలగలదు. అది లేనపుడు ప్రజానాయకలహాని నిక చాలవఱకు పాధింపగలదు. ధనవంతులయొక్క యుపండితులయొక్కయు త్యాగ మత్యవసరము. మతవిద్యను బోధించు సంస్కృతవాఙ్మయ మెంత దుర్దశయం దున్నదో చూడుము. సంస్కృతవేదాంత లేదంటు నిత్యవైకల్యములకే కష్టపడుచున్నారో చూడుము. జాతీయవిద్యలు పునరుద్ధరింపఁబడి ఆట్టివారలందఱు కులించినపుడు గదా మనగ్రంథాలయముల ప్రయోజనము. దేశీయులందఱు జాతీయ మత శేషములులేక సకలవిద్యలవేర్చినపుడు గదా మన గ్రంథాలయోద్యమము. నిర్బంధవిద్యావిధాన ములులో నున్న దేశములలోని ప్రజల విజ్ఞానమును జూడుము. అట్టి విద్యావిధానము మనదేశమునను బ్రవేశపెట్టుటకు గోరి గోపాలకృష్ణ గోకేలు మున్నగు నాయకులందఱో యీబ్రటిషా రాజ్యాంగముతో అహోరాత్రములు పోరు సల్పిరి. అది యింత వఱకును నెలవేలదయ్యెను. అది లేకున్న తక్కిన మనయుద్యమములన్నియు నడవని గాచిన వెన్నెలయే. దాని సాధింపఁ బ్రయత్నింతము. నేను సాహసించి గ్రంథాలయోద్యమమును దెగిపెట్టినని తలంపవలదు. తదుద్యమమును బోషింపఁగోరువారలలో నేను మొదటివాడనే యగుదును. కాని విద్యావ్యాప్తివిషయము మొదటివని మాత్రము చెప్పకతప్పదు. నేనును 1919 వ సంవత్సరమునుండి యొక గ్రంథాలయమును పోషించుచున్నవాడనే. అందుననే విద్యయందు వెనుకఁబడి యున్న మనదేశమునకు సర్వజనుల విద్యావంతుల జేయదగిన నిర్బంధవిద్యాసంస్థ లత్యవసరమని స్వాభావముచే గనిపట్టినాడ. ఇట్లునుటచే గ్రంథాలయోద్యమమును విరమింపుమని కాదు,

ఉపసంహారము

ఆంధ్రదేశమున నెంతటిో పరివిద్యాసంపూర్ణ లగు పండితులుండగ నన్నీ గ్రంథాలయ మహాసభాధ్యక్షుని గ నెన్నుకొనుట నాపూర్వపుణ్యపదమనియే యెంచెను. కిం చిద్ జ్ఞాడనగ నాయం దెన్నిలోపములున్నను మీరు దెచ్చికొన్న వినవిడ్డ నగుటచే వానినన్నిటి మన్నింపఁ బ్రార్థించుచున్నాడ.

సమాప్తము

“మలేరియా” యను కొండజ్వరమునకు ఆశ్చర్యమైన చికిత్స

అయ్యా, నేను “మలేరియా” యనబడు విషజ్వరముచే చాల కాలమునుండి బాధపడుచు యెన్ని ఔషధములు నేనించినను జ్వరము నిలచినిలచి ఎన్నో దేహమాద్యంతము శీర్షింపజేసినదే గాక కొన్ని అడుగులుపెట్టి నడుచుటకు క్రి హీనుడనై స్వల్ప పనిచేసినను యెగత్యాసముచే యెడతెగక పడిపించుచున్నతిరి నాన్నేహితులలో నొకరు నాశ్చితి చూచి యోర్య లేక నన్ను (మద్రాసు బ్రాడ్వే నె 169 రు కట్టడమున అమర్చియుండు, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ టిమి ట్టెడ్), బ్రాడ్వే వైద్యకాలకు ద్వారగు వైద్యపతి కోటా జయరాము నాయుడుగారివద్దకు తీసికొనిపోయి వారివద్ద చికిత్సయొచ్చెను. వారివద్ద ఔషధము తీసికొన్న స్వల్పకాలములోనే నా బల హీనత నానాటికి బహువేగముగా తగ్గిపోయి జ్వరమున్ను నిలవిపోయి తిరిగి లలచాపకనే పోయినది. విడువక వారిచ్చి ఔషధములు కొంతకాలము తీసుకొనేటప్పటికి నేను యెప్పటి వలె ఆరోగ్యశీతికి వచ్చినందులకు మిగుల ఆనందపూరితుడనై వై వైద్యుని నిపుణ్యమును యెల్లరులకు తెలియగలందులకై ప్రచురించుచున్నాను. కాన వారి అనుభవసావర్ధ్యములను సక్కువించి ఆయుర్వేదమునకు పునర్జీవము గలిగింతురు గాక యని నేడుచున్నాను.

పి. కాంతనరసింహం, బి. ఏ.,
(24-2-25) 3 వైదోజినందు, తిరుళ్ళిక్కోణి, మదరాసు.

మహాద్రాక్షిణి చూరము
శ్రీలగ్నాశయ వ్యాధులకు సంతి. మేహము, ఋతు శూల, ఋతుబద్ధము, వంధ్యారోగము, మొ॥ వ్యాధులను హరించి సంతానవంతులగు జేయుటయందీ శ్రేష్ఠమయ్యును. 20 దినములముందుగల డెబ్బి 1 కే రు 1-0-0. వి. పి. అ 6.
(క్యాట్రాను ఉచితము)
పి.పి.పి. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం పెరిదేవీ-నెల్లూరుజిల్లా.

వాతావరణసిద్ధి
1925 సం॥ ఆక్టోబరు 24-వ తేది శనివారము

ముఖ్యజిల్లాలు	మొత్తము గత 24 గంటలలో	మొత్తము గత 24 గంటలలో	మొత్తము గత 24 గంటలలో	మొత్తము గత 24 గంటలలో	మొత్తము గత 24 గంటలలో
గోపాలపురం	89.3	72.0	...	28.65	44.73
విశాఖపట్టణము	87.0	75.1	...	10.72	87.09
కాకినాడ	86.1	78.7	...	13.71	89.09
మచిలీపట్టణము	86.1	75.3	...	11.52	41.59
కర్నూలు	89.8	69.8	...	6.80	26.01
బళ్లారి	...	71.0	...	8.24	20.51
కడప	90.4	70.8	0.58	5.82	81.28
నెల్లూరు	89.4	75.8	0.12	6.85	87.98
మద్రాసు	86.9	73.8	0.10	18.42	50.74
కడపూరు	85.0	74.6	0.10	5.29	52.94
నేలమ	95.8	71.5	0.64	1.44	89.30
కోయంబూరు	87.8	69.8	0.26	1.68	22.29
తిరుమనాశి	91.8	73.1	0.02	3.98	83.18
నాగపట్టణము	85.9	73.0	1.47	7.08	54.99
మధుర	89.3	72.8	0.65	4.58	88.58
పాంబట్	87.2	76.6	2.02	4.86	87.00
తిరునల్వేలి	3.65	7.99	28.84
తిరువేండూరు	83.6	74.5	0.78	8.78	64.51
కొచ్చిక్	90.0	75.1	0.54	7.81	114.51
కాలికట్టు	91.4	75.1	0.16	7.45	117.16
మంగళూరు	89.3	72.7	0.16	10.11	125.68
తెంగుళూరు	84.1	64.0	...	1.59	85.87
మేకాకాగ	76.2	62.9	0.14	7.0	125.46
కొడకనాట్	60.0	51.5	0.16	5.69	62.18

సర్కారులు:—మేఘములు అతి పలుచగనే యున్నవనవచ్చును. గోపాలపురంలో పగటివేడిమి 2½ డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కన్:—కడపలో 0.58 ఎరించెను. బళ్లారిలో మేఘములు పలచగనన్నవి. తక్కినచోట్ల దట్టముగనన్నవి కడపలో ఆర్ధిక ఎక్కువ. ఇవట రాత్రివేడిమి 2½ డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—చినుకులు సాధారణముగ నున్నవి. మేఘములు దట్టముగనన్నవి. కడపూరులో పగటివేడిమి 2½ డిగ్రీలు తక్కువ. రాజాని దక్షిణ తూర్పుభాగములందు వర్షము సాగవచ్చును.

యస్. ఆర్. హెచ్ సామ్రాధి
వాతావరణకాశ్మీరీజ్ఞుడు.

రాజకీయ వైదీల ప్రతిబంధకము

ఇండియాదొరతనముయొక్క తీర్మానము
సిన్హా, ఆక్టోబరు 23:—భారతదేశముయొక్క పరిస్థితులందు గత జూలై మాసముందు రాజకీయవైదీలకు శాసనసభల కళ్ళిగులుగ నిలుచుటకు గావించబడిన సౌకర్యములకుంటెవిశేషముగ మార్పులను గావించుట ప్రజోపయోగముగాదని రాజకీయ వైదీల అనర్హతను గురించి భారతప్రభుత్వ మొక దీర్ఘ తీర్మానమును గావించెను. గత సెప్టెంబరు 16-వ తేదీన విధించినవైద్యుననుభవించినవారిని, వైదు ననుభవం ప తు మిం ప బ డి న వారి పైగల అనర్హత లను తొలగింప వలసినదని అసెంబ్లీ చర్చించుటచే యీ ప్రకటనము గావించవలసి వచ్చెను. కడచిన జూలై మాసముందు గావించబడిన మార్పు ప్రకారముగ, ఒక సంవత్సరము కంటే ఎక్కువముగ శిక్ష విధింపబడినవారిపైన మాత్రమే శాసనసభల కెన్నుకొనబడవలసినదని అన్నత గలదు. అయినప్పటికిని, రాజప్రతినిధి యామోదమునొంది స్థానికప్రభుత్వము పరిస్థితులనుబట్టి భారత శాసనసభలకు గాని స్థానికసభలకుగాని పాటిచేయు వ్యక్తులపై అనర్హతలను దొలగించుటకుగాని లేక అభ్యర్థి జూలైమాసముందు గావించబడిన మార్పు ప్రకారముగ లేన అనర్హతను దీనివేయవలసినదని కోరినచో స్థానికప్రభుత్వము అనర్హతను దొలగించవచ్చును. వెనుకటి నిబంధనలందలి కారిత్యము జాలవరకు తగ్గింపబడెను.
(అ. ప్రె.)

సాంబమూర్తిగారి సందేశము

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సభాధ్యక్షులగు బులుసు సాంబమూర్తిగారి సందేశము ఒకవంక ప్రభుత్వమువారిని వేరొక వంక ప్రజలనుగూడ మేల్కొల్పుటగలదు. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య సందేశమును ఏమి కొత్తగ ప్రకటింపలేదు. చాలకాలము నుండియు అవకాశము లభించినపుడెల్ల, వీరు తమ దృఢవిశ్వాసమును వెల్లెబ్బచుచునే యుండిరి. కాని, గాంధీమహాత్ము డత్రుసన్యాస మొనర్చి, కాంగ్రెసుసభ మరల శాసనసభలవంకకు మరలి, బహిష్కారము లంతరించి, రిస్వాసిపు సహకారపు కేక యొకమూలనుండి వెలువడుచున్నసమయమున, సాంబమూర్తిగారి సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యాభిమానము ఏమాత్రము సన్నగిల్ల కుండుట మిగుల ప్రశంసార్హము. హిందూదేశము తన మంకుతనమును విడిచి దారికి వచ్చుచున్న దనియు, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమును బలవంతపెట్టుట యసంభవమని గ్రహించుచున్న దనియు, నికమిద మానసికాంక్షతోనమున కేమాత్రము అవకాశముండదనియు బర్మెంట్ హెడ్డు ప్రభువుగారు చెలిపి ఎంతకాలమో గాలేదు. అధికారవర్గమువారు ఇండియామంత్రికి పంపినసమాచారముబట్టి వీరిలు బలికియుందురు. కాని, ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సభాధ్యక్షుని ప్రసంగము, మరల సందేశముల కెడమియకమానదు.

నిజమేమనిన స్వాతంత్ర్యేచ్ఛ ఎన్నిటికి సమసి పోజాలదు. ప్రజల నది యొకమారు ఆవరించిన పిమ్మట కొంతకాలము ప్రజ్వలింప వచ్చును. మరి కొంతకాలము లోలోన రాజుచుండవచ్చును. కాని స్వపరిపాలనాస్వాతంత్ర్యము నభిలషించెడి వారి యభిలాష లంతరించిన నిదర్శనము ప్రపంచ చారిత్రమునందేములను గానరాదు. శతాబ్దములు గడచినను ఇర్రెండు కోర్కె లంతరింపలేదు. కాల మెంతగడచినను ఈజిప్టు తన స్వాతంత్ర్యాభిలాషను విరమింపలేదు. పోలెండు తనకోర్కెను విడువలేదు. ఇంకను పెక్కుదేశము లెన్ని కష్టముల ననుభవించుచున్నను గమ్యస్థానముకొరకు పరితపించుచునే యుండెను. వీని యన్నిటి వాంఛలు తుదకు నెరవేరక తప్పవయ్యెను. పరాధీనత ఎన్నటి కయినను తొలగిపోక తీరదని పాలకులు గ్రహింప వలసినవచ్చెను. హిందూదేశమయినను ప్రపంచ చారిత్రమునకు భిన్నముగ మెలగజాలదు. బర్మెంట్ హెడ్డు ప్రభువు లికనయినను వివేకముతో మెలగి భారతవర్ష స్వాతంత్ర్యేచ్ఛను సఫలపరుపనియెడల భావి పరిస్థితులు మరింత విషమమగుట తప్ప వేరు భాదముండదు. భార

తీయులు అన్నిటిని మరచిపోయి పరాధీనతను చేపట్టెద రని భావించుట, దూరదృష్టి నేమాత్రము సూచించదు.

సాంబమూర్తిగారి హెచ్చరిక పాలకులలో నాలోచనను పురకొల్పు నని తలంచెదము. సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యాదర్శము వ్యాపించుట, పాలకుల లోపములకు ముఖ్యఫలితము. ప్రజాశయములను సఫలపరచుటకు తామసించుకొలదియు, బ్రిటీషు సంబంధమువలన ముక్తి లభించదని నిరాశ గలుగును. ఇట్టి నిరాశ, అధినివేశరాజ్యములలోని భారతీయుల దుస్థితి గాంచిన మరింత బలపడును. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునందు శ్వేతేతరులకు సానము గలదా లేదా? ఉన్నయెడల, అధినివేశ రాజ్యములలో భారతీయుల నింత సీచముగ చూచుటేల? కెనియాలోని భారతీయులను బాధపెట్టుటేల? చేరువ నున్న బర్మాలో నయితము భారతీయులకు నిలువ నీడలేకుండుటకు కారణ మేమి? భారతీయుల హక్కులను బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు రక్షించెదరా లేదా? బ్రిటీషు పౌరుల స్వత్వముల పట్ల జూపెడి శ్రద్ధను, భారతీయుల స్వత్వములపట్ల నేల చూడరు? ఇట్టి సీతియే యికముందును, కొనసాగవలయునా? కొనసాగుచో, సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమే ఎల్లరకు పరమావధి గాక తప్పదు. ఈ సంగతిని పాలకులు గ్రహించుట ముఖ్యము.

ప్రస్తుతపు కాంగ్రెసు క్రీడు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యవాదులకును, సామ్రాజ్యస్థ స్వరాజ్యవాదులకును గూడ బనికవచ్చుచున్నది. అయ్యది మిగుల విశాల వంతముగ నున్నది. తప్పని సరియగు నెడల, సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము దప్ప వేరు గత్యంతరము లేదు. సాధ్యమగునెడల సామ్రాజ్యస్థస్వాతంత్ర్యమును పొందవచ్చును. ఇట్టి ప్రత్యామ్నాయాదర్శమును దీసివైచి అనందిగమును, ఖండితము నగు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమును గమ్యస్థానము జేసికొని, క్రీడును పూర్తిగ మార్చివైచి, రాబోవు కాంగ్రెసును వికాసవంత మొనర్పవలె నని సాంబమూర్తిగారు కోరుచున్నారు. సాంబమూర్తిగారి ఆదర్శము దోస మని మితవాదు లయినను జెప్పజాలరు. ఏ దేశముగాని, ఏజాతిగాని సంపూర్ణ స్వేచ్ఛ గోరకుండునా? బంధములనుండి విడిపడి, సుఖము ననుభవించుట కెవరికి నిష్ట ముండదు? సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము సహజమగు కోర్కె యని ఎల్ల రంగీకరించెదరు. సాంబమూర్తిగారి భావాతిశయమును గౌరవించుట కెట్టి యభ్యంతరము లేకున్నను, కాంగ్రెసు క్రీడును మార్చవలసిన యగత్యము లేదని, మాయభిప్రాయము. ఇందుకు గల కారణములను సంగ్రహముగ చెలిపెదము.

ఏ మతమయినను దేశకాలపాత్రముల ననుసరించి నిరూపింపబడును. ప్రజల సాధనసంపదబట్టి రాజకీయాశయములను నిర్ణయింప వీలగును. ప్రస్తుత సీతియందు కాంగ్రెసునుండి సామ్రాజ్యస్థస్వరాజ్యము నామోదించెడివారిని బహిష్కరించుటకు సాధ్యపడునా? కాంగ్రెసు విద్యాధికుల హస్తగతమై యున్నది. వీరిలో పలువురు అధినివేశ స్వాతంత్ర్యము సుసాధ్యమని నమ్ముచున్నారు. బొంబాయి క్రానికలు పంపిన ప్రశ్నపరంపరలకు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు కాంగ్రెసు క్రీడును మార్చనక్కరలేదని దేశప్రముఖులు సూచించిరి. కాంగ్రెసు క్రీడయినను సంకుచితముగ నున్నచో

మార్చవచ్చును. సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమున కిది ప్రతికూలము గానవును. దీనిని మార్చవలసిన యవసరము గనుపించదు. మితవాదులేగాక స్వరాజ్య బహిష్కారపక్షములకు జెందినవారిలో పలువురింకను ప్రస్తుతపు క్రీడుతో సంతృప్తి జెంది యున్నారు. కాంగ్రెసు పద్ధతులు, తాత్కాలిక ప్రాముఖ్యము వహించినపక్షమువారవలంబించె, పద్ధతులు గావచ్చును. కాని కాంగ్రెసు ఆదర్శము మాత్రము ఎల్లర కనుకూలించునదిగ నుండవలయును. ఏవ్యక్తినిగాని బహిష్కరించునదిగ నుండజనదు.

ఆదర్శమును సంపూర్ణస్వాతంత్ర్య మని నిరూపింప నేల? స్వరాజ్యము అను పదమునందు అన్ని స్వాతంత్ర్యము లిమిడియుండలేదా? సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము దేనికిని గనుపించదు. నేటి యూరపియను దేశములు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము ననుభవించుచున్నవా? అనుభవించుచున్నయెడల, లేబరుకక్షవారి మొరలకు కారణమేమి? ధనవంతుల నిరంకుశాధికారము గూర్చి, సాంఘికవాదులు గగ్గోలుపెట్టుటేల? ప్రజాసామాన్య మొకమూల మిగుల బాధపడుచుండ, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము కలదనుట అర్థవిరహితమగు సూక్తిదప్ప వేరుగాదు. చీనా, పర్షియా, మున్నగు ఆసియాదేశము లనుభవించుచున్న సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మెట్టిదో గ్రహింపవచ్చును. ఈజిప్టు కిచ్చిన సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యఫలితమును పరికింపవచ్చును. ఇర్రెండు కింకను సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము లభింపలేదు. సిక్ ఫీసరులు నయితము, అధినివేశ రాజ్యస్వాతంత్ర్యముతో సంతృప్తి జెంది యుండవలసివచ్చినది. మరియొకవిషయమునుగూడ గ్రహింపవచ్చును. నానారాష్ట్ర సంఘము అభివృద్ధి జెందుకొలదియు, అన్ని రాష్ట్రములును ఈ సంఘపు కట్టడికి లోబడియుండవలసినవచ్చును. ఎవరి యిచ్చవచ్చినటుల వారు చరించుట కికమిద వీలుండదు. అప్పుడు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్య మనుపదము ప్రస్తుతార్థమునం దుపయోగింప వీలులేదు.

బాహ్య సంబంధములం దన్ని జాతులకును సంపూర్ణాధికారమునకు సరిహద్దు లుండక తప్పవు. అప్పుడు గోరదగినది, ఆంతరంగికస్వపరిపాలనము దప్ప వేరుగాదు. ఆంతరంగిక స్వపరిపాలన మయినను అన్యజాతుల పీడనమున కుపయోగపడ గూడదు. ప్రపంచశాంతికి భంగకరముగ నుండ గూడదు. ఒక జాతి వేరొకజాతిని పరిపాలించుచు, దుస్సహముగ ప్రవర్తించునెడల, ప్రపంచశాంతికి భంగము వాటిల్లుట సహజము. అట్టి సీతిలో నానారాష్ట్రసంఘము ఆంతరంగికపరిపాలనములో నయితము జోక్యము కలుగజేసికొనక తప్పదు. జినివా ఒడంబడిక లో నిట్టి యేర్పాటును సూచింప బట్టియే, బ్రిటీషు వారు వెనుదగ్గరి. ఒడంబడిక నిష్ఫలముగావింపబడెను. కాని మున్నుం దట్టి ఒడంబడికను పునరుద్ధరింపవలసిన సమయ మురుదెంచును. అందుచే అధినివేశరాజ్యస్వాతంత్ర్యమును తృణీకరింప వీలులేదు. అది లభించుచో, ఆంతరంగికస్వపరిపాలనమున కెట్టి కొరత యుండదు. ఇందుకు స్వతంత్ర మగు కాలనీలసీతియే నిదర్శనము. లేబరుపక్షమువారి సద్భావము ఫలించుచో, బ్రిటీషువారు తమ బాధ్యతలను గుర్తించుచో, హిందూదేశము అధినివేశరాజ్యస్వాతంత్ర్యము పొందకపోదు.

అటులని, బ్రటిషువారియనుగ్రహమును నమ్ముకొని మారుమాటాడక కూర్చుండవలయు నని మేము కోరుటలేదు. ప్రజలభావినీతి వారి స్వయం కృషిపైనే ఆధారపడి యుండు ననుట నిశ్చయమే. ప్రజలు తగినరీతిని స్వరాజ్యప్రాప్తికై కృషి నలుపుచో బ్రటిషువారు తమ నిశ్చయమును మరల్చుకొందు రను నమ్మకము పలువురకు తొలగలేదు. ఏలనన, ప్రజలు తగినత్యాగముల నింకను కనుపరచలేదు. స్వరాజ్యనిర్మాణమునకు ఉచితరీతిని బూనలేదు. జాతీయాందోళన మింకను వివాదరంగము నుండి కార్యరంగమునందు బాగుగ ప్రవేశింపలేదు. ఉట్టి కెక్కలేనివారు స్వర్గమున కెటుల బోగలరను సామెతప్రకారము స్వల్పత్యాగముతో నెరవేర్చగలిగిన నిర్మాణకార్యక్రమమును నిర్వహించి అధినివేశరాజ్య స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటకు చొరవ జూపనివారు అఖండత్యాగఫలిత మగు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును పొందుటకు వెంటనే సంసిద్ధు లగుదు రనుట కెట్టి యాశ యుండును? తీవ్రాశయములు తీవ్రచర్యలను పురికొల్పు నని పలుకవచ్చును. కాని, తీవ్రాదర్శము గనుపరచినంత మాత్రాన దేశము ముందుకుబరుగిడు ననుట అనుభవవిరుద్ధము.

తగినశిక్షణ, సంపూర్ణమగు ఐకమత్యము, ప్రాణార్పణశక్తి మున్నగునవి సమకూరవలయును. గంభీరోపన్యాసములతో నిట్టిలక్షణము లలవడవు. భారతీయుల ఉపన్యాసములధోరణికి తగిన రీతిని, కార్యశక్తి విజృంభింపలేదు. మరల ప్రాతకాలపు నాటివాసనలు విద్యాధికులను మోహపరవశుల జేయుచున్నవి. ప్రస్తుతస్థితిలో, ఉన్న బలములు చెదరిపోకుండు బట్టుకొనిన జాలును. ఐకమత్యమును బలపరచి, జాతీయనిర్మాణమునకు తదేకదిక్షతో బూనిన జాలును. ప్రజలు తగినశక్తిని సంపాదించిన ఖిమ్మటగూడ, బ్రటిషువారు తాము పట్టిన కుండేటికి మూడేకాళ్లనుచో, సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము నపుడు ప్రకటింపవచ్చును. అప్పుడు పక్షభేదములేక ఎల్లరును దీనికి చేయూత నొసగెద రనుటకు సందియములేదు. జాతీయబలములు చెల్లాచెదరైయున్న యీ సమయమున, సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము గూర్చి వాదప్రతివాదములను పురికొల్పుట, లాభకర మని తోచదు. అది కాలహరణమునకు కారణ మగుట సహజము. అధినివేశరాజ్యస్వాతంత్ర్యమును పొందుటకు ప్రయత్నించునెడల, ఇంగ్లండు ఇండియాలు నేడుగాకున్న రేపయినను సమాధానపడుట కవకాశము గలదు. బ్రటిషుసంబంధము ననలేవలదని ప్రకటించుచో, తుదివరకు పోరాడవలసియుండును. మధ్య దారి లేదు. ఇందుకు దగిన అఖండత్యాగముల గావించుటకు, భారతీయులు సంసిద్ధులుగ నున్నారా? శాసనసభల ద్వారా గలిగెడి స్వల్పసౌకర్యములను విడనాడ జాలని వారు, బ్రటిషు సంబంధమును పూర్తిగ త్యజించుటకు సంసిద్ధు లగుదురా? బ్రటిషువారు తమ దృక్పథమును మార్చుకొనుటకు భారతీయు లవకాశమిచ్చి, ప్రజాశక్తిని పెంపుజేసికొనుట మేలు. స్వరాజ్యభాగ్యత సంతను బ్రటిషువారిపై నుంచుట యవసరము. దానిని వారు నిర్వహింప లేనిచో, భావికర్తవ్యము నాలోచింపవచ్చును. అంతియగాని, తీవ్రాభిలాషలను ప్రకటించినంతమాత్రాన కలిగెడి లాభ ముండబోదు.

కాని, బ్రటిషుప్రభుత్వమువారు సాంబమూర్తి బోలు త్యాగధనుల హెచ్చరికలను గమనించి, వెంటనే ప్రజల కోర్కెలను నెఱవేర్చుట వివేకము. లేనియెడల భావప్రపూరితు లగు యువజనులు సాంబమూర్తిగారి నాయకత్వము ననుసరించుట సహజము. స్వాతంత్ర్యాభిలాషు లొక మారు నిరాశాపూరితు లయిన పిమ్మట, ఫలితములను లెక్క సేయక ముందుకు బోవుట నిశ్చయము. సులభపరి మార్గ యోగ్య మగు భారతీయ సమస్యను దుర్లభము గావించుట ఇంగ్లండు కేమాత్రము పాడి గానేరదు. సాంబమూర్తిగారి హెచ్చరిక స్వరాజ్యపక్షమువారికి గూడ తగిన హిత మొనగుచున్నది. కేవలము శాసనసభలలో జేయగల యెత్తులనే నమ్ముకొని ప్రజాశక్తిని పెంపు జేయనిచో నినుమంతయు ప్రయోజన ముండదు. శాసనసభలు చేసెడి తీర్మానములకు శాంక్ష నుండినగాని ప్రయోజనములేదని పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగా రిటీవల చాటిరి. సాంబమూర్తిగారు ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘాధ్యక్ష పదవికి రాజీనామా నొసగి స్వరాజ్యపక్షమువారి కప్పగించియున్నారు. వీరు చూపిన విశాలభావము మిగుల మెచ్చదగి యున్నది. స్వరాజ్యపక్షమునకు తోడ్పడుటకు మాత్రము సాంబమూర్తిగారు వెనుదీయరు. కాని సాంబమూర్తి బోలు నాయకులు వెలుపలనుండి ప్రజాశక్తిని పెంపుజేయుటచేతనే శాసనసభలలో జేసెడిపనికి విలువ ఏర్పడును. ఈసంగతిని ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షు లగు చిట్టా సుందరరామయ్యగారు చక్కగ నిరూపించిరి. శాసనసభలకు వెలుపలను లోపలను గూడ ఆంధ్రదేశము అసమానోత్సాహము గనుపరచి దేశమున కంతకును మార్గదర్శక మగుటకు ఆంధ్ర రాష్ట్రీయసభ ప్రోత్సాహ మొనగు గాక!

పండ్రెండవ ఆంధ్రమహాసభ

నేటిదినము సామి వేంకటాచలం శ్రేష్ఠిగారి అధ్యక్షతక్రింద, 12 వ ఆంధ్రమహాసభ గూడుచున్నది. అధ్యక్షోపన్యాసము, ఆంధ్రాభిమాన పూరితమై, తనరారుచున్నది. ఆంధ్రత్వమునందు జాతిద్వేషము నమసిపోవలయును. బ్రాహ్మణద్వేషమును పెంచుట పనికిరాదని, అధ్యక్షులు ఖండితముగ చెలిపిరి. ఆంధ్రాశయములు సఫల మగుటకు, సంతతకృషి జరుగుట కాంధ్రమహాసభ బూనుకొనవలెను. మరల నిదురించుట పాడిగాదు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయనిర్మాణము జరుగుచున్నది. నేడందిన శ్రీప్రెస్సు తంతివార్తప్రకారము, ఫిలిఫ్-డఫ్ కమిషను వారి యెదుట ఉత్కళులు గోరిన ప్రకారము, ఉత్కళరాష్ట్రము ప్రత్యేకోపరాష్ట్రముగ జేయబడు ననియు, సర్ మెక్సరుసను గారు మొదటి డిప్యూటీ గవర్నరుగ నియమింపబడుదు రనియు, ఉత్కళము బీహారు రాజధాని కంటి యుండుననియు తెలియుచున్నది. ఉత్కళుల కోర్కెలు నెరవేరినందులకు ఆంధ్రులెంతయు సంతసింపకమానరు. ఉత్కళుల నభినందింపకమానరు. కాని, ఆంధ్రోత్కళ సరిహద్దు ఎటుల నిర్దిష్టబడునో చూడవలయును. గంజామునంతను ఉత్కళమునందు జేర్పవలయు ననుట వ్యర్థవాదము. ఆంధ్రోత్కళవిభాగమును ఉభయ సంఘముల

వారును కలిసి సామ్యముగ పరిష్కరించుకొనుట ముఖ్యము. గాంధీమహాత్ము డీతగాదాను పరిష్కరించి, న్యాయమగునిర్ణయము గావించుట కంగీకరించును. ఈ సమయమున ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణము గూడ జరుగుట ముఖ్యము. ఆంధ్రసభ వారిందు నిమిత్తమై ఆందోళన నలుపుట యవసరము. ఇంతియగాక ఆంధ్రులసాభాగ్యమునకును, ఆంధ్రుల యైకమత్యమునకును బనికవచ్చెడిప్రశ్నలనేకములు గలవు. వీనినన్నిటిని శ్రద్ధతో నిర్వహించుటపైననే, ఆంధ్రోద్యమాభివృద్ధి యాధారపడి యుండును.

బల్లారిజిల్లా: సిస్టువనూలు

హాస్ పేట, హావగల్లి, హర్షనహల్లి, కుడ్లగి, రాయదుర్గపు తాలూకాలు, భూమి సిస్టులను సుమారు రెండు వాయిదాలలో గాక మూడు వాయిదాలలో నీయవచ్చునని ప్రభుత్వమువారిపుడు ఉత్తరువిచ్చిరి. ఈ యుత్తరువు ప్రకారము జనవరికి 8 అణాలు, ఫిబ్రవరికి 4 అణాలు, మార్చికి 4 అణాల చొప్పున నీయవలయును. ఇదివరకు జేసిన ఉత్తరువు రెండు కిస్తీలలో చెల్లింపవలయు నని విధించెను. దాని నిపుడు మూడు కిస్తీలక్రింద మార్చిరి. ప్రజలకిది లాభదాయకముగ నుండు నని నమ్మెదము.

బొంబాయి మునిసిపలు సంఘములు

విస్తారాధికారముల నీయుటకు చట్టము పునహా, అక్టోబరు 23-బొంబాయి మునిసిపలు సంఘముల కధికారిమియటకు శాసనసభయందు బ్రవేశపెట్టబడిన చట్టము వివరముగ ప్రతిప్రకరణము నుచ్చరింపబడెను. స్వరాజ్యవాదులు సవరణల ప్రతిపాదించుటకు దెలిపి వానిని ప్రతిపాదించుటకు తిరస్కరించినను చట్టముపై ఆమూలగ్రముగ దీర్ఘచర్చ జరిగెను. స్వరాజ్యేతర సభ్యులు నిష్ప్రతిపాదించిన ఎల్ల సవరణలను త్రోసివేయబడెను. దొరతనముయొక్క సవరణయైనను అంగీకరించలేదు. కొన్ని సవరణల అంగీకరించుటకు నేను మంత్రి ఆమోదము నిచ్చెను.

వివరములు.

కొన్ని మునిసిపలు సంఘములు వాని వ్యవహారములను శక్తిబెట్టుకొనుటకు అధికమగు అధికారములను బ్రసాదించుటకు నిర్మింపబడిన చట్టముపై ఫలహారాసంతరము బొంబాయి శాసనసభయందు విచారణము సంపూర్తిచేయుటకు సభ్యులు పూరింభించిరి.

ఎన్నికయందు వ్యక్తి వోటునిచ్చుటకు గొంపోయినందులకు బండి అడ్డనిచ్చెదనని వాగ్దానము చేసినవాడుగాని, అదైకొరకుంచబడిన పడవగాని, బండికాని, జంతువునుగాని అడ్డకు దీసికొనిపోయి నిచ్చువారలకొరకు పరయోగపర్చినవాడు గాని ఎన్నికయందు దుష్ప్రవర్తనముగ సంచరించినట్లు యెంచవలయునని ఎ. ఎన్. సుర్యేగాకొక సవరణ ప్రతిపాదించిరి. అదనముగ గావించినన్న ప్రకరణములను ఖండించుట ఉపన్యసింది, గతమందు అసర్దులగు అభ్యర్థులు ధనికులగుటచే వోటులను వోటుచేయు స్థలములకు గొంపోవుటకు యిష్టమునచ్చిన ప్రకారముగ అధికమగు వ్యయముచేసి మునిసిపలు సభ్యత్వముల సంపాదించినయొ, ఎన్నికలందు ముఖ్యముగ బొంబాయియందు దుర్వ్యయములు మొదలుగ గలవనియు ఎ. ఎన్. సుర్యేగారు చెప్పిరి. నూచించిన ప్రకరణములను మంత్రి అంగీకరించిన వివరాలని చట్టమునందు భాగములయ్యెను. ప్రతిప్రకరణముపై ఆమూలగ్రముగ చర్చ జరుగుచున్నది. (అ. ప్రె.)

చెన్నపురి ఆంధ్రజ్యోతిషాధ్యక్షి సంఘము

కొన్ని తీర్మానములు

- (1) సంఘసభ్యులకు పత్రక 4 సంవత్సరము మాత్రము 12 అణాలకే యియ్యబడును.
 - (2) ఈనెలాఖరువరకే సభ్యులను చేర్చుకొనవలెను.
 - (3) అక్టోబరు నవంబరు డిసెంబరు నెలలలో 5 సభ్యులను జరుపవలెను.
- అను తీర్మానములు కార్యనిర్వాహక సభ్యసభలో ఆమోదింపబడిన.

ఆంధ్రరాష్ట్రీయమహాసభ

మహాసభాసమావేశము

విషయనిర్ణయనభ

పాట్నా తీర్మానములకు సవరణలు

కాన్పురు సభకు సలహాలు

(ప్రత్యేక ప్రతినిధి యొద్దనుండి)

బందరుపట్టణమున నేడు సమావేశమగుట

సప్తమ ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ మహాసభ నేటి మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు బందరు పురభవనమును శ్రీయుత బులును సాంబమూర్తిగారి యధ్యక్షత క్రింద సమావేశమైనది. సభాభవనము జాతీయ పతాకములతో రవిచంద్ర అలంకారము చేయబడినది. రామణీయకముగ నలంకృతమై యుండెను. అధ్యక్షులు బులును సాంబమూర్తిగారు గొప్పయుత్సవముతో సభకు గొనిరావడిన వెంటనే జయజయధ్వనములు చెలగెను. సభ యంతయు ప్రతినిధులచేతను, ప్రేక్షకులచేతను సందులక నిండిపోయెను. పెక్కులను శ్రీయు సభ కేటించిరి.

మహాసభ కరుదెంచిన ముప్రసిద్ధులందు వేదభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులు, దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు, భోగరాజు పట్టాభి కిశోరాచార్యులు, ఆంధ్ర రత్నమగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య అయ్యదేవర కాశీశ్వరరావు, గాకిచర్ల హరిసర్వోత్తరరావు, గడ్డె రంగయ్యనాయుడు, సి. వి. రంగయ్య, కొచ్చెర్లకోట వెంకటకృష్ణారావుబహద్దూర్, డెనువూడ వెంకట సరసింహారావు, అత్తుకూరి గోవిందాచార్యులు, భీమిపాటి సత్యనారాయణ, పురాణం నూరి శాస్త్రిగారు, శ్రీయుతు శ్రీమతి ఉన్నవ లక్ష్మీబాయిమ్మ, దేశబాంధవులవారైన ముప్పయ్య, శ్యామలాంబగారు గలరు.

సభాకార్యక్రమమునకు ముందు బందరునందలి జాతీయ పాకశాలయందలి బాలికలను, గుంటూరు శారవానికేతన మందలి మహిళాపాఠశాల బాలికలు కోమలగాత్రములతో అన్యాయ మాధుర్యముగ భగవత్పూర్ణులను, జాతీయ గీతములను బాదిన పిదప (వేరొకచో ముద్రింపబడినటుల) సన్మాన సంఘాధ్యక్షుని ఉపన్యాసమును, మహాసభాధ్యక్షుని ఉపన్యాసమును గా వింపబడెను.

పిదప, దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు అధ్యక్షుని కరతాళములు చెలరేగి పుష్పమాలాలంకృతుల నొనర్చిరి. శ్రీయుతులు. పి. రామలింగా శెట్టి, వేమవరపు రామచాడు, టండనూరి ప్రకాశంపంతులు, నుర్రయ్య పెక్కుండు ప్రముఖులు సభకు రాజాలమికి వగచుచు సభ నిర్విఘ్నముగ సాగునటుల ఆహ్వానించిరి. భారతీయ ప్రయాణికులపై బర్మా దేశమును గావించిన నిరోధక చిట్టనను మహాసభవారు అసమ్మతిని గవ్వరపడెనని ప్రకాశంపంతులుగారు తంతినిసంగిరి. ఆంధ్రీతో ర గంటలకు మహాసభ ముగింపజేటికి ముగింపబడినది.

* * *

(తంతివార్తద్వారా)

బందరు, అక్టోబరు 24:—నిన్నను ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ మహాసభయందు అధ్యక్షుని యుపన్యాసమైన పిదప రాష్ట్రీయ సందు ప్రముఖులగు నాయకుల సందేశములు సభావిజయమును గోరుచు పంపినవి చదువబడెను. ప్రస్తుతమున్న నివృత్తియొజక ప్రభుత్వమును సవరింపవలయుగాని అంతరింపజేయునటులుగాని తగిన తీర్మానము గావించవలెనని ఆ సందేశములందు గోరబడెను. సత్యమూర్తిగారు తమ సందేశమునందెట్లు వ్రాసిరి: "ఆంధ్రులు తమ సాంప్రదాయము గుణ్యముగ స్వరాజ్యపతము వచ్చే సంవత్సరము శాసనసభలయొక్కలలో యెన్నిక స్థానము లన్నిటిని ఆక్రమించునటుల పనిసాగుటకు సహాయము జేయవలయును." శ్రీయుత మోహన్ రామచంద్రరావుగారు కాంగ్రెసులో వైకవిజయము గావలెనని కోరిరి. పి. ఆర్. శెట్టిగారును, జి. వెంకట సుబ్రహ్మణ్యశెట్టిగారు సభకు విజయము గావలెనని కోరుచు తంతుల బంపిరి.

విషయ నిర్ణయనభ

నిన్న సాంఘికమును రాత్రియుగూడ ఆరుగంటల వేపు విషయ నిర్ణయనభ సమావేశమయ్యెను. కొద్దికొద్ది చర్చలును అల్పములు సభయందు యేర్పడెను. పాట్నాలో అల్ప భారత

కాంగ్రెసుసంఘము గావించిన తీర్మానములను బలపరచుచు నొక తీర్మానము తేగా తుకకు అధ్యక్షుని చాకచక్యమువలన నీ క్రింది విధముగ అంగీకరింపబడెను: "పాట్నా నిర్ణయములను అంగీకరించుచు, శాసనసభా ప్రవేశభర్త్యులను బలపరచుచు ఈ సభవారు తీర్మానించునదేమనగా; రాష్ట్రీయ సంఘములే భారత శాసన సభలను, రాష్ట్రీయ శాసన సభలకును అధ్యక్షులను బెట్టవలయును. కాంగ్రెసు గూడ కార్యవిధానమును నూచింపవలయును. శాసనసభలయందు వారు ప్రభుత్వ నియమితో ద్వ్య గములను, పెల్లెక్టుమిటిల్లో సభ్యత్వమును అంగీకరింపరాదు. (తీర్మానమునందు ఎన్నికొనబడు ఉద్యోగములు, ఎన్నికొనబడు కమిటీ సభ్యత్వముల మాటలేదు.) బిరుదుములను అంగీకరింపరాదు. ప్రభుత్వసభ్యుల విందులకు బోరాదు. బడ్జెటును త్రోసివేయవలెను. సంస్కరణములను వీలైనవరకు ధ్వంసము జేయవలెను. ప్రతిష్టంభములు గలగజేయవలెను. కాంగ్రెసు యెప్పుడు గోరిన సభ్యును కాంగ్రెసు శాసనసభ్యులు శాసనసభలను విడిచి రావలయును."

ఈతీర్మాన మంతయును కాన్పురు కాంగ్రెసుకు సలహాగా బంపుటకు మాత్ర ముద్దేశింపబడెను.

చర్చ ప్రారంభము

కాశీశ్వరరావుగారు తీర్మానము నుపపాదించి హరిసర్వోత్తరరావు బలపరచుచు చర్చ ప్రారంభింపబడెను. 'ఈసభ పెట్టెంబు 22 వ తేదీని పాట్నాలో అ. భా. కాంగ్రెసు సంఘము గావించిన తీర్మానముల సంగీకరించుచున్నది' యని యుపపాదించబడెను. ఉపపాదకుడును, బలపరచినవారును క్లుప్తముగ పాట్నా తీర్మానమును వివరించిరి. బలపరచిన వారు తీర్మాన వాచకమును జదువుచు, పాట్నా తీర్మానముల నిజభావములను చెబుచుకొనక వృథాప్రసంగములు బయలుదేరు ననుభయముతో అట్టివి కలుగకుండ జేయవలెనని యుద్వేగముని చెప్పిరి. దాదాపు 10 సవరణలు చర్చింపబడెను. సవరణ లన్నిటియందును శాసనసభలకు బోవుట అంగీకరింపబడెను గాని అచట యేమి జేయవలెనను విషయమున భేదాభిప్రాయము వచ్చెను.

మధూరి అన్నపూర్ణయ్యగారు కాంగ్రెస్ శాసనసభా కార్య విధానమును నిర్ణయింపవలెనని కోరుచు సవరణ చెచ్చిరి. ఇతర సవరణలన్నియును ఆ మాండీలు స్పష్టముగ మండవలెనని కోరెను.

ఆత్మకూరి గోవిందాచార్యగారి సవరణ

ఆత్మకూరి గోవిందాచార్యగారు కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు యెప్పుకొనబడిన పిదప స్థానములను ఖాళీగ నుండి సిగ్గునపడవు నవలంబింపవలెనని కోరిరి. ఆయన తన సవరణపై మాట్లాడుచు స్వరాజ్యపత కార్యవిధానమునందు గల లోపములను జూపి, అనవరతసంపూర్ణ ప్రతిష్టంభవిధానమును ఆశ్రయముగ బెట్టుకొన్నటుల గర్వపడినపక్షము ఆచరణలో నెటుల యాపు లేకుండ మారినో చెప్పిరి.

నాలుగైదు సవరణలు ప్రతిష్టంభముల ప్రోత్సహించుచు మాండీలుండవలెనని కోరెను.

వల్లూరి సూర్యనారాయణరావుగారు

ఒక సవరణ నుపపాదించుచు సాగ్యమైనప్పుడెల్ల కాంగ్రెసు శాసన సభ్యులు ప్రతిష్టంభముల గలగజేయుచుండవలెనని చెప్పిరి. వారు ఉద్యోగముల సంగీకరింపరాదు. ప్రతిష్టంభము వలన లాభములేదు తెలిసినపుడు వారు రాజీనామా నీయవలెను. వారింకను మాట్లాడుచు తాము స్వయముగ శాసన సభకు బోవలెనని లేదనియు సంరంభము శాసనసభలలోపలను నైటునుగూడ జరుగుచుండవలెననియు కోరిరి.

మరియొకసభ్యుడు ఉద్యోగముల స్వీకరించి ప్రతిష్టంభము జేయుచుండవలెనని చెప్పిరి. అనగా మంత్ర పదవులను కార్యనిర్వా

హక సభ్యత్వమును అంగీకరించి అక్కడనుండియే ప్రతిష్టంభముల గావించుచుండవలెను.

ప్రథమమున సారాంశముగ చెబువలసిన సమాధాన తీర్మానమునకు దగ్గరలోనుండు సవరణను మరల బాలసుబ్రహ్మణ్య గుప్తగా రుపపాదించిరి. వేదికపై కూర్చున్న వారందరికును విని చిత్తును కాశీశ్వరరావుగారు రయ్యారు జేరినది చెలియును. అందు ఉద్యోగము గాని బిరుదుములుగాని అంగీకరింపరాదనియు, సంస్కరణముల ధ్వంసము జేయవలెననియు, బడ్జెటులను త్రోసివేయవలెననియు, ప్రతిష్టంభమాన్యము లన్నిటిని యవలంబింపవలెననియు చెబువలడెను. ఇంతేగాక కాంగ్రెసుపక్షమున అభ్యర్థులుగనిలుచువారికి అట్టిసభ్యులకు అ. భా. కాంగ్రెసు సంఘము నిబంధనల బంపవలెననియు అనువరణ యందు కోరబడెను. కాన్పురు జేతను మహాసభ రాష్ట్రీయ మండల కాంగ్రెసుసంఘములకు అభ్యర్థుల నియమించి వారికై పని జేయుట కధికార మీయవలయును.

మల్లేశ్వర శర్మగారు మరియొక సవరణ నుపపాదించుచు 8927 వరకును ఉద్యోగముల సంగీకరించరాదని కోరిరి. స్వరాజ్యపత శాసనసభ్యులు తమ కార్యవిధానమును పనిజేయుటలో దగ్గరలో నుండు స్వతంత్రపక్షముల ను వేనిని గాని జేర్చుకొనకుండ పనిజేయవలెననిగూడ ఆయన కోరెను.

కాశీశ్వరరావుగారు

మరల శ్రీయుత గుప్తగారి సవరణపై మాట్లాడుచు, అందు ఆంధ్ర స్వరాజ్యపత సభ్యులు శాసనసభలలోనికి పోయి జేయదలంచిన పనియేమో చెబువలడెనని చెప్పిరి. స్వరాజ్యపతము వారు జేప్పమాటలను గూర్చి యుచి లైపు డి గూర్చి యు కొందరు సవరణదారు లకున్నటుల శిశుమానమున కేమాత్రమును అవకాశములేదు. కాంగ్రెసు యెప్పుడు లేలపెట్టిన నప్పుడు స్వరాజ్యపతమువారు శాసనోల్లంఘనమునందు గూడ పాల్గొనుటకు సిద్ధముగ నున్నారు. అక్కడక్కడ నెవరో ఒకసభ్యుడు లేవ్వజేసినదానినిబట్టి పాట్నా యొక్క కార్యవిధానమును గూర్చి నిర్ణయింపరాదు. స్వరాజ్యపతమువారు శాసనసభలలోను బైటునుగూడ బురాక్రసితో పోట్లాడ దలచియున్నారు.

హరిసర్వోత్తరరావుగారు

పిరు కాశీశ్వరరావుగారి మొదటి తీర్మానమును బలపరచిరి. మరల మాట్లాడుచు యీసవరణకు ఒప్పుకొనటకు ముందు పాట్నా యంతటితో సంప్రదించవలసి యుండునని చెప్పిరి.

సభలో కలకలము

దానిమీద భీమిపాటి సత్యనారాయణగారు లేచి పాయింటు ఆఫ్ ఆర్డరును కోరుచు ప్రథమ తీర్మానముగతి యేమయ్యెననగా తీవ్రమగు చర్చ బయలుదేరెను. తీర్మానోపపాదకుడు సవరణను బలపరచినపుడు ప్రథమ తీర్మానము బ్రతికి యుండ జాలవని ఆయన జెప్పెను. బలపరచినవారికి సవరణ కంగీకరింపటకు అనుమానములువచ్చెను. కాశీశ్వరరావుగారు సవరణను బలపరచుగానే ప్రథమ తీర్మానోపపాదకులుగ నుండజాలరని ఆయన జెప్పెను. సత్యనారాయణగారి రివివయమున అధ్యక్షుని నిర్ణయమును గోరిరి. సభ్యులనేకులు అనేకాభిప్రాయములను చెప్పిరి.

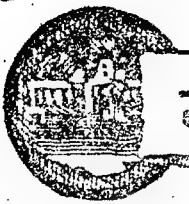
అధ్యక్షునినిర్ణయము

అధ్యక్షుడివిషయమున సంజాతమేమియు లేకపోవుట వలన సభయందుచర్చకు వదులుటలేదని చెప్పిప్రథమ తీర్మానము బ్రతియేయున్నదని చెప్పిరి. సత్యనారాయణ గారు బ్రతియుండలేదని ఆక్షేపణజేయుచునే యుండిరి.

సభవారుభోజనములకు లేచి మరల రాత్రి 10-80 గంటలకు సమావేశమైరి. సభ్యులు చాలమంది నిద్రకుబోవుటవలన కొద్దిమందిమాత్ర ముండిరి.

అధ్యక్షులు సాంబమూర్తిగారు కార్యక్రమమును ప్రారంభించుచు సభవారిని సమాధానమునకు రావలసినదిగ కోరిరి. వారు 10 సవరణలను విరిచిచెప్పి అందుసమాధానములనుచెప్పిరి. అంతట చర్చ ఉద్యోగములో తీవ్రముగ జరిగెను. మధ్యలో నొక సభ్యుడు ప్రయత్నితవాక్యములే గంటువడి లేచిబోవునటుల బెడరించెను గూడాను. మధ్యములను స్వరాజ్యపతమువారు తాము సవరణల కొప్పుకొనజాలమనియు సభ విడిచిపోయెదమనియు తెడరించిరి. కాని సాంబమూర్తిగారు సమానముతో విజ్ఞప్తితో ఈ తెడరింపులకునుండజేసిరి. తుదకు సభ వారు సమాధానతీర్మానము సంగీకరించిరి. ఒక్క భీమిపాటి సత్యనారాయణగారు మాత్రము భేదాభిప్రాయము గల్గియుండిరి. పిరు మహాసభలో పాట్నా తీర్మానము నున్నదాని నున్నట్లు అంగీకరింపవలెననికోరెదరు. శ్రీయుత ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు సమాధాన తీర్మానము నుపపాదించెదరు.

(తంతివార్తద్వారా)

మదరాసు పత్రిక

జగన్నాథ భక్తసభ:—ఆదివారము 25 వ తేదీ 4-15 గల ఎగ్జూర్షన్ వేదవిలాస మందిరమున గానసభ జరుగును. రామభాకవతారు (పాలపూట) గాత్రపాట, నారాయణస్వామి అయ్యరు (తిరుక్కోడికావల)-ఫిడేలు, కల్పతి సుబ్బయ్యరు వృందంగము.

కార్వోరేషనుసభ:—నీటిసరఫరా, మురికి నీరు తొలగించు అభివృద్ధికి ప్రభుత్వమువారిని రూ రిలక్షలు బుర్రా మడుగు విషయమున చర్చించుటకై మదరాసు కార్వోరేషను సభ 28వ తేదీ బుధవారము 6 గ. రిప్పునభవములో సమావేశ మగును. సాధారణ సభగూడ నాడే జరుగును.

కూపములో శవము:—యూరపియను ట్రెయినింగు స్కూలువద్ద కూపమునదిలో నేటియందయము 30 ఏండ్ల వయస్సుగల ఒక స్త్రీశవము కనబడెను. ఎవ్వరును గుర్తింప లేదు. అత్యుపాధ్యక్ష జే.కొనెనని తలచిరి. శవములను పరిశీలించు గృహమున కాశవమును గొంపోబడెను. చింతాద్రిపేట పోలీసు యినస్పెక్టరు స్వామినాథఅయ్యరుగారు నేటి సాయంకాలము విచారణ జరిపెదరు. (అ. ప్రె.)

రాకపోకలు:—రైల్వేసీనియరు గవర్నమెంటు ఇనస్పెక్టరు లెఫ్టెనెంటు కలనల్ బర్నార్డిస్ట్ గారు నిన్న రాత్రి గంటకలు వెళ్లిరి.

తూయ్యార్థి ప్రవీణుడు డాక్టరు ముత్తుగారు శుక్రవారం రాత్రి చెన్నపురినుండి బెంగళూరు వెళ్లిరి.

లేబరు కమిషనరును రివియూబోర్డు మెంబరును ఆగు పి. యల్. మూరుగారు గురువారము రాత్రి మచిలీపట్నం వెళ్లిరి.

ప్రాచ్యదేశములలో తిరుగుచున్న హంగేరియన్ నావెల్తుర్గురు హాలిచ్చరు నిన్న రాత్రి బొంబాయివెళ్లెను.

హిచ్చికాకుగారినుండి జె.యూరుగారు పోలీసుడిప్రూటీ యినస్పెక్టరు జేనరలుచార్జిని ప్రుచ్చుకొనిరి.

టాకర్సుఫీల్డ్ ప్రుగారు హిమిల్టనుగారి నుండి నేడు తిరిగి పోలీసుకమిషనరు చార్జి ప్రుచ్చుకొనిరి. (అ. ప్రె.)

హాల్గారి ఫ్లానే జిల్లామేజిస్ట్రేటు కలెక్టరుగ నియమించబడిన కార్మిక కమిషనరుగ ఆర్. హెచ్. యల్లసూగారు పి. ఎల్. మూరుగారికి ఛార్జ్ నప్పించి గురువారం రాత్రి మధుర ప్రయాణమైవెళ్లిరి.

బోటు మేలుగో సర్. సి. శంకరనాయరు నిన్న రాత్రి మదరాసునుండి వెళ్లిరి.

మహమ్మదు బాద్షాసాహేబు బహదూరుగారు నేటి ఉదయమున మదరాసు వచ్చిరి.

వ్యవసాయశాఖ డైరెక్టరు జి. ఎ. హెల్ సన్నగారు, యింపీయలు బ్యాంకి తాలూకు ఎ. పెల్లరు టన్నగారు, మెట్టుపాలయంమేలులో నేటి ఉదయమునకు మదరాసు వచ్చిరి.

కలకత్తా మేలులో నేటి ఉదయమునకు బొబ్బలి మహారాజుగారు వచ్చిరి.

మదరాసుజిల్లా మిలిటరీ అధికారియగు మేజరు జనరలు జి. పాన్ సన్ లీగారు లేపటికి యింగ్లాండు నుండి ధనుష్కోడిలో దిగెదరు. తిన్నగా వారు వెల్లింగుటన్ను వెల్లి ఉద్యోగములో చేరెదరు.

కలకత్తా మేలులో లోకలభండు అక్బాంటు తనిఖీ జారు జి. ఎమ్. హూపరుగారు మదరాసునకు వచ్చిరి.

క్రాస్ థియేటరులో 2253

24-10-25 శనివారమునుండి 30-10-25 శుక్రవారమువరకు ప్రతిదినము 2 ప్రదర్శనములు. 6-15, 9-30 గల శని ఆది వారములందు ప్రత్యేకమాటని 3-15 గల గలను.

మదన్ థియేటర్స్ లిమిటెడ్

ప్రపంచమునందు అంతటను మంచి ఉల్లాసమును గలిగించిన, అందమైన కలులుగల మిక్సిడ్ గొప్పదైన

చాన్ చాప్లిన్

"ఇన్ పిల్ గ్రేమ్" అను ఆటను ప్రదర్శించెదరు.

ఇదిగాక హాస్యరస సంబంధమైన ఫిల్ములు చూపబడును బాధంగము కలుగకుండుటకై త్వరలో రావలెను.

మదరాసు, అక్టోబరు 24:—మదరాసు కారాగృహముల యిన్స్పెక్టరు జనరలు జి. కె. జి. పి. కేశరామగారు, బెంగాలు కారాగృహముల యిన్స్పెక్టరు జనరలు వెల్కెట్ హేమిల్టన్, బర్మాకారాగృహముల యిన్స్పెక్టరు జనరలు మేజరు ఫిరోజ్ తారాపూర్, మధ్యరాష్ట్రముల యిన్స్పెక్టరు జనరలు వెల్కెట్ డబ్లియూ. జి. పవలు, కోయంబత్తూరు సెంట్రలు కారాగృహ నూపరింటెండెంటు అఖిలభారత కారాగృహ యిన్స్పెక్టరు జనరలు కౌన్సిలర్ కార్యదర్శియగు మేజరు ఎఫ్. ఎ. జేగరుగారు బెల్లూరినుండి మదరాసునకు నేటి ఉదయమున వచ్చిరి. హోంమెంబరు కార్యాలయమందు జరుగనున్న గుప్తసమావేశము (యిన్ పార్టులు కాన్ఫరెన్సు) సందర్భమున వారు వచ్చిరి. సమావేశానంతరము వీరు వెల్లూరువెళ్లి ఆచటి జైలును సోమవారమువాడు తనిఖీచేసెదరు. (అ. ప్రె.)

బల్లారిజిల్లా క్రిస్టుబంది నిర్ణయము మార్పుట (ప్రభుత్వప్రకటన)

బల్లారిజిల్లాలో హోస్పేట, హడగల్లి, హర్షనహల్లి, కుడ్డిగి, రాయదుర్గ, యావిరు పడమర తాలూకాలయందు భూమికిస్తు 8 అణాలు వంతున సాలానకు రెండుసార్లు జనరలిలోను, ఫిబ్రవరిలోను వసూలుజేయవలెనని సెట్లమెంటు అఫీసరుగారు, రివెన్యూబోర్డువారు జేసిన శిఫార్సును ప్రభుత్వమువారు 1925 మార్చి 6 వ తేదీన అంగీకరించియుండిరి.

ఎ. రంగనాథం ముదల్యారుగారు ఎం.ఎల్. సి. మరియు రువురు శాసనసభ్యులు, శిస్తును మూడు వాయిదాలపై 4, 4, 8, అణాలచొప్పున జరుపరీమానము మొదలు వసూలుజేయవలెను. 8 అణాలు చొప్పున రెండు వాయిదాలపై వసూలు జేయవలెను. అణాలు 8చొప్పున రెండువాయిదాలపై వసూలుజేయరాదు అని శాసనసభలో నోక తీర్మానమును ప్రతిపాదించు ను జేసించిరి. తీర్మానము ఆగట్టు సమావేశములో చర్చించబడ నుండెను కాని చర్చించబడలేదు.

ఈలోపుగా ప్రభుత్వమువారు తీర్మానము ననుసరించి తిరిగి విచారించిరి. ప్రస్తుతపు రెండు వాయిదాలపై కిస్తును డి ప్లవర్చిని మూడువాయిదాలుగా మార్చవచ్చునని నిశ్చయించిరి. కావున 1885 (1925-26) ఫస్ట్ సెషన్ డి బల్లారిజిల్లాలో 8, పడమర తాలూకాలు. హోస్పేట, హడగల్లి, హర్షనహల్లి, కుడ్డిగి, రాయదుర్గాలయందు కిస్తుబంది యాదిగువరీతి నుండును.

జనరలిలో— 8 అణాలు. ఫిబ్రవరిలో— 4,, మార్చిలో— 4,,

ఈ సూతనపద్ధతి యెట్లు పనిజేయునో రివెన్యూబోర్డువారు మూడేండ్లు గడచినపిమ్మట రిపోర్టుచేయుదురు.

బల్లారి, శిరుగుప్ప, ఆదోని ఆహూరు తాలూకాలలో గూడ సూతనపద్ధతి రయితులకు ప్రభుత్వమువారికిగూడ అనుకూలముగ నున్నచని బల్లారి కలెక్టరుగారు చెబుటచే ఆపద్ధతి యే రి సెట్లమెంటు జరుగుకాల మంతయు ఫిరముగ నుంచబడును.

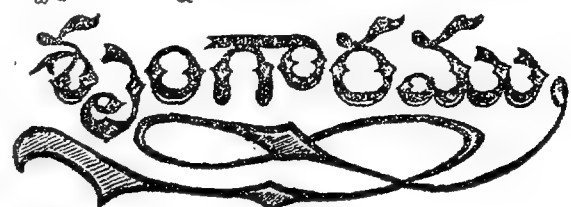
ఇ. డబ్లియూ. లి, కార్యదర్శి.

The Best Remedy For dyspepsia.

అజీర్ణమునకు దివ్యోషధము

బైసురేటెడ్ మెగ్నీసియా "Bisurated Magnesia" యందు సుప్రసిద్ధమైన నైద్యులకు నవ్యకముగలదు, దీనినే ఆస్పత్రులందు వాడుచున్నారు, దాదులు, ప్రజలు మొదలగువారందరూ ఏకకంఠముగా శిఫార్సు చేయుచున్నారు. వ్యాధిగ్రస్తునికి తక్షణమే ఇది నిజమైన గుణమిచ్చును. మరియు ఇది వ్యాధికి మూలకారణమైనట్టియు, హానికరమైనట్టిపుల్లరేపులను కడుపునందుండు మంటను తక్షణమే తొలగించును. మీరు అజీర్తి, మందాగ్ని, కడుపుబ్బరము, స్థూలకాయము లేక ఉదరదుర్బలత్వము మొదలగువాటిలో దేనిచే బాధపడుచున్నను బైసురేటెడ్ మెగ్నీసియా "Bisurated Magnesia" ను నేవించిన తక్షణమే బాధతొలగి గుణము కలుగును. మరియు అతిత్వరలో మామూలు డిజెర్ట్ కైలుగును. ఇది ప్రతిచోటను బౌషధ దుకాణములందు దిశ్యులుగాను, పాడర్ గాను దొరకును. మీరు దీనిని కొనుగోవుచు అజీర్తి తగిన బౌషధమని సుప్రసిద్ధిచెందిన బైసురేటెడ్ మెగ్నీసియా "Bisurated Magnesia" బుడికిపైన చుట్టబడియుండు నీలము కాగితముపైన బిస్మాగ్ "Bismag" అను వర్తక గురుతును చూచి తీసిన మోసముండదు.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా 953
24-10-25 శనివారము నుండి 26-10-25 సోమవారమువరకు వతే డిటెక్ట్ వ పోలీసు ఆట
ఇన్ టూ ది నెట్ కి వ వారము
4 భాగములు
మ్యూరార్డు కమిషనరు పోలీసుగారైన రిచర్డు ఎ. ఎన్. రైట్ గారచే వ్రాయబడినది.
యూనివర్సల్ స్పెషల్ డ్రామా
40 హార్సహాకిన్సు
6 భాగముల డ్రామా.

నవనశృంగారము. ప్రసన్నశృంగారము. ఆంధ్రదేశమున గల ప్రసిద్ధకవులచే రచియింపబడిన శృంగారపద్యముల శృంగారము. 5 అణాల తపాలాబిళ్లలు పంపినవారికి బుక్కు-పోస్టుగ పంపబడును. వి. పి. గా. పంపబడును.

కృష్ణవత్సము

శ్రీ దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి (వి. పి. సాహితీ సమితి గారిచే రచియింపబడిన ఖండకావ్యముల సంపుటము. భావగాంభీర్యముచే లనశృంగారచే మెల్లితానూర్పుల స్ఫూరి యించును శయ్యారీతులలో పదసౌష్ఠ్యములో ప్రాచీనాంధ్ర కవుల జ్ఞప్తికి తెచ్చును. పేరుగాంచిన కవివిమర్శకులు పెక్కండు విని మెచ్చుకొనినది. ఫెదర్వేలు కాగితము. చక్కని అచ్చు వెల 1-8-0.

జి. యస్. శాస్త్రి అందు కంపెనీ, తపాలా పెట్టె నెం 110 మద్రాసు.

బాగుగా నిద్రపోవచ్చును

భోజనము సిద్ధముగానుండును వంటచేయునప్పుడు మీరు దగ్గర నుండవలసరములేదు. రుక్మశేకుక్కురు సామాజులతో పొయ్యిమీద వుంచి, నిద్రపోయినను వంటపూర్తి అయియుండును. కవము, తొందర, సంకటము మొదలగునవి ఏమియు నుండవు. 1, 2, 4, 6, 8, గురికి అగు సెట్టు రుప్ 13, 18, 22, 27, 33 లకు దొరకును. చార్జి ప్రత్యేకము. వివరములు తెలుపు పుస్తకము యిలాం. ఏజెంట్లు కావలెను. రుక్మశేకుక్కురు, 19 పడమటి మాదాగుడికిది రాయపురము, మద్రాసు.

నిజమైనదగ్గు లేక పడిశములకు

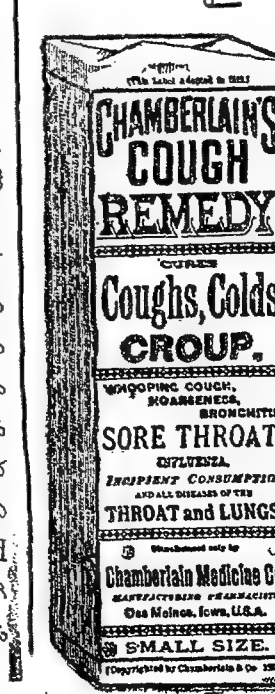
నిజమైన బౌషధము

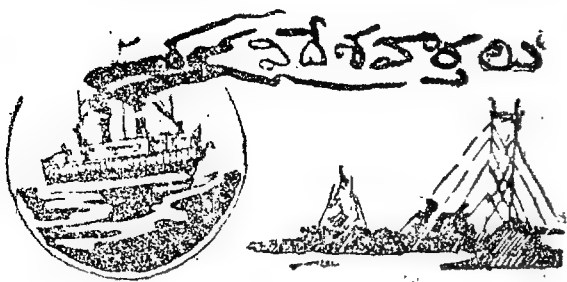
కఠినముకాని దగ్గులకు, పడిశములకు శాంతమైన బౌషధములు వాడుటవలన తప్పేమియులేదు. ఆయితే నిజమైన దగ్గులకు, పడిశములకు లేవ్వక గుణమిచ్చునట్టి నిజమైన బౌషధమునే వాడవలెను.

చేంబరేన్

దగ్గునివారిణి

(1871 స్థాపితము) పసిపిల్లలకు, పెద్దవారికి తగినది. 50 సెల్ల రములనుండి వాడి, గుణము పొందిన వారు దీనిని శిఫార్సు చేయుచున్నారు. మత్తు పదార్థము కొంచు చేరుటలేదు. ప్రతిచోటను విక్రయమునకు దొరకును.

గ్రీకు బల్గేరియా పోరాటము

గ్రీకు సేనలు బల్గేరియామీది కేగుట

లండన్, అక్టోబరు 21:—గ్రీకు సేనలు బల్గేరియా రాష్ట్రములకేగి పెట్రిచిటిని ఆక్రమించుకొనవలెనని ఆజ్ఞాపించ బడినదని ఏకైకముండి రూటరువిలేజిరీ చెబుచున్నాడు.

తక్షణము ఈదురంతమును గూర్చి గ్రీకు బల్గేరియా అధికారులు కలిసి ఒచారించవలెనని బల్గేరియా ప్రభుత్వమువారిని రట. గ్రీకు ప్రభుత్వమువారి మరతులను బల్గరు ప్రభుత్వము నెరవేర్చుచో బల్గేరియాకు అంత్యసంజ్ఞకము నంపెవరట.

వివరములు

సోఫియా, అక్టోబరు 21:—గ్రీకు సైనికుడే బల్గేరియా కావలి సైనికుని గాలెననియు అందుచే బల్గరు కావలి సైనికుడు గ్రీకు సైనికుని జంపెననియు తరువాత ఒకరినొకరు కాల్చుకొని రనియు చెలియుచున్నది.

విదేశాంగమంత్రి రాజీనామానిచ్చుట
ఏథెన్స్, అక్టోబరు 22:—విదేశాంగమంత్రి రెండిస్ గారు రాజీనామా చేసి నాకామంత్రి హాజిరియస్ గారు తాత్కాలికముగ నియమించబడిరి.

ఫ్రెంచి స్పెయిను సైన్యములు ప్రస్తుతము పోరును చాలించుట

పార్రిస్, అక్టో 22:—అసలు తీవ్రముగ సంరంభము అయిపోయినదనే అనుకొనవచ్చునని మరాకో విలేజిరీ చెబుచున్నాడు. ఫ్రెంచి స్పెయిను సైన్యములు తమ శీతకాలపు సెలవులకు తిరిగి వచ్చుచున్నారు.

గొప్ప విజయముక్రింద పరిణమించుచున్న పోరాటములు అకాలవరముచే ఆగిపోవలసి వచ్చెను. రోడ్డు అన్నియు అపాయకరముగ నున్నవి. నదులు దాటుటకు వీలులేకున్నవి. యుద్ధములో పాల్గొనుటకు తాత్కాలికముగ బంపబడిన పటాలము సరిపాద్దును గాపాడుటకు కావలసినంతమంది నావుకేసి ప్రాంసుకు తిరిగిపోవును.

మైసూరు అగ్రికల్చరల్ డైరిఫారం కంపెనీ లిమిటెడ్, మైసూరు

కంప్రైజింగు దిలైవ్ స్టాక్ కాంపెనీ జేషన్ బీరో

కావలెను:—లోకల్ సబ్ ఏజెంట్లు ధారాళమైన జీతముపైన తెలుగుజిల్లాలలో నున్న గ్రామములందున్న శశువులను భీమాచేయించుటకై కావలెను. అంగీకరించబడిన దరఖాస్తుదారుడు రూ 15 లు ధరానత్తు చెల్లించవలెను. పలుకుబడి గల భూస్వాములు మాత్రమే ఈ దిగువ తెలుపబడిన జిల్లా ఏజెంట్లకు దరఖాస్తులు పంపుకొనవలెను.

జిల్లా ఏజెంట్ల పేరును, వారి విలాసములు

1. కె. లక్ష్మీనరసింహారావుగారు, జమ్మలమడుగు
2. ఎస్. డి. రామకృష్ణారావుగారు, నాగలూరు పెనకొండ
3. టి. వెంకటేశ్వర్లుగారు, తెనాలి
4. చెల్లా వెంకటరత్నంగారు, బకింగ్ హంపేట, బెజవాడ
5. కె. కిరీటిగారు, ఐ. ఐ. ఎస్. ఏ. కె (లండన్) ఏలూరు
6. కె. ప్రసాద్ గారు, ఏలూరు
7. ఎమ్. బహువెడ్డిస్ సాహెబ్ ఎన్ క్లెర్క్ రిటెయిన్ తహశీల్దారుడు,
8. కరగల్ నుబ్బయ్యగారు పడమటిపిడి, ఏలూరు జిల్లాకు

ఏజెంట్లు

కడపజిల్లాకు

అనంతపురం జిల్లాకు

గుంటూరు జిల్లాకు

కృష్ణా జిల్లాకు

గోదావరి పడమర జిల్లాకు

అనంతపురం, బళ్లారి

విశాఖపట్టణము జిల్లాకు

ఆర్. కె. నాయుడు అండు కో, చిఫ్ ఏజెంట్లు,

898, రైల్వే స్టేషన్ రోడ్డు, మైసూరు.

ఇక్కడ దంతములు

ఊడి పోయినట్టి
చిహ్న మేమియు
లేదు— ఈమె కొలి
నాసును ఉపయో
గించుచున్నది.

దంతములను కాపాడుటయందు కొలి నాసుకు మించినది లేదు. వ్యాధికి మూలకారణమైనట్టి క్రిములను సంహరించునట్టి క్రి క్రి దీనికి గలదు. దంతము లందు ప్రవేశించి దంతములు ఊడిపోవునట్లును, అనారోగ్యమును గలిగించు నట్టి లక్షలకొలది పురుగులను నాశన మొనర్చును. ఇది మృదువుగాను, మౌగడవలె నుండుటవలన దంతములకు మెల్లగా నునుపును గలిగించును. అయితే దంతములం దుండు ప్రశస్తమైన దంతము గోకివేయదు లేక గీరలు పడనీయదు. ప్రతిరోజును రెండుసార్లు క్రమముగా మీ దంతములను కొలి నాసు డెంటోల్ క్రిముతో శుద్ధిచేసుకొనుడు. మీరు కూడ ఎప్పుడును అందమైనట్టియు, కాంతిగలిగినట్టి దంతములను గలిగియుండురు. ఎప్పుడును పసుపు పచ్చని గొట్టములోనే విక్రయించబడును.

Representative: DAYTON, PRICE & CO., Ltd.
Bombay Calcutta Madras Karachi Rangoon Colombo

KOLYNOS

DENTAL CREAM

గ్రీకులు పెట్రిచి పట్నమును బట్టుకొనుట

(ఆంధ్రవార్త ప్రత్యేకతంతి)

ఏథెన్స్, అక్టో 23:—పెట్రిచి పట్నమును క్రికు సేనలు ఆక్రమించుకొనెనని సలోనికావార్తలు చెబుచున్నవి. గ్రీకులు అనుకొన్నట్లు పెట్రిచిని ఆక్రమించుకొనిరిగాన గ్రీకు సైనిక ప్రచలనము పూర్తి అయి పరిగిసిన దనుకొనవచ్చునను చున్నారు. ఇక ఈవిషయమంతయు రాజకీయవేత్తలచే ఆలోచించబడును సైనికదృష్టినుండి తొలగిపోయినది.

12 గురు కమ్యూనిస్టులను అరస్టు జేయుట

రాజద్రోహపు నాతలను ప్రకటించుటకును సైనికులు కలిపించునట్లుల చేయుటకును కుట్రబర్చిరట.

(ఆంధ్రవార్త ప్రత్యేకతంతి)

లండన్ అక్టోబరు 23:—బోస్ట్రిటులో ఇదివరలో అరెస్టు జేయబడిన 12 గురు కమ్యూనిస్టులు రాజద్రోహపు నాతలను ప్రకటించుటకును, సైనికులు కలిపించునట్లుల జేయుటకును కుట్రబర్చుచున్నారను నేరములను మోపిరి. సర్ ట్రావర్స్ హౌడ్స్ గుగారు ఫిర్యాదితరపున వాదించిరి. గ్రేటు బ్రిటను కమ్యూనిస్టు పక్షము యంగు కమ్యూనిస్టు లీగు అను రెండు అక్రమ సంఘములకు నాయకులనియు ప్రధానకార్యనిర్వాహకునియు అందుచే వారిని ప్రొసీక్యూటు జేయుచున్నార మనిరి. వీరికి మాస్కోనుండి ఈ తరపులు వచ్చుచున్నవట. కమ్యూనిజం సిద్ధాంతములను ప్రచారముజేయు వారందరును రాజద్రోహము జేసెనను నేరమునకు గురి గావలసినగానే యనుచున్నారు. ముద్దయిలు బోధించు కమ్యూనిజం అక్రమము అన్యాయమైనది దాని వలన ప్రభుత్వమును కూల్చుట, ఒక్కొక్క తెగవారు ఇంకొక తెగపై కత్తిగట్టి పోరుట, ఆయుధపాణులను సైనికులు స్వామిభక్తినివదలి తిరుగబడుట ఏర్పడును. అందుచేతనే ఇది రాజద్రోహ మనుచున్నారు. అక్రమమని చెప్పుచున్నారు. మంగళవారమువరకు విచారణ వాయిదా వేయబడినది.

ఒరిసా రాష్ట్రనిర్మాణము

ప్రభుత్వమువారి రంగీకరించుట

(ప్రీవెను తంతి)

పాట్నా, అక్టో 23:—ఒడ్డులు ఫిలిప్ డఫ్ కమిషను యెదుట ఒరిసా రాష్ట్రమును నిర్మించుటకు ప్రభుత్వమువారి రంగీకరించుటల ప్రభుత్వపు పాయలోనుండియే వెలియుచున్నది. ఈ ఒరిసా రాష్ట్రము బీహారుతో జేరియుండును. మొదటి డెప్యూటీ గవర్నరుగ న్ నో హ్యూ మాక్ఫర్లను గారిని నియమించెద రనుచున్నారు.

వర్షపాతము

బెన్గా, అక్టోబరు 24-తూర్పునానలు బలముగనున్నవి. దక్షిణముదరా నునందు సర్వసామాన్యముగ వర్షముకురి సెను. దక్షిణబర్మాం దచ్చటచ్చట వానగలదు. పడమటి వాతావరణ కల్లోలముచే సరిహద్దు రాష్ట్రముందు స్వయముగ వానకురి సెను. దుమారముకూడ పట్టెను.

మోరేవును $\frac{1}{4}$, పరాచినారు $\frac{1}{4}$, కొచ్చిను $\frac{1}{4}$, తిరువేం ద్రము $\frac{3}{4}$, తిరునల్వేటి 4, పాంబను 2, నాగపట్టణం $1\frac{1}{2}$. కొడైకనాలు లందు 2 అంగుళములవానకురి సెను.

నూచన:—విశేషము మార్పు పొడగట్టును. (అ. వె.)

తిరువల్లిక్కేణి కృష్ణగానసభ:—వీర రాఘవ మొదటిపిడి కారదాహలలో 25-10-25 ఆదివారము 4 గంటలకు హరికేశవల్లూరు బ్రహ్మశ్రీ ముత్తయ్య భాగవతరుగారి వలన వల్లీ పరిణయము, కాలక్షేపము జరుపబడును.

తిరువల్లిక్కేణి సంగీతసభ:—నెం 1 వెంకటాచల చెట్టి వీధిలో 25-10-25 ఆదివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు తంజావూరు కృష్ణ అయ్యరుగారి వలన మురళీగానము జరుపబడును.

ఆంధ్రపారిశ్రామిక, కళా, ఖద్దరు ప్రదర్శనము

దేశభక్తుడు ప్రారంభోత్సవమును జరుపుట

ఆంధ్రపారిశ్రామిక, చిత్రకళా, ఖద్దరు ప్రదర్శనముల ప్రారంభోత్సవము నిన్నటి సాయంకాలము 4 గంటలకు బందరు జాతీయకళాశాలాభవనమందు దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారిచే జయప్రముగ జరుపబడెను.

దేశభక్తుని యువన్యాసము

ప్రారంభోత్సవ సంవత్సరమున దేశభక్తుడు దేశీయ పరిశ్రమలను, కళలను, వృద్ధిజీయవలసినదనియు, కోట్లకొలది పేదల కాధారభూతముగు ఖద్దరును వ్యాప్తి గావింపవలసిన దనియు ఉద్ఘోషించిరి. లెంగాలు విభజనమునాటినుండి దేశమునందు స్వదేశీవస్తువులపై దభిమానము గలుగ మొదలిడెను. పిదప అసహాయోద్యమారంభమునందలియు ఖద్దరున కత్యంతవ్యాప్తి, యభివృద్ధి ౫ గలిగి కడప కాసనసభలందు, అసంఖ్యలందును పెద్దపెద్ద స్వస్థులు ఖద్దరునే ధరించుచున్నారు.

జాతీయభావములు దేశమునందంతట నావహించి జాతీయ కళాభిరుచిని, స్వదేశీవస్తుప్రోత్సాహమును గలుగజేసినవి. పూర్వ మొకప్పుడు విదేశీములన్నియు అనాగరితకయందు బడి కొట్టుకొనునపుడు భారతదేశము నా గరితకయందు సంపూర్ణత్వమును బొందియుండి దేశీయవస్తువులను విదేశీముల కెగుమతి జేయజాలెను. ఖద్దరు దేశమునందలి బహుశ్రేష్ఠజా సామాన్యమునకు, నిరుపేదలకు, వృద్ధులకు స్త్రీపురుషు లెల్లరకు అత్యంతవశ్యకమును, సహాయకారియు నగు పరిశ్రమ. ఇట్టి వృత్తిని అభివృద్ధిజేయుట ప్రతి దేశీయుని కర్తవ్యము. అందుచే తిన తిండి, కట్టు గుడ్డలేని నిరాశ్రయుల కన్నము నిడినవారమయ్యెదము. ఆంధ్రరాష్ట్రముందు ఖద్దరు ఉద్యమాభివృద్ధికై అఖిల భారత కాంగ్రెసుసంఘమువారు రు 1,60,000 లను వడ్డీలేక ఋణముగ నిచ్చియున్నారు. ఇంకను రు 90 వేలు ఇచ్చుటకు సిద్ధముగ నున్నారు. రు. 20 వేలైనను మన రాష్ట్రముందు వసూలుగావించి ఈద్రవ్యసహాయముతో ఉద్యమాభివృద్ధి గావించు టావశ్యకము. ఆంధ్రదేశముందు కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠాపనలే గాక ప్రత్యేక వ్యాపారస్థులును ఆయా జిల్లాలయందు ఆశీకవగ ఖద్దరు ఉత్పత్తిని గావించి వాణిజ్యము జేయుచున్నారు. గాంధీ మహాత్ముని యభిప్రాయము ననుసరించి ఈ యొకవిషయమందు దేశీయు లెల్లరు ఏకీభవించియున్నారు. అట్టివో “యద్యదాచ రతి శ్రేష్ఠః, తత్త్రిదేవేతరోజనః” అను శ్లోకానుసారము ధనాధ్యులును, విద్యాధికులునగువా రీఖద్దరును పోషించి, ఖద్దరు ధరించి, తదితరులకు మార్గదర్శకులై దేశభక్తిని ప్రకటింతురని కోరెదను. మహాత్ముడు అఖిలభారత నూలువడుకు సంఘమును ప్రత్యేకముగ స్థాపించినాడు. ఇ య్యది రాజకీయముగాదు. ఇందు వారు పీఠమ భేదములేక దేశీయులెల్లరు జేరి పనిజేయ వచ్చును. మొమారు ప్రభుత్వమువారు తమరాష్ట్రములో రాట్న ప్రక్రమను పెట్టుట కంగీకరించిరి. కాన దేశీయులెల్లరు ఇట్టి పరిశ్రమ నభివృద్ధిగావించి దేశమునకు స్వాతంత్ర్యము జేహర్తురు గాక! ఇట్టి కళాప్రదర్శనములు తరుచుగ జరుగుచుండు టావ శ్యకము. దేశీయకళలను, సారస్వతమును, పరిశ్రమలను, అభివృద్ధిగావించు భారము దేశీయులపై గలదు” అని పల్కిరి.

రామచంద్రపురం తాలూకా గ్రామోచ్చోగీయుల

సమావేశము

రామచంద్రపురం గణపతిహాలులో 1925 సెల్లరం అక్టోబరు 25 తేదీపగలు 12 గంటలకు మహారాజశ్రీ, మానుకొండ గంగరాజుగారి అధ్యక్షతక్రింద గవర్నమెంటు, జమీందారి గ్రామమునసలు కరణములు గౌరవవేతనములు, యింకొకటిగురుంచి చర్చించి తీర్మానించబడును గనుక దయచేయ ప్రార్థికులు.

జెయిల్డ్ యిస్పెక్టరు జనరలుల కొన్నరెన్ను

హోంమెంబరు విందు

మదరాసు, అక్టోబరు 28:11 రేపు సాయంత్రం 4 గంటలకు గౌరవనీయులగు ఖాను జహూరు మహమ్మదు ఉస్మాను సాహెబుగారు సెక్రటేరియటు భవనమందు జైల్డ్ యిస్పెక్టరుల కొన్నరెన్ను సభ్యులతో గలిసి అరమరలేక ముచ్చటించెదరు. సభ్యులకు మంత్రులకు ముఖ్యాధికారులకు పోలీసులకు గుర్తింపులు విందు చేయబడును. (ఆ. ప్రెస్.)

చెన్నపురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ అక్టోబరు 24-వ తేది శనివారము

1. ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 80 0 0 మొదలు 42 0 0 వరకు		
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు	వరకు
కుసుమ తెనాలివి ,, ప. 48 గలవి రు	14 0 0	15 0 0
నెల్లూరివి ,, డిటా ,,	15 8 0	16 0 0
డిల్లి ,, డిటా ,,	16 0 0	17 0 0
రాగులు బా. 164 బస్తా 1-కి ,,	8 12 0	9 0 0
సవ్వలు ,,	20 0 0	24 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205 ,,	12 8 0	18 0 0
నెనగలు ,, డిటా ,,	12 8 0	13 0 0
నెనలు ,, డిటా ,,	13 8 0	14 8 0
మినములు ,, డిటా ,,	15 4 0	16 8 0
ఉలవలు ,, ర 164 ,,	8 8 0	9 0 0

3. నూనెవస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి ,,	110 0 0	112 0 0
నెయ్యము 1-కి ,,	14 0 0	25 0 0
కొండాపురంవేరు నెనగపప్పుబా 1-కి ,,	58 0 0	59 0 0
ఇకరప్రదేశము ,,	54 0 0	56 0 0
వేరు నెనగనూనెగానుబా 1-కి రు 120 మును బా 1-కి	112 0 0	
అముదము బా 1-కి ,,	115 0 0	116 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి ,,	9 0 0	
కూరపసుపు ,,	40 0 0	45 0 0
మిరపకాయలు (గుంటూరివి) బా 1-కి ,,	100 0 0	110 0 0
గుంటూరుపాయక ,, నీలిమందు ముసుగు 1-కి రు	45,50	
కాళమా సిపాయక ,,	50,50	

అసలు జింక మా

గట్టి సరకు సరియైన వెల్లు
నమ్మక మైనది.

మా ప్రాచీనమగు నమ్మక
ముగల జింక మార్కు వారి
యు బెల్మా (బుట్ట) మా
ర్కు గొడుగుల చూచి
కొని తప్పి పొందుడు.

ఇబ్రాహీం కటిం అ

60 సం॥ కాలముగ గొడుగుల వ్యాపారస్థులు, నెం

సూర్యుని మార్కుగల గొడుగులనే
(Sun Brand) ఉపయోగింపుడు

హెడ్ ఆఫీసు: పరిశ్రమశాల, కల్కికోట.

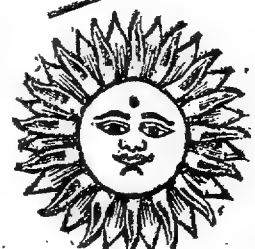
సేత్ నాన్జి పురుషోత్తం

ధర సరసము సామానులు

చాలకాలమువరకు గట్టి

గొడుగులు, బనీనులు చేతిబెత్తము

మొదలగు వ్యా

TRADE MARK

నెం. 21, చెన్నాబజారు

నెల్లూరు

(స్వీయవిశేషం)

ధన్యంతరిజయంతి

ఈనెల 18-వ తేదీని తిలకుపేటయందు ఆయుర్వేద భూషణ పులుగుండ్ల సరసింహశాస్త్రిగారిచే నెలకొల్పబడిన ఆస్పత్రవైద్యనిలయమున ధన్యంతరిజయంతిసంహార్యము జరిగెను.

ఈనెల 18-వ తేదీని తిలకుపేటయందు ఆయుర్వేద భూషణ పులుగుండ్ల సరసింహశాస్త్రిగారిచే నెలకొల్పబడిన ఆస్పత్రవైద్యనిలయమున ధన్యంతరిజయంతిసంహార్యము జరిగెను.

శ్రీయంత బెజవాడ రామచంద్రారెడ్డిగారును కొంత ముచ్చటించుచు, ప్రస్తుతము ప్రభుత్వప్రధానమంత్రిగారును, వారి పార్టీవారును, ఆయుర్వేదమును అభివృద్ధికి తెచ్చుటకు నిశ్చయించియున్నారనియు, మద్రాసునందు యీ వర్తనము ఆంగ్లవైద్యశాలాధికారులకు సర్దుకొని - జెనరలుగారు ఎక్కువ నిరసనభావము చూపుచుండినను, ఆయుర్వేదపాఠశాలను నెలకొల్పుటయే గొప్ప నిదర్శన మనిరి.

శ్రీయంత పులుగుండ్ల సరసింహశాస్త్రిగారు ధన్యంతరి అవతారము గురించి కొంత ఉపన్యసించిరి.

రాత్రి 8 గంటలమీదట సభ ముగియబడినది.

సజ్జానబోధాశ్రమము

ఈ యాశ్రమమువారు తమ యాశ్రమముయొక్క ద్వితీయ సాంవత్సరికోర్కెసమున పురమందిరమున శ్రీమాన్ మాధవభూషి సరసింహాచార్యులు బి. ఏ. బి. యల్ గారి యాధిపత్యమున జరిగినది. శ్రీదుర్భా సుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు "కవిత్వము పవ్య రచన" అనువిషయముగూర్చి కొంత ముచ్చటించిరి, ఆసమయమున శ్రీకృష్ణనీహా కంపెనీవారును కొన్ని ఫీచియలను ప్రవర్తించిరి. ఈ సీమా ప్రవర్తనముల చూడవచ్చిన బాలరు గలభా చేయుచుండుటచే ఉపన్యాసము గూడ మధ్యలో ముగింపుచేయవలసియుండెను. శ్రీ కర్మగారి యమూల్యోపన్యాసము వినుటకై విచ్చేసిన పెద్ద లనేకం, కాళాభంగము కలిగెను. ఇకముందేని యిట్టి ప్రవర్తనములను, ఉపన్యాసములతో జేర్చుకుండెదమ గాక యని కోరుచున్నాము.

జిల్లా కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకు

ఈనెల 25-వ తేదీ ఆదివారము పగలు 11 గంటలకు నెల్లూరు పురమందిరమున యీ బ్యాంకింగు యూనియన్ సాంవత్సరికసమావేశము జరుగును. ఈ దినప అంశములు ఆలోచింపబడును. 1. రిజిస్ట్రారువారి ఆడిటు సర్టిఫికేటు, 2. సంవత్సరాంత్యపు అక్రివిటీరీమ్ రిపోర్టు, 3. కార్యనిర్వాహకసభకు అధికారపత్ర సమ్మేళనములో చేరిన సంఘముల తరపున నిర్దేశ మొనర్చును, ప్రత్యేక భాగస్వాములతరపున ఆరుగురు మెంబర్లను ఎన్నుకొనుట, 4. బ్యాంకు నిబంధనలలోని సవరణల నాలోచించుట, 5. కార్యదర్శులు తెచ్చు నితరవిషయములు.

మునిసిపల్ సంఘ స్పెషల్ సమావేశము

ఈనెల 19-వ తేదీ మునిసిపల్ దొంగతనము మొత్తము రు 1800 లను పూర్తిగా తోగ్గిసివేయుటకును, చేర్యకొగారి సలహా నామాదిండుటకును, మునిసిపల్ సంఘ స్పెషల్ సమావేశము జరిగెను. అధికసంఖ్యాకులు చేర్యకొగారి సిఫారసు ప్రకారము దొంగతనము మొత్తమును పూర్తిగా త్రోసివేయుట కంగీకరించిరి. ఈ విషయము గూర్చి కొందరు సస్యలు ముచ్చటించుచు, నాకరులనుంచి డివైమన్ చేయబడినవారిని గూర్చి పురరాలోచన చేయవలయు నని, చేర్యునవారిని కోరిరి. అపేలు నందు చేర్యునగారు నాకరుల మునిసిపల్ తమ ఉత్తరవుల దయతో సుపసంపాదించెదరు గాక యని పురజనులు కోరుచున్నారు.

రాజోపు మదరాసు శాసనసభ

మాగంటి సీతయ్య యం. యల్. సి. గారి

ప్రశ్నలు

- 1. (ఎ) బెజవాడ సమాపములో బందరు కాల్యకు లాకుతో వంతెనకట్టుటకు బెజవాడ మ్యునిసిపలు కౌన్సిలవారు 8-8-25 తేదీని రిజల్యూషను ప్యాసుచేసినది లేనది గవర్న మెంటువారు తెచ్చెదరా? (బి) బెజవాడ ప్రజలు బందరుకాల్యదాటి ఏటిబడ్డకు వెళ్లుటకు పడే చిక్కులయొక్క విజ్ఞాపన గవర్న మెంటువారు అనుకూలముగా ఆలోచనలోనికి తెచ్చెదరా? 2. (ఎ) కృష్ణా ఆనకట్టకు వట్టర్లు కట్టినారు గనుక కృష్ణా డెల్టాలో రెండవ పంటకు కొంతభాగమైనను నీరు సప్తయి చెపెదరా? (బి) తమ్మిరేరు, బుడమేరు- కొల్లేరునదలవల్ల ముప్పు తగిన కృష్ణా డెల్టాలోని ప్రదేశములకు రెండవ పంటకు నీరు ఇచ్చే హక్కును గవర్న మెంటువారు అనుకూలముగా ఆలోచనలోనికి తెచ్చెదరా? 3. కృష్ణా గోదావరి డెల్టాలలో గొప్పనదల వల్లను నష్టముకలిగిన భూములయొక్క పరిమితి తెలిపే ప్లేటుమెంటు పేటలమీదను పెట్టెదరా? 4. (ఎ) కడిచిన మేసల లగాయతు కృష్ణా డెల్టాలో బుడమేరువల్ల గల్గవల్ల కలిగిన నష్టమును గురించి చుట్టుపట్ల గ్రామముల తాలూకు పంటనష్టమును గురించి జిల్లా అధికార్లు వద్ద నుంచి గవర్న మెంటువారికి ఏమైనా రిపోర్టు వచ్చినవా? (బి) అట్టి రిపోర్టు వచ్చినయెడల దానిని పేటలమీద పెట్టెదరా? పదరు గట్ల పూడ్చుటకు తగిన ప్రయత్నము చేసినారా?

కరణములు - లోకల్ బోర్డులు

- (1) గ్రామకరణము, మునసబు లిద్దరు గ్రామాధికారులని (విశేష ఆఫీసర్లు) నిత్యద్వివచనరూపముగా వ్యవహరింపబడుచున్నారు. (2) వంతెనారంపర్య మగుహక్కు ఇద్దరుకును సమానము. (3) జీతములో ఏమాత్రమును భేదములేదు. ఇట్లుండగా మునసబు వేతనమువలె కరణము జీతము అనొరెరియంగా ఎందుకు భావింపకూడదో అగమ్య గానున్నది. గౌరవవేతనము కాదనే సాకుతో కరణము స్థానికసంఘములకును, శాసనసభలకును అభ్యర్థిగా నిలుచుటకు అనర్హుడుగా ఎంచబడి, కరణముతోడి ఉద్యోగులలో కీగంట చూడబడుచున్నాడు. కరణములలో ఈ వాంఛ తీవ్రరూపముగా రగులుచున్నది. మిర్లాల్ శ్రీ జి.రామేశ్వరరావు పంతులుగారు అట్టి బిల్లు నోకదానిని వచ్చేసభలో ప్రవేశపెట్టు నున్నారని ప్రతికాముఖమున చదివినాను. వారు దయతో శ్రద్ధవహించి కరణములకు తమ ఉద్యోగవలయములో తగిన స్థానమును నిలుపుటకు పూనుకొన్నందులకు వారికి వందనములు. తక్కిన అన్ని పక్షములకు చెందిన సభ్యులున్నూ వారితో ఏకీభవించి రాజధానిలోని కరణము లందరి కృతజ్ఞతకు పాత్రులగుదురని ప్రార్థన. అక్కిరాజు చాసుదేవరావు.

మీ డైరీయందు జరూరు, ముఖ్యము అని వ్రాసియుంచు కొనుడు

11 జ్యూయల్సు, బ్రిడ్జి మూవ్ మెంటు రోల్డుగోల్డు ముజేతి గడియారము.

ఇది క్రొత్తదాది ముంజేతి గడియారము. శ్రేష్టమైన మెకానిజము, అద్దమునందు ఆరేబీక్ లేక రోమన్ సంఖ్యలుగలవు. డిసినీమీరుబాగుగా పరీక్షింపుము. పూర్తి తృప్తినిచ్చును. చూచుటకు సవరంబంగారమువలె నుండును. మరియు అందముగానుండును. కాలమును సరిగా చూపును.

5 సం॥ రములవరకు పూచీనియ్యబడు గడియారము 1 కి ధర రు 12-8-0, లీవర్ మూవ్ మెంటు 10 జ్యూయల్సుగలది, 1 సం॥ రము పూచీనియ్యబడు గడియారము బంగారుగిల్లు 1 కి ధర రు 13-4-0, 18 క్యారెట్లు రోల్డుగోల్డు ముంజేతి గడియారము 1 కి ధర రు 9-0-0, జర్మన్ అలారం టైంపీసు 1 కి రు 5-0-0, జర్మన్ డబుల్ టైం అలారం టైంపీసు 1 కి రు 6 బి. టైంపీసు 1 కి రు 2-4-0.

క్రొంచి పవకగడి రంగుల ప్రేమసంబంధమైన ఫోటోలు 12 కి ధర రు 2-4-0. ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.

EMERALD WATCH Co., PARK TOWN MADRAS.

బంగారు వెండి వగైరా

ఏలం నోటిసు.

తిరుమల తిరుపతివగయిరా దేవస్థానములలో 1925 వ సం॥ జూలైనెల మొదలు 1925 వ సం॥ సెప్టెంబరునెల వరకు వచ్చిన బంగారు వగయిరా వస్తువులు యిదిగవ కనుపరచిన వాటిని 1925 వ సం॥ అక్టోబరునెల 30 వ తేదీ శనివారం పగలు 12 ఘంటలు మొదలు తిరుపతి దేవస్థానం ఖజానావద్ద ఆదినమున్ను తరువాత యేలం పూర్తి అయ్యే వరకు ప్రతిదినము అదేవేళకు ప్రారంభించి యేలం చేయబడును. యేలంలో సవాలుచేయకొరువాస దేవస్థానంకచ్చేరిలో ముందుగా రు 100-0-0 యలు ధరావత్తుకట్టి యేలంలో సవాలు చేయవలసినది.

యేలములో సవాలు ఖాయపరచబడిన విషయమును గురించి శ్రీ విచారణకర్తలువారి మంజూరు పుత్రపు సాదరైన తేది లాగాయతు 30 దినములలోపల సవాలు మొత్తమును చెల్లించి లాట్టును పుచ్చుకోవలయును. అట్లు వాయిదాలోపల తీసుకొననియడల వాయిదా మీరిన తేది లాగాయతు 30 దినములవరకు న॥ లాట్టును, అమానత్తులోపుంచడమగును. అట్టి రోజులకు దినం 1-కి లాటు 1-కి రు 2 యలు రెండు రూపాయలు జరిమానా చెల్లించి లాట్టు పుచ్చుకోవలయును. అందుకు తప్పినయడల న॥ లాట్టును మరుయేలం వేయించి అందుచే దేవస్థానమునకు కలిగే నష్టమును క్రమప్రకారం అసల్ సవాలుదారు వద్ద నుంచి వసూలుచేయబడును.

- (1) బంగారు ధపా 1-కి 30 తులములవంతున తు 1298 (2) బంగారు నాణ్యములు లాటుగా రకములు 8 (3) వెండి ధపాకు 1000 తులములవంతున తు 7088 (4) వెండినాణ్యములు లాటుగా రకములు 2 (5) హారీరూపాయలు రు 9042 (6) తేగడరూపాయలు ధపాకు 1000 వంతున రు 2458 (7) తేగడపైసాలు వకలాటుగా రు 478 (8) తాంబ్రము వకలాటుగా శేర్లు 1143 (9) రాగివగైరా పాత్రలు వకలాటుగా శేర్లు 808 (10) వస్త్రములు వగైరాలు (11) కర్పూరమువగైరా జినికి చిల్లరసామానులు

దేవస్థానం ఆఫీసు, తిరుపతి. 19/ 10/ 25 పి. వాగేశ్వరరావు, విచారణ కర్తలువారు.

వస్తుగుణ దీపిక

అయిదువూర్సు- సూతసాంశములం జేర్చి ముద్రించితిమి, ఈగ్రంథముయొక్క యుపయోగము ఎల్లరకును చెలిసియే యున్నది. ఇందు సమస్తవస్తువులు, మూలకములు, ఆహారపదార్థములు ఫలములు మొదలగు వానియొక్క సుగుణదుర్గుణములను జక్కగ వివరింపబడినవి. 1100 పేజీల గ్రంథము వెల 5-0-0 పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము

2179 యర్రా జగ్గారావు బ్రదర్సు, రాజమండ్రి.

సందరి తైలము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ 0-8-0

ఒక డబ్బీతైలము విడువక రాచిన ముఖమున ఏర్పడు మెటిమలు శుభ్రము మృదును. ముఖము కాంతిబారి, నున్నగా అగ్గము వలె ప్రకాశించును. చర్మము పృథుత్వము కలిగి నాజాకు తేరును. ఈతైలము మంచి సువాసన దలిగి మీగడవలె నుండును. అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు

కుల్లూరు బలిజనంధుసంస్కారణ మహాసభ

1925 సంవత్సరం అక్టోబరు నెల 15 గురువారం సాయంత్రం 3-30 లకు కుల్లూరు మండలాంతర్గత కుల్లూరు బలిజ సంఘసంస్కారణ మహాసభ కుల్లూరు బోర్డు హైయ్యర్ గ్రేడ్ పాఠశాల భవనమునందు సమావేశమై జరిగించిన చర్యలు.

ఈ సమావేశము ముగిసిన తర్వాత లక్కాకుల చంచయ్య కెట్టి గారు అగ్రాసనాధిపత్యమును వహించిరి. ముందు అరువది మంది సభ్యులు సభకు విచ్చేసిరి. ఈ సమావేశముయొక్క వుద్దేశ్యమును గురించియు పురాతనకాలమునుండి యీ గ్రామము సందు బలిజసంఘముయొక్క కట్టుబాట్లను గురించియు సంబంధ బాంధవ్యములను గురించియు యీ జాతికి పూర్వీకుల బట్టి యేర్పాటు చేయబడిన కట్టుబాట్లను గురించియు సదరు కట్టుబాట్లన్ని యీ సంఘమునకు పురాతన మధ్య ఆధునిక కాలములయందు సంఘమునకు కలిగిన లాభనష్టములను సంఘముయొక్క శ్రేయోభివృద్ధికొరకై శ్రుతులము జరుగవలసిన కర్తవ్యకర్తవ్యములను గురించియు ముగిసిన తర్వాత సరసింహులు కెట్టిగారివలన చర్చింపబడినది. ఈ సభ తిరిగి మరునాడు సమావేశమై అవసరమయిన సంఘాభ్యుదయమును గురించిన తీర్మానములు గావించుటకు సభికుల అందరిచే ఆమోదింపబడి అగ్రాసనాధిపతిగారి వందనములతో సభ పూర్తియైయ్యెను. మరునాడు పండుగదినం అగుట చేత సభ సమావేశం జరిగినది కాదు. పై సభవారు 1925 సంవత్సరం అక్టోబరు నెల 17 సాయంత్రం 6 గంటలకు కుల్లూరు బోర్డు పాఠశాల భవనమునను తిరిగి సమావేశమయిరి. ముందు 120 నూటయిరువది మంది సభికులు సభను అలంకరించియుండిరి. ముగిసిన తర్వాత యాదాల రామయ్య కెట్టిగారు సభాధ్యక్షతను వహించిరి. తొలగింపులతో సంఘముయొక్క శ్రేయోభివృద్ధికి పూర్వము చే నిర్ణయింపబడిన కులాచార సంబంధ బాంధవ్యములను గురించి చేయబడిన కట్టుబాట్ల సంఘమునకు కలిగిన నష్టములను గురించియు పిమ్మట నాగరికత ప్రపంచమున ప్రస్తుత కాలమున జరుగుచున్న యేర్పాట్లను గురించియు దేశమునందు ప్రతి జాతియు తమ ఆభివృద్ధి కొరకై మహాసభల మూలమున చేసుకొను సంస్కారణములను గురించియు

ప్రభుత్వమువారు ప్రజాశయములను గుర్తించి దేశవాయకులచే దేశాభివృద్ధికొరకై ప్రవేశపెట్టబడిన చట్టములను కాపన రూపముగా పంపిరించుటయు మున్నగుసంగతులను పునఃసంఘించిన పిమ్మట సంఘముయొక్క ఆభివృద్ధికొరకై తగువైన నూతన సంబంధములను ఆమర్శకొనుటకు సభవారు అంగీకారము కొరకు మ. రా. శ్రీ. తోట నరసింహులు కెట్టిగారిచే నొక తీర్మాన ముపపాదించబడి మ. రా. శ్రీ దరిమడుగు చలమయ్య కెట్టిగారిచేతను, మ. రా. శ్రీ. లక్కాకుల చంచయ్య కెట్టిగారిచేతను బలపరచబడి సభ్యులందరిచే యేకగ్రీవము ఆమోదింపబడినది.

మన కులాచారమర్యాదలను గమనించి తగుమయిన సంబంధమును నిర్ణయించుటకును, యీ సమావేశసభ తరఫున అయిదుగురు ప్రతినిధులను యెన్నుకొనవలసినట్లును సదరు ప్రతినిధులచే యేర్పాట్లుచేయబడిన కాఖిలయందు యీ సంఘము వారు సంబంధ బాంధవ్యములను నిరాటంకముగా జరుపుకొనవలసినట్లును, అందుకు విరుద్ధముగా ప్రతినిధుల నిర్ణయములేని నట్లును, అందుకు విరుద్ధముగా ప్రతినిధుల నిర్ణయములేని యేసంబంధ బాంధవ్యములనుగాని యీ సంఘమువారు ఆమోదించ కూడవనియే మరొక తీర్మానముమూడూ, మ. రా. శ్రీ తోట నరసింహులు కెట్టిగారిచే పునపాదించబడి ముగిసిన తర్వాత యాదాల రామయ్య కెట్టిగారిచేతను మ. రా. శ్రీ. దరిమడుగు చలమయ్య కెట్టిగారిచేతను, మ. రా. శ్రీ. లక్కాకుల చంచయ్య కెట్టిగారిచేతను బలపరచబడి సభ్యులందరిచే యేకగ్రీవముగా ఆమోదింపబడినది. పిమ్మట ప్రతినిధుల యెన్నికలు జరుపబడినది. సభికులందరిచే వోట్లు తీసుకొనబడినవి. ఈక్రింది అయిదుగురు సభికులు సంఘము తరఫున కార్యనిర్వహణముకొరకు ప్రతినిధులుగా యెన్నుకొనబడిరి. మ. రా. శ్రీ. యాదాల రామయ్య కెట్టిగారు, మ. రా. శ్రీ. దరిమడుగు చలమయ్య కెట్టిగారు, మ. రా. శ్రీ. లక్కాకుల చంచయ్య కెట్టిగారు, మ. రా. శ్రీ. తోట నరసింహులు కెట్టిగారు, మ. రా. శ్రీ. అందే వెంకటస్వామి కెట్టిగారు, పై ప్రతినిధులలో మ. రా. శ్రీ. అందే వెంకటస్వామి కెట్టిగారు, హాజరులేనందున వారు అంగీకారమునకు నిరీక్షించుచువారిని ప్రతినిధిగా యెన్నుకొనడమయినది. ఉత్తరోత్తరవారు యిందు విషయమై ఆనంగీకారమును

కనపర్వినయెడల వారికి బదులు మరొక ప్రతినిధిని తక్కిన నలుగురు యిష్టానుసారం యెన్నుకొనవలసినట్లు తీర్మానించడమయినది. ఇంతటితో సభ పూర్తియైయ్యెను. సర్వాభివృద్ధి ప్రదాయకుండగు పరమేశ్వరుండు వీరి యుచ్యమును సఫలీకృతమును చేయుగాక.

అందే దేవరాయ కెట్టి.

కావలెను

ఆయుర్వేద వైద్యము చదివి పరీక్షలయందు నుత్తీర్ణులై కొంతకాలం భాషయందు జ్ఞానము గలిగిన వారు ఒకరు కావలెను. వారి వారి యోగ్యతలను ఈక్రింది చిరునామమునకు తెలుపగోరవలెను.

మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమం,
పోస్టాఫీసు నెంబరు 287,
మద్రాసు.

ఆంధ్రనైషధ సారము నెల రు 0-12-0

శ్రీ నాథుని నైషధము సనుసరించి వచనరూపమున వ్రాయబడినది

సుగుణమణి

మనోహరముగ చక్కని నవల నెల రు 0-8-0

పాండరీక మాహాత్మ్యము

పాండరంగమాహాత్మ్యంతర్గతము నెల ,, 0-8-0
గ్రంథముల కెట్టు 1-8-0 | పోస్టాఫీసు ప్రత్యేకము.
అత్తలూరి సూర్యనారాయణ, ఈమని.(గుంటూరుజిల్లా.

"లాండోలెట్టు" గుర్రపుబండి

ఒక క్రొత్తబాంబాయి "లాండోలెట్టు" గుర్రపుబండి. చాలా అందమైనది. అమృతమునకు సిద్ధముగా వున్నది. కొద్ది కోజాలు క్రిందటనే పని పూర్తి అయినది. యెప్పుడైనను వచ్చి చూచుకొనవచ్చును. గరల్ వగైరాలకు యీదిగువ అడ్రెసుకు వ్రాయవలెను.

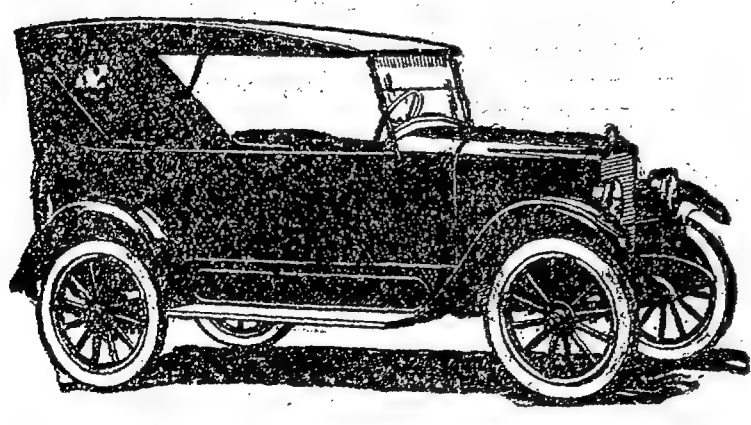
పి. ఆర్. మూర్తి,

2265 12, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

క్రొత్త మాదిరి

రంగ్ చి

టూరింగు కారు

వెద్ద ఎంజినుతోను,
మాగ్నెటో ఇగ్నిషన్తోను
అమర్చబడినది.

ధర రు 3250

(ఎఫ్. ఓ. ఆర్. మద్రాసు)

విజింట్లు:-

నౌస్సర్ ఆండు కో లిమిటెడ్, మద్రాసు.

దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు
పత్రికాపభాధ్యక్షులు

12-వ ఆంధ్ర మహాజనసభ

బందరులో నేడు (24-10-25) సమావేశమగుట

ఆహ్వాననభాధ్యక్షు, అధ్యక్షోపన్యాసములు

శీలం జగన్నాథరావు నాయుడుగారి

స్వాగతోపన్యాసము

నేడు బందరులో సమావేశమైన 12 వ ఆంధ్రమహాజనసభ ప్రతినిధులకు స్వాగతమొసంగుచు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు శీలం జగన్నాథరావు నాయుడుగారి క్రిందివిధముగ సుపన్యసింపిరి:-

సోదరి సోదరులారా,

నేడు నాజీవితమునం దెంతయు పవిత్రదినము. హిందువైనవానికి అతిథిసత్కారము జేయుటకన్న ధర్మకార్యమింకొకటండవోదు. వాకిట్టిభాగ్యము లభించినందువలన ఆంధ్రసోదరి సోదరుల కందరకును నేను ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడనై స్వాగతమొసంగుచున్నాను.

ఆంధ్ర రాష్ట్రోద్యమము.

వహాళయాలారా, ఇది ఆంధ్రుల సమావేశముమాత్రమే. ఆంధ్రవచనము భారతమధ్యదేశముద్రాతీరమునం దుండు మండలములలో తెలుగు మాట్లాడువారికి వర్తించును. విస్తీర్ణమునందును జనసంఖ్యయందును యిది ప్రత్యేకదేశములగు నుండువానికన్నగూడ పెద్దదైయున్నది. భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర విభజనము గావలయునని చాలసంవత్సరములనుండియును ఆందోళన మేర్పడియుండెను. ప్రత్యేకము ఆంధ్రరాష్ట్రము గావలెనని ఆందోళనము ప్రారంభమయ్యెను. ఆంధ్రరాష్ట్రము స్థాపించవలయునని యిదివర కనేకసభలలో గొప్పగొప్పవారు పెద్దపెద్ద వాదములను దెల్పియుండిరి. నేనిప్పుడు వానిని మరల నేకరువు బెట్టదలంపలేదు. ఇది 12 వ వహాళసభ. న్యాయప్రకారము 12 యేండ్లకు హక్కుయేర్పడిపోవును. ఈ 12 వ సంవత్సరము పూర్తియగునప్పటికి ఘనమెదిమీదను ఆశపెట్టుకొనియుండ నక్కరలేదు. మనకు హక్కుయేర్పడిపోవును.

రెండుకారణములు

ఈఆందోళనముయొక్క నడి చాలవరకు తగ్గియున్నది. ఇందులకు రెండుకారణములు గాన్పించుచున్నవి. ఒకటి అసహయోద్యమము. రెండవది, మాంటుఫర్డుసంస్కరణములు. అసహయోద్యమమువలన యేవిధమైన ఆందోళనలందు గాని నమ్మకము పోయినది. మాంటుఫర్డు సంస్కరణములవలన ఆంధ్రమంత్రిత్వ మేర్పడెను. రాష్ట్రమునందు ఆంధ్రులే ఉన్నతోద్యోగములకు బోవుచుండువలన ఆంధ్రులకు ప్రత్యేకరాష్ట్రము లేదనుట కొరత పోయినది.

ఇటువంటి సభ ఆంధ్రుల ప్రత్యేకస్వక్తిత్వమును స్థాపించవలయును. దానిని పెంపొందించుటకు యెంత వ్యయమైన ను తోడ్పడ వలయును. ఆప్రత్యేకస్వక్తిత్వ మేది? దానిని సంస్కరించుటెట్లు? చారిత్రకపరిశోధనల జూచినయెడల మనము చాటిజ్ఞప్రపంచమున సమద్రవ్యాపారమున దారి దీసిన

వారముని తెలియును. కాని అది ఆంధ్రులందరకును గలప్రత్యేక ఘనాంశముని చెప్పజాలము. ఆంధ్ర చరిత్రకారులు వ్రాసిన దానిని బట్టియు, ఆంధ్రమహాకవులు వ్రాసినదానిని బట్టియు మనము మనయొక్క ఘనతను తెలుసుకొన గల్గుదుము. తెలుగు సారస్వతము ఉన్నతభాషప్రపూరితమై యున్నది. నాకు దేశీయ కొద్దిమాత్రమునుబట్టి జూచిననే శృంగారభావాలికము కళానైపుణ్యమును గాన్పించుచున్నది. భావాలికమును జంపరాదు. కాని వానిని యీ ప్రపంచభారణిని బెంపరాదు. సరియైన జీవితభారణిలో ఆలోచనలో నభివృద్ధి జేయవలెను. భావాలికము లేకున్నయెడల మానవుడు మొద్దు బారి పోవును. దివ్యసందర్శనము లేనివాడును, మనకు ఆంధ్రులకిట్టిది. అతిశయముగ నుండట జూడ సంతోషింపదగియున్నది. శిల్పకళా విజ్ఞానాభివృద్ధిగూడ ఆంధ్రులయందు అతిశయముగా గలదు. ఆంధ్రులభాషయగుతెలుగునందు గానమాధుర్యమున్నదని తలంచుటకు ఆంధ్రులకందుగూడ ప్రజావిశేషమున్న దని తలంపవచ్చును.

చిత్రకళలు - ఆంధ్రజాతీయకళాశాల

చిత్రకళలవలన మానవునియందు సాగసైన గుణములభివృద్ధి యగునని వానికి ప్రాత్యేహమీయబడెను. కాని కొన్ని యేండ్లనుండియును విద్యావిధానమునందు అవి విరల్లత్వము జేయబడినవి. ఇప్పుడు వీనిని పునరుద్ధరింపవలెనని మనవారు ప్రయత్నించుచున్నాము. మన యూరనున్న జాతీయ కళాకాలయే యిందుకు నిదర్శనము. ఇక్కాలమున గూడ చిత్రకారులు కీ||శే|| దామెర్రరాధారావుగారును, చావలి నాగేశ్వరరావుగారును, భాష్యకారులురావునాయుడుగారును, సంగీతమున హరినాగభూషణముగారును యెందరో ప్రముఖులు గలరు. యువకులైన ను జాతీయకళాశాలలోని కాలాసాధురులు శిల్పమునందు చిత్రచనయందు ప్రజ్ఞావంతులైయున్నారు. కవిమండలమునందు తిరుపతి వేంకటకవులును, మాచిలక్ష్మణకవి, ప్లానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు, చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారలవంటివారలు గలరు.

చిత్రకళలయందు మనోధృతులలో కీ||శే|| కోపలెహనుమంత రావుగారి పేరు ముందు జెప్పెదను. చిత్రకారులకు ముఖ్యముగ నుండవలసినది భావవిస్తీర్ణము. దానిని మానవస్వభావగుణముల కనుకూలముగ నుండునటుల వ్యక్తమునటుల ఆచరణలో బెట్టగల్గి యుండవలెను. హనుమంతరావుగారి సామర్థ్యమును గర్వింపదలచి వారు జేసిన వహాళకార్యముల బట్టియు, జీవితభారణిని బట్టియు తెలియగలదు. ఇకను వక్తలలో సర్. ఆర్. వెంకటరత్నంనాయుడుగారు గలరు. వారు సంఘసంస్కర్తగనువిద్యాపారంగతుడుగను పేరుగాంచిరి. ఇంకను యిందు సర్. కే. వి. రెడ్డినాయుడుగారు గలరు. ఇకను కోడిరామమూర్తిగారి వంటి సాంఘోలు గలరు. కా|| జాగేశ్వరరావు, ముట్నూరి కృష్ణారావుగారు రలవంటి పత్రికా నిర్వాహకులు

గలరు. పానుగల్లురాజా, యం. రామచంద్రరావు, వెంకటపతిరాజాగారల వంటి రాజకీయవేత్తలు గలరు. ఇంతమంది ఘనములను మన దేశమున నుంచుకొని జాతీయోద్యమము స్వరాజ్యము జూపించుట తోడ్పడును యెడల మనము మాతృభూమి యెడ భక్త్యమును నిర్వహించునా రమగుదుము. ఆంధ్రదేశములో ముఖ్యమైన విషయమును యేలవరలివేపితిని మీరు ఆశ్చర్యపడవచ్చును గాని దానిని గూర్చి సరియైన స్థలమున చెప్పెదను.

రాజకీయపక్షములు

నేను తెలుపబోవు అభిప్రాయములు కొన్ని ఆశాభంగకరములగుననుభవ్యమైన నుండవచ్చును. రాజకీయములం దీరాష్ట్రమున కాంగ్రెసు, స్వరాజ్య, జస్టిసుపక్షములు గలవు. వారి వారి ఆదర్శముల గూర్చి గాని చెసిన పనులగూర్చి గాని నేనేమియు జెప్పటలేదు. కాని వారు జేయు పనులలో వారి ఆదర్శమేమై యుండవలెనో మాత్రము ఒక్కమాట జెప్పెదను. కాంగ్రెసు సామాన్యముగ రాజకీయ కార్యముల జేయువారి కందకుండ బోయినది. కళోరవ్రతముల ననుష్ఠింపగోరును. సర్వమును మాతృదేశసేవకై యర్పణ జేయగోరును. గాంధీమహాత్ముడు నిర్ణయించిన స్వార్థ త్యాగధర్మముల ననుష్ఠింపజాలక కాంగ్రెసులోనే స్వరాజ్యపక్ష మొకటి యేర్పడెను. ఋషిశివనము జేయుచు సంఘసేవ జేయుట చాల కష్టమైన పని. ఎంత ఉత్సాహమున్నను ఉన్నతభక్తమున సంచరించుచుండుట గష్టమేయగును. అయినను మహాత్ముని ధీరత్వము తగ్గిపోజాలదు. అట్లే కాంగ్రెసులో నొక భాగము వేరైనంతమాత్రమున కాంగ్రెసు యొక్క విలువ దగ్గరేదదు. కాని కాంగ్రెసు దయగల తల్లివలెనుండి పిల్లలందరను ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వమార్గమున పెంచుచు అన్ని పార్టీలను సరిపెట్టుచు జూచుచుండవలెను. స్వరాజ్యపక్షమువారును బ్రాహ్మణేతరులును అన్యోన్య భ్రాతృభ్రాతృవము గల్గి ఒకరు తప్పజేసినపుడు మరొకరు లొంగి సహనముతో నుండవలయునని నేను కోరెదను. కావలెనన్నను వద్దన్నను మంచివైనను చెడువైనను ఉద్యమములు కొంతకాలము నిలచియుండును. ఎన్ని సంవత్సరముల నుండియో విదేశపరిపాలనము క్రింద నుండిన ప్రస్తుతస్థితిలో జాతి మతభేదములు బాడసూపక మానవు. వానిని బాగా ఆడు పెట్టక పెరుగనిచ్చిన యెడల వానంతట నవి యే స్వకర్తృవములవలన స్వరలోనే చచ్చిపోవును. మీరు బహుశ నేను బ్రాహ్మణేతరోద్యమ ధర్మములను బలపరచుచున్నానను కొనవచ్చును. కాని నేను ముందు మనుష్యుడనై తరువాత బ్రాహ్మణేతరుడనై తనని చెప్పగోరెదను. వానిపాఠములను నేర్చుకొనకున్నయెడల చరిత్రను చరిత్రపరిశోధనలను దండుగయ్యును. అన్ని దేశములందును అధికారమునందున్న పక్షముపై తిరుగుబాటుగొలుటను గనుగొనుచున్నాము. అప్పుడు వీరువారుగలిసి పరిపాలనసాగించి మరీయొకవిధమైన ప్రతిఘటనము బయలుదేరునట్లు జేసెదరు. మధ్యయగమునందు మతగురువులు సామాన్యులపై స్వారిచేయుచున్నటుల గనుగొందుము. తరువాత వీరలు భాగ్యవంతులు అనినచ్చి డబ్బుగలవారు డబ్బులేనిపనివారలపై చలాయించుటనుజూచుచున్నాము. కార్మికులే గెల్చుచున్నారని సాంఘికవాదులు బయలుదేరుచున్నారు. కార్మిక ప్రపంచములో సభయందు జరిగే సంగతులుజూడ యికముందు కార్మికలకును సాంఘికవాదులకును తగవేర్పడనటుల గాన్పించును. యూరోపు ఉత్తరభాగము మనదేశమువలెనే రైతులతో నిండియున్నది. సాంఘికవాదుల చేతులలోనున్నది. బోర్నియో ఉద్యమము ప్రవేశించునట్లున్నది. ఈ ఉద్యమ ప్రతియువ్యములవలన విజ్ఞానమభివృద్ధియగును. విజ్ఞానమున్నచోటనే అధికారముజేరును. ఆచరువుకొన్నవారు అధికారమును చలాయించునప్పటికి ప్రతిఘటనము వెంటనే వచ్చును. చదువుకొన్నవారి కందరకును ఉద్యోగముల ధోరణియే బట్టెను. శాస్త్రముతో సముజ్ఞానముకొనము చదువుకొన్నవారి కీడ్కోరణి యుండదు. అధికారమోహము విషమునంటిది. బ్రాహ్మణేతరులు ఉద్యోగములకోసము ప్రాకులాడెదరని స్వరాజ్యపక్షమువారనుమాట నిజముగావచ్చును కాకపోవచ్చును. కాని యీఉద్యోగవాంఛ యనుటతోడనే అధికారమున్నదను మాటగూడవచ్చును. పూర్వపురోజులలో చదువుకొన్నవారి కధికారము వచ్చుటతో అన్ని జాతులను వర్ణములను కలియుట కాటంక మేర్పడెను. పండితులు నిరాడంబరులుగను స్వచ్ఛముగనుండవలెనని యుండెను. ఉద్యోగముల కొరకు ప్రాకులాడువారిని ఖండింపకుండ వానిని పాట్ల, రాజకీయములకు జెండుకుండ జేసిన నిజముగా నేవజేయుటకు వీలుగలుగును. ఉద్యోగములచాలయే యెప్పుడును జెప్పవలెను నెడల చదువు బాగారానివారి మనస్సులలో సంతృప్తియేర్పడును. ఉద్యోగములమీద ఆశయుండుటకు కారణము దేశముయొక్క ఆర్థికస్థితియు, విశ్వవిద్యాలయలయములందు నేర్చు విద్యయు నైనది. రాజకీయ నాయకులు తమకాలమును వ్యక్తిమాచలకై స్వగజేయక ఆర్థికములములనెక్కువజేసి విద్యావిధానమును మార్చి ప్రయత్నింపవలెను. ప్రతిపక్షమునెడ సహనముద్ధితోనున్నయెడల అన్నిపక్షములకును సౌమ్యమేర్పడును. చెన్న పట్టణము లో రాజ

కీయపక్షములు పరస్పరమామగములతో కాలము బుచ్చుచుండునట్లు వినుటవలన యింతమార మీవిషయమై చెప్పవలసివచ్చెను.

సంఘ సంస్కరణము

రాజకీయసంస్కరణములకును సంఘసంస్కరణమునకును మధ్య పెద్ద పాదము వేయుటకు సాధ్యము గాదు. సంఘము నందెన్నియో దోషములు గలవు. రజస్వలానంతరవివాహము, విధవా వివాహము, అస్పృశ్యత మున్నగు సంస్కరణాంశములు గలవు. ఈవిషయము లొక్కొక్క దానిపై పెద్దవాదముల వ్రాయవచ్చును. ఇప్పు డీసభలో వానిని గూర్చి వివరముగ జెప్ప సాధ్యముగాదు. మనమందరమును సంఘమునందోషములను తొలగించుటకు కంకణము గట్టుకొనవలెను. ఇందులకు మన మందరమును యేకత్వము గల్గి పనిజేయవలెను. సంఘమునందు మరాఠారములను తొలగించుటమీదనే మన మొక మార్గపడియున్నది.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ఇకను ముఖ్యాంశ మగు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును శూన్య యొక్కింత చేపెద్దను. 1922 నవంబరులో విశాఖపట్టణమునందు జరిగిన నాయకుల సభకు వెల్లిన వారు విశ్వవిద్యాలయస్థాపన విషయమై న్యాయమైన నిర్ణయము జరిగెనని తెలపజాలరు. విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణ విధానములు యెట్టి దుండవలెనను విషయములు మాట యిటుండ పాఠమును నిర్ణయించుటలో ఆంగ్లాసానమును దేశభక్తివలన హానిగల్గుచున్నది. స్థానికయును ముఖ్యమైనది. లక్షలు ధూయవలసియున్నది. దానికి మంచిస్థానమును జూడవలెను. సద్భావముతో పనిజేయవలెను. సర్ ఆర్. వెంకటరత్నం నా

అ వ ధా ని శి రో మ ణి

మధ్య శ్రీకాళీ కృష్ణాచార్యులుగారు

సంస్కృత సాహిత్య సభాధ్యక్షులు

యుడుగారి ప్రత్యేకాప్రాయముకన్న వేరు జెప్పనక్కరలేదు. ఏమైనను బందరులోగాని చెజవాడలోగాని కేంద్రస్థానము లేకుండజేయుట ముఖ్యముగ చర్చనీయమై యున్నది. బందరు ముఖ్యముగ కేంద్రస్థానముగ నుండవలెనని నేను చెప్పెదను. ఈపట్టణము విద్యాలయమై యుండెను. దీనిమాటయే తలపెట్టుకుంటుంటు మంత్రాగము యేదియోజరిగియుండవలెను. ప్రథమమున ఏకేంద్రము చేరుంచి తరువాత తీసివేయుటకు కారణ మేమియో తెలియలేదు. విద్యాలపరిత్రయ, పూర్వప్రతిభయు, ఉన్నతభావోద్రేకమును గలుగజేయు స్థానమును, శాంతగుణములు గలుగజేయు స్థానమును, శీతోష్ణములు బాగుగనుండి రోగములు గాని స్థలమును, జాతీయాశ్రమములుగల్గవులమును గావలెన్నవిశ్వవిద్యాలయస్థానమునకు బందరుకన్న ఎక్కువతగినదేదీయు మండదు. బందరు నేకారణముచేతనే నవదీవేయునెడల చెజవాడ నట్లు చేయవలెను. అది కేంద్రస్థానము. విశ్వవిద్యాలయముండవలసివచ్చిన కని ఆస్థానముల జూరిలోనున్న దేవతలు యేకారణముచేతనే మాబోటి మానవులకు గ్రహింప శక్యముగా మండ వీనినన్నింటిని త్రోసివేసిరి.

ముగింపు

నేను ముగించుటకుముందు మనదేశమున నైకమత్యమునకు భంగము గలుగజేయుచున్న పరస్పరవిద్వేషములను దూరముచేయుట మాని దేశాభివృద్ధికి పాటుబడవలెనని విన్నవించెదను. మనమందరమును పృథ్వీపరిభ్రమము గావించుకొని ఉన్నతభావముల గల్గియుండవలెను. జాతి మత విభేదములు తొలగి ఐకమత్యము యేర్పడునని తెలపెదను.

మహాశయులారా, నే నొకొకసారి యిమ్ముహూర్తక క్షణప్రసంగములను స్వాగత మొసంగుచున్నాను.

సామి వేంకటాచలం శ్రేష్ఠిగారి అధ్యక్షోపన్యాసము

అన్యదేశీయులారా! సోదరులారా!

పండ్రెండవ ఆంధ్రమహాసభకు నన్నగ్రాసనాధిపతిగ నెన్నుకొనినందులకు ఆహ్వానసంఘమువారలకును, ఆంధ్రమహాజనులకును, నా మహాపూర్వక కృతజ్ఞతావందనముల నర్పించుచున్నాను. ఆంధ్రదేశమునందు విజ్ఞాన విద్యాసంపత్తులందేమి, నిరంతర దేశసేవాసర్వక్రియందేమి, అఖండ రాజకీయ పాటవము నందేమి, ఈ గౌరవపీఠము నధిష్ఠింపగల దేశభక్తులు ఎందఱోగలరు. అట్టితరి ఆంధ్రావనియందు దక్షిణపు కొన యనందగు చెన్నపుర వాస్తవ్యుడును, రాజకీయ విషయములందు విశేషానుభవము లేనివాడును, వర్తకసంఘమునకుజెందిన నన్నీ పదవికి నియమించుటకు నాపై మీకుగల యవ్యాజకరుకారసజనిత ఆభిమానమే కారణముకాని వేఱుకానేరదు. నేనీనాడు ఈ పదవి నలంకరించుట కిండుక వెనుకాడిన వాడనయ్యి, ఆంధ్ర మాతృదేవతా పాదపద్మముల నాదుభక్తిపూర్వకత పుష్ప మంజరల నలంకరింప నుత్సాహోన్మత్తుండనై, మీ సన్నిధిని, ఆంధ్రమాత కుత్సనభూమి యనందగు నీ సభామంటపమున నీ మానసియపీఠమునం దాధిపత్యమున కియ్యకొంటిని. భక్తిమై నేనొనరించు మాతృ దేవతారాధనయందు నాకండగనిలచి నన్ను కృతార్థునిజేయుదురని ప్రార్థించుచున్నాడను.

ఆంధ్రోద్యమము

సహజ మగు భాషప్రయుక్త రాష్ట్రనిభజనముగావించి ప్రత్యేకపాలనములు నెలకొల్పబడినగాని, సర్వకా సముచితములగు యభివృద్ధికలుగుట దుర్లభమని యెంచిన మన నాయకులే ఆంధ్రోద్యమ ప్రేరేపణకై బాపట్లయందొక మహాసభయందు సమావేశమై యందులకు తగువిధమున ఆంధ్రోద్యమము ప్రారంభించిరి. 1917, వ సం. శ్రీ అనిబిసెంటుమ్మగారి యధ్యక్షత క్రింద సమావేశమైన అఖిలభారత దేశీయమహాజన సభయందు జాతీయోపసంఘ మొకటి ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు ప్రత్యేకముగ నేర్పరుపబడెను. ఆంధ్రోద్యమము సర్వభారతాభ్యుదయ నూచకమని కొనియాడిరి. తదుపరి కడపజిల్లాయందు ప్రధమరాష్ట్ర రాష్ట్ర జాతీయ మహాసభ సమావేశముకాబడెను. ఆనాటనుండియు ఉద్రేకమును కలిగించు రాచకీయములు ప్రత్యేకింపబడినందున ఆంధ్రమహాసభయందు దిండుక అభిమానమే సన్నగిల్లినట్లు కానవచ్చుచున్నది. ఆంధ్రమహాసభను చాలించిన బాగుండుననియు నూచింపబడెను. ఈ మహాసభయందు రాచకీయములు జాత్తిగ లేవని చెప్ప వలనుపడదు. ఆంధ్రావనికి సంబంధించిన ప్రత్యేకసంస్థల పోషణమునకును, ఆంధ్రుల ప్రత్యేక వాంఛితములకును అవసరమగు రాజకీయచర్యకు యిందు తప్పక యవకాశమున్నదనియే నాయభిప్రాయము. రాష్ట్రజాతీయమహాసభ దేశీయమహాసభ కొక అంగము. ఆ సభానియమిత కార్యక్రమమునకు వ్యతిరేకముగ చరించుటకు వలను పడదు. ఈ మహాసభ యందు అట్లుగాక అన్ని పక్షములవారును సమావేశమయి తమ యభిప్రాయముల చెబుబుట్టుటకు చక్కనియవకాశమున్నయది. అందునందేని ఆంధ్రమహాసభయందు ఆంధ్రులెల్లరు సమితోత్సాహము గనుపించెదరని నమ్ముచున్నాడను.

బృందావనపురము

బృందావనపుర మనేక విధముల చిరస్మరణీయము. నేను వర్తకుడ నగుటచేతను, వైశ్యుడనగుటచేతను ఈపురముయొక్క వాణిజ్యాధికృతయే ప్రథమమున స్ఫురించుచున్నది. అనాదిగ నీ పురమునుండి రంగబట్టలును రవసెల్లాలనంబడు సన్ననిబట్టలును విశేషముగ నెగుమతియగుచుండెడిదని నేను ప్రత్యేకించి చెప్పనక్కరలేదు. ఇప్పటి అద్దకపు పనులీనాటికిని సర్వజనాకర్షణీయకముగ నున్నవి. అనేక వత్సరము లీనగరము రేవుపట్టణముగనుండి యొడ్డువాహినిపారమున కెంతయు ప్రఖ్యాతినింది యుండినది. అంగ్లేయుల గడ్డపై వ్రాలిన పుటి రోజులయందయ్యిది రేవుపట్టణముగ విశేష ప్రాముఖ్యత ననుభవించుచు వారికి నోటానంగినది. నవీనకాలమున నీపుర వాస్తవ్యులు ఆంధ్రోద్యమ వ్యాప్తికిని, జాతీయజీవన విలసనమునకునువిశేషముగ పాటుపడి చిరకాలక్రింది సంపాదించియున్నారు. వేయేల ఆంధ్ర జాతీయ కళాకాలయ ఆంధ్ర బ్యాంకు ను, ఆంధ్ర యిన్సూరెన్సు కంపెనీ మున్నగు ఆంధ్రవ్యక్తిత్వమును బహిర్గతము కావించుచు ఆంధ్రులకు సహాయకారిగనుండు యుద్యమము లనేకము లీ నగరము నుండియే బయల్పడెదలె ననుటయందు యతియోక్తియు లేదు. ఆంధ్ర భాషాపోషణయందును ఈ

పురము అగ్రస్థాన మాక్రమించు చున్నది. గ్రంథమాల స్థాపించి ఆంధ్ర గ్రంథ ముద్రణమునకు సహాయపడుటయే అందులకు తార్కాణము. శారద మాస పత్రికను ప్రకటించి ఆంధ్రభాషా మతల్లిని మణిమంజరులతో నలంకరించు భాగ్య మీనగరవాసులకే యల్పినది. సంఘ సంస్కార విషయములందును ఈపట్టణమే మాత్రము వెనుకబడలేదు. తమ ధర్మములను విడనాడి బ్రాహ్మణులకన్న తక్కువ వారుగ జూడబడుచుండిన వైశ్య కులజాలకు సంఘమునందు తగు స్థానము నొసంగి జాతి సమానత్వమును నిరూపించిన ఆత్మ్యురి లక్ష్మీనృసింహ దీక్షితులుగూర్చిచెప్పనే యజ్ఞమును జటిపి తమ వాదమును నిర్ధారణ జేసినది. ఈ పట్టణమందు వడ్డీ వ్యాపారముచేయుచు వడ్డీయే ముఖ్య సంపాదనముగ నెంచి దయాదాక్షిణ్యములకే ప్రతి పల్లెటూరి యందును చొరబడి హెచ్చు వడ్డీల విధించి తమ వ్యాపారము కొనసాగించు షేలాకు సంతతి వారనందగు అన్యదేశీయులు లేరని వినుట కెంతయు సంతసము కలుగుచున్నది. ఇన్ని విధముల పుణ్యభూమియు, వీరభూమియైనగు నిచ్చట మనము సమావేశమై బృందావనపురవాసుల యాతిభ్యమునొందు టెంతయు మన భాగ్యము.

దివంగతులు

చెన్న నగరమునం దాంధ్రులు ప్రాముఖ్యము నొందుట కడు దుర్లభము. బ్రాహ్మణోద్యమమును గురించి నాయభిప్రాయము లెట్లుండినను ఆ యుద్యమమునకు సర్వసేవాధిపత్యము వహించి చెన్న నగర రాజకీయ రంగస్థలినేగాక దక్షిణహిం

సామి వేంకటాచలం శ్రేష్ఠిగారు

(ఎం. ఎల్. సి.)

ఆంధ్రమహాసభాధ్యక్షులు

దూ దేశము నంతటిని గగ్గోలు పెట్టి బ్రాహ్మణేతర సంఘ సమస్యను ప్రాముఖ్యతకు దెచ్చి అసమాన ధైర్య సాహసములతోడ ఆంధ్రోద్యమసభిని పిట్టి త్యాగరాజుడు ఇహలోకయాత్ర చాలించిన దెంతయు విచారకరము. సజీవుడై యుండినప్పటి త్యాగరాజుని పట్టుదల ప్రశంసాపాత్రము. చెన్న నగరాంధ్ర సభ కగ్రాసనాధిపతిగ నుండి చెన్న నగరాంధ్రుల సమ్మేళనమున కై చేసిన ప్రయత్నములే యాతని ఆంధ్రాభిమానమును చెప్పకయే చెప్పుచున్నయది.

బొంబయి నగరమునందు రవిస్మృతవదు కళాకాళము న అవనిందనాధటాకురు మున్నగుచిత్రలేఖకులు, కలకత్తాచిత్ర కళలను హైందవ చిత్రకళా సాంప్రదాయమునాంముగ బహిర్గతము కావించినందులకు భారతీయులు విశేష సంక్షుప్తలై యుండిరి. ఆంధ్ర చిత్రకళాస్వరూపమును ప్రత్యేక లక్షణలక్ష్యముల సహితముగ భారతదేశ చిత్రకళా సంపన్నతను ఆంధ్రుల వాటా నొసంగుచుండిన రాజ మహేంద్ర పురవాసి దామెల్ల రామరావుగారు పరలోక ప్రాప్తి నొందు టెంతయు మన దురదృష్టము. శ్రీమన్నారాయణుండు వీరి యాత్మలకు శాంతి నొసంగుగాక.

ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రము

హిందూదేశమునంగల యాంధ్రులనందర నొక్క ప్రత్యేక రాష్ట్ర పాలన క్రింద వచ్చునట్లు చేయవలయునని ఆంధ్రోద్యమము బయల్పడిలి యిప్పటికి ౧౧ మహాసభలు జరిగినవి. బాలారిష్టాది బాల్యావస్థల గడపి కామరముదాటి పాడవన్న

ప్రాచీనమున నుండు జన్మమున హోయసాదిరి ఎల్లఱ గౌరవాభి
మానముగ నొందుచున్న ఆంధ్రోద్యమ విషయము నిచ్చటచర్చిం
చుట చరిత్ర చరిత్రముగ దోషనోవు. అఖిల భారత జాతీయ
సభవారు భాషా ప్రయుక్తరాష్ట్ర విభజనాదికముల నొప్పు
కొని అనుభూతమనరణీయముగ రాష్ట్ర నిర్మాణమును కావించి
యున్నను ప్రభుత్వము మా రివిషయమై శ్రద్ధదీసికొనకబోవు
ట శోచనీయము. గౌ. నరసింహేశ్వరశర్మగారి విషయమును
భారత కానన సభయందు చర్చకు దెచ్చినప్పు డాత డెంతటి
ప్రీతి విమర్శన ము లకు గు టి యా యొనో ఆ నేకులకు
విశేషమేను. రానున్న రాజ్యాంగ సంస్కరణ
ముల చట్టమునందీవిషయము ప్రాముఖ్యత నొందగలదని అఖిల
పిందువున్నాడను. ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వము గలిగి ప్రత్యేక భా
షాసాంప్రదాయాదికముల ననుభవించుచున్నట్టి రెండుకోట్లకు
మించిన జనసంఖ్యగల ఆంధ్రదేశము ప్రత్యేకపరిపాలన వీరిన
రాష్ట్రముగ నేర్పడినగాని, ఆంధ్రపురోభివృద్ధి గమనతీవ్రత
నొందజాలదు. ఆంధ్రోద్యమము కేవల ముద్యోగవాంఛలల
వను ప్రత్యేక ప్రత్యేక అల్పవాంఛలు, మున్నగు ప్రత్యేకాభి
మానముల వలనను బయల్పడలేనని చెప్పబడుచుండిన కుత
తర్కములకు ప్రత్యుత్తరమో యనునట్లు, ఇటీవల మనవారు
అత్యద్భుతముగ దేశభక్తిని, త్యాగసన్నిధితను కనుబడి ధన్యత
నొందగలిగినది చెప్పట కెంతయు సంతోషించుచున్నాడను. ప్ర

శ్రీ కావ్యకంఠ గణపతిశాస్త్రిగారు
బందరు అస్పత్యతానివారణసభ అధ్యక్షులు

పంచమునం దేమాలజూచినను స్వాంతంత్ర్యసందర్శన, ప్రజా
స్వామిక ప్రభుత్వస్థాపనములు పెచ్చుపెట్టుచున్న యది.
స్వాంతంత్ర్య రథము బహువేగమున ప్రపంచమున సంచరించుచు,
జ్జీత స్థలములందు బంగరుబాటల నిర్మించి, మానవ ప్రపంచ
మును తరింపజేయుచున్నది. భారతదేశమును నేత్రోన్మీలన
ము గావించుకొనుచు బానిస శృంఖలముగ దెగనాడ విశ్వప్రయ
త్నము గావించుచున్నయది. అట్టి మహోన్నతముగ జాతీయ
జీవనవిలసనము నగు ఆంధ్రులు చేయుత నొసంగుచు, కాశ్యత
కీర్తిని సంపాదించుచున్నారనుటయం దే యతిశయోక్తియ
లేదు.

అనాదిగ ఆంధ్రులు కేవలము మొండి పట్టుదలతోడను,
యుక్తాయుక్తముల నారయలేనంతటి మూర్ఖపు చేష్టలచేతను
నిర్వికారులై నిర్విణ్ణులై యుండలేదు.

ఆంధ్రుల ప్రాచీనవైభవము

ఆంధ్రులు తమసహజముగ నుదారభావమున నూతన
శుభోదయ సంస్థల యాధారమును గుఱించి హృదయ పూర్వ
కముగ పనిచేసియున్నారు. చరిత్రాంశముల గమనించితిమేని,
అందరి సత్యము గోచరము కాగలదు. తైత్తిరీయ బ్రహ్మములో
నిరూపించబడినదానింబట్టిమాడ యాంధ్రవంశజులవాదిగ భార
తదేశమునందు గౌరవస్థానము నాక్రమించుచుండిరని గోచరిం
పక మానదు. మగధరాజ్యము తరువాయి హిందూదేశమునం

దు మిక్కిలి యున్నతదశ ననుభవించినది ఆంధ్రరాజ్యమేను.
జయ్యది మేటి దుర్గములతోడను పైనిక బలములతోడ తుల
తూగుచుండి అశోకుని మరణానంతరము స్వతంత్రరాజ్య మా
యెను. క్రీ. పూ. ౨౭ వ సం. న ఆంధ్రరాజులు మగధరాజ్య
ము నాక్రమించుకొనిరి. అంతటి మహోన్నతదశ ననుభవించు
చుండినను వారు బలమదాంధులుకాక, అశోకుని వలన పంప
బడిన శాధనన్యాసుల కారిత్యముల నొసంగి శాధనతమును
స్థాపించిరి. ఇచ్చటి కనతిదూరమునందే యుండు ఖంటసాల
జగ్గయ్యపేట గుడివాడ మున్నగు స్థలములందలి శాధన జైనస్థూప
ములును భట్టిప్రోలు స్థూపమును అందులకు ప్రబలసాక్ష్యము
లు. వేయేల అమరావతి పట్టణమునందు వేలకొలదిగ శాధన
విద్యాభ్యాస మొనరించుచు గొప్ప విశ్వవిద్యాలయమును స్థా
పించిన విషయమునుగమనించిన ఆంధ్రులు మిగల నోర్పుగల
వారనియు, సహనభావము గలవారనియు భావోదైకముగల
వారనియు నూతన సందేశముల గ్రహించి లాభము నొందగలిగి
నంతటి ధైర్యము గలవారనియు, గోచరముననున్నది. పరమత
సహనభావములు మొందుగ నుండినది. ఆరవతాబ్దమున జైన
శాధనతముల ఖండించి కర్మమార్గ ప్రధానమైన వైదికధర్మముల
ప్రబలజేసిన కుమారిలబట్టు తెలుగువాడు. ఈతడు జైనమేము
జేసికొని జైనమతాచార్యులవద్ద వారి మతగ్రంథ పరిచయము
గావించుకొని జైనమతఖండన వేదమత ప్రాపకమును గావించి
శంకరుని మార్గము మకరము గావించెను. ఈతని పూర్వచి
మాంసముపైని భావ్యము భాట్టమత మని పేరొంది ప్రఖ్యాతి
వడసినది.

కల్యాణపురమున మౌర్యగనుండిన జనశేఖరుడు బ్రా
హ్మణుడయ్యె, ఉపనయనములతోబని లేదనివాదించిఉపనయన
ముచేసికొనక శివభక్తియే ప్రధానమని యొంచి శివలింగమును
ధరించినవా డేవరస్థుడయినను గౌరవార్హుడని బోధించెను.
ఈతని శిష్యులలో నొకరు కుమ్మరి మరియొకడు చాకలి. ఈ
తనిచే స్థాపితమైన జంగమ మతము విశ్వమానవ
సమానత్వముపై నాధారపడి యుండెనని తెలి
యగలదు. పదునొకండవ శతాబ్దమున రామానుజుడు విశిష్టా
దైవతమునుస్థాపించి హిందూమతోదరణము కావించుచు తి
పతిదేవస్థానమును స్వాధీనముచేసుకొని వైష్ణవస్థానముగమార్చెను.
తిరునారాయణపురము లేక మేల్కొత్తయందు పంచములను
దేవాలయములొనిగి రానిచ్చెను. ఈరోజువఱకును ఏడాదికొక
పర్యాయము అట్లే జరగుచున్నది. ఈతడు తుద్రవర్ణుల సయి
తము వైష్ణవులుగ మార్పుచుండెను. రేచెర్ల బ్రహ్మనాయుడు,
వెలమకులంబున జన్మించి, రామానుజుని వైష్ణవమతమును స్వీక
రించి తన్మతాభినివేశపరమకుడై యా మతమును పల్నాటియందు
వ్యాపింపజేసెను. ఈతడు కులభేదముల పాటింపక అగ్రవర్ణము
లవారిని తుద్రవర్ణులను వైష్ణవులుగావించి, వారితో సహ
పంక్తిభోజనముల గావించెనని వీరచరిత్రమున దేర్ఘానబడియు
న్నది. ఇంతియగాక అంత్యజులనియు(బంచములనియు) కడునీ
చముగ జూడబడుచుండిన మాలలకు సయితము, ఆతడువైష్ణవమ
తమునుబోధించి దాసులుగజేసి, వారిని సభలోగౌరవించుటయే
గాక, వారలకు సర్వసత్కర్మలతోబాటు పంక్తిభోజనముసయి
త మొసంగెనని తెలిసికొనుట కెంతయు మీరు సంతోషింతురు
అంతటితో నాతడు తృప్తిపొందక మాలలకు తెప్పలినాయుని,
తెమ్మసానికిని జన్మించిన కన్నమనాయుని వైష్ణవదాసునిగా
జేసి శ్రేష్ఠపుత్రునిభాతి పెంచుచుండెను. మాడుగుల బ్రహ్మ
రెడ్డి రేచెర్ల బ్రహ్మనాయునికి మొదలగువారలకు వింజోసరించి
సప్త డెల్లరు సమపంక్తిభోజనముచేసి రని యీక్రింది వాక్య
ములు చెప్పుచున్నవి.

గోసంగి కన్నమ గుణల కుప్ప
తనయచ్చ యగుచోటదనరగూర్చుండె.
మరియొక్కకాలమున ఆజెమువారియెదుట బ్రహ్మనా
యుడు గోసంగులనడుమగూర్చుండి వారితోకలిసి భుజించుచు,
కుములెన్నటికైన గుఱులైనవారు
తనరూపాలలోని దారంబువలెను
బలసిభేదములేక మలయుచుండురు.
ఎంగిలి చండాల మేమియులేక
మంగళమునబుట్టె మాధవకులము
అని మాధవకులము పవిత్రమైనదిగ నిశ్చయించిపలికెను.
బ్రహ్మనాయకునిపతమున అనేకులు వీరశైవులును
యొందెరు. ఈతడు విష్ణుననియు, విష్ణ్వంశాసంభూతుడనియు
ఆతనిపేరుట. పల్నాటియుద్ధవీరులరంగసలియందీరినాటికిని యు
త్సవములు జఱుగుచున్నయవి. ఇంకయు వేమనయోగీంద్రునివాక్య
ములన్మృతాతానలని చెప్పకొను సంఘమువారుండుట మున్నగు

విషయములగమనించిన ఆంధ్రులు కేవలము మూఢభక్తియుతు
లుగా జ్ఞానయోగులుగనుండి తమబుద్ధిబలమును మేధాశక్తి నెటు
పయోగించినదియు బోధపడగలదు. నవీనకాలమునందు సయి
తము కందుకూరి వీరేశలింగముగారి జీవితచారిత్రిమును గమనించి
నటులయిన ఆంధ్రు లీనాటికిని కార్యచరణయందమితోత్సా
హులై సత్యప్రియత్వమునందు భారతదేశమాను లేటికిని వెనుది
యరని గోచరమగుచున్నయది.

ధైర్యసాహసములందును ఆంధ్రులు వెనుదీయువారు
కారు. పూర్వము సముద్రయానము భయానకముగనుండెడిది.
ప్రయాణములు భద్రములుకాక యాత్రికుడు మఱి తిరిగివచ్చు
వలెను నమ్మకములేకయుండెడిది. అప్పటికి 'స్వయాపాన్వేష
కులు' తమ ఆసమాన ధైర్యసాహసములచే సముద్రములందు విష
యముల ప్రపంచమున కెఱుకబజచడెడు. అట్టికాలమునందు
సయిత మౌర్యు లత్యద్భుతముగ ప్రజ్ఞాధైర్యముల గనుబడిచి
యన్నారు. రాధాకమల ముఖ్యపురాతన హెండవ నాకాప్ర
శంసయం డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. క్రీ. పూ. ౨౦౦,౩౦౦
సం॥కు పూర్వము దక్షిణ హిందూదేశము ఆంధ్రరాజుల పరిపా
లనయందు రోముదేశముతోడ రాకపోకలాదిగాగల వ్యవహార
ముల జఱుపుచుండెడిది. హిందూదేశపుపట్టు వాసనద్రవ్యములు
రంగులు, ప్రశస్తమైన వజ్రములు మున్నగువాటిని రోముదేశ
మున కెగువతి చేయబడుచుండినందున రోముదేశమునుండి
సువర్ణ వృష్టి గు టి యు చుండెను. ౪ వ శతా
బ్దము మొదలు ౭ వ శతాబ్దము వఱకును

ఆంధ్ర కేశరి

టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులుగారు

నూతన ఆంధ్ర కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులు

తూర్పునుండి బర్మా మలాకా దేశములకు హెండవులు వలస
పోయియుండిరి. ఆంధ్ర భృత్యకాతకర్షి, ఎవ్వనికాలమున
ఆంధ్రరాజ్యము గంగాతీరము మొదలు కాంచీపురము వఱకు
వ్యాపించియుండెనో ఆరెండవ గొతమీపుత్రుల కాలమునందు
సముద్రముపై యొకనావ ధ్వంసము గావించబడినప్పుడు యిరు
వురు పద్మపాణికై ప్రార్థించినట్లు కానవచ్చినది. తూర్పు సము
ద్రతీరమున ఆంధ్రుల నాశములందు సముద్రయాన ప్రతిమ
లనేకములుకలవు. యజ్ఞక్రికాతకర్షియొక్క రాజ్యాధికారము
భూమిపై దానితో ముగింపలేదు. పశ్చిమఆఝియా, గ్రీకు,
రోము, ఈజిప్టు మున్నగు పశ్చిమ దేశముల
భోడను తూర్పున చీనాదేశముతోడను వ్యాపా
రముచేయుచుండిరి. అమరావతి యందలి శిల్ప శిలాఖండముల
జూచిన శాధులు కృష్ణా గోదావరి ముఖద్వారముల నుండి
పెగు కంబోడియా జానామున్నగు దేశములకు వలసపోయిరని
తెలియవచ్చుచున్నది. బంగారా ఘాతమునందు మచిలీపట్టణము
నుండియే, వంగదేశమునకు, అరక్కా, ప్రెగ్గ, సయామ్ ను
మాత్రా, చైనా, మనిల్లా, అర్జుటా, మఖి, మదగాస్కార్ పట్టణ
ములకు నావలు పోవుచుండినవి. రాజరాజ చోళుడు తన దిగ్వి
జయమునందు సింహాళమును జయించి గొప్ప నైకను నిర్మించి
యుండెను. చీనాదేశమునకు రాయబారులను రాజేంద్రనోళు
డును కులోత్తుంగ చోళుడును పంపినట్లు చీనాదేశపుల చరిత్ర
లోందు చెప్పబడియున్నది. ఈ చరిత్రాంశము గమనించితిమే

ఆంధ్రుల ధైర్యసాహసములు, అభివృద్ధికాంక్షలు నను అభిలాషలు మున్నగునవి గోచరము కాగలదు. గడపకైలాసము ఇట్లే వారణాసి అను వారిలో చేరినవారు కానిని ఘంటాపథముగ జెప్పవచ్చును.

ఇకను యుద్ధభూమియందు ఆంధ్రులు కనుబడిన రణోత్సాహము వర్ణనాతీతము. వీరి యసమాన కార్యధైర్యములను హిందూదేశమునంతటిని కాక బెట్టిన కాకతీయుల ఘోరసంగ్రామ రంగమందలి రణదుందుభులు, కృష్ణదేవరాయల దిగ్విజయములలో కైక్రము లగుచున్న యవి. వీరోత్సాహమునకు ఖడ్గతిక్కిన నామమొక్కటియే చాలును. వీరమాత రుద్రమదేవి, ప్రతాపరుద్రుడు మున్నగువారి ఘోరసంగ్రామ రంగస్థలలే ఆంధ్రవీరత్వమునకుతగు కీర్తినిచ్చుములు. బొబ్బిలి బెబ్బిలియగు పాపారాయాది రంగరాయల వెంకటరాయల కడన పాండితి ఆంధ్రులకు వెన్నతోడబెట్టిన పాటవము. పరరాజ పరచై పరచుర్లముల వెంకటాచారి కృష్ణాచారి కృష్ణాచారి ముఖులగుచున్నారు. పల్నాటి వీరమార్తాండకోటి రణకాశల ప్రాభవము వెన్నము ముటువగలరు.

అలనాటిరాజ్యాంగవ్యవస్థను గమనింతుము. మంత్రియు గంధదని రాజకీయతత్వజ్ఞుల తిమ్మరుసు రాజ్యాంగ నిర్మాతాశేలము ప్రశంసనీయములు. అక్కడ మాదన్న సోదరవ్యయ మంత్రివర్గుల రాజ్యాంగనిర్వహణము ఆంధ్రుల ప్రతిభాశక్తికి తార్కాణము. దాదాపు ౨౦౦౦ సంవత్సరము ప్రతిష్ఠాణమునందు మతభేదకార్యముల నిర్వహించుటకై దేవసానమతసంఘముల మ పారజనీయయోగకరములయిన కార్యముల నిర్వహించుటకై పార సభలును సేర్పడియుండినవి. ఆకాలమున వర్తకసభలు పెక్కులుండినవి. నేతగాండ్రు గాంధీకులకు భాష్యకప్రేమలకు మానెమెదలగు వానిని తయారుచేయువారలకు ప్రత్యేక వర్తకసభలుగలవు. ఈసభ లన్నియు గ్రమమైన యేర్పాటులను నిబంధనములను కలిగి యోగ్యోత్తియందున్నట్లు గానబడుచున్నవి. ప్రజలు తమ సొమ్మును కాల్వలముగ నీసభలవద్ద భద్రముగనుంచుకొనుటయు, వారు పీరిలకు తరతరములవలకు నడిచివుట్టుటయు గలదు. ఈసభలములమున స్వపరిపాలనము చేసికొనుచుండుట అప్పటి రాజ్యాంగపద్ధతిలో ప్రధానమైనవిషయము అని చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు వ్రాసియున్నారు. మొన్నమొన్న టిడమకను పంచాయతీసభలు గ్రామములందుండియుండినవను విషయ మెల్ల రకును తెలిసినదేను. మతవిషయములందు విశేషముగ సహనభావముండెడిది. రాజులు ధర్మములు చేసినప్పు డే ప్రత్యేకసంఘముల వారికిగాని అన్యాయము జరిగించినవారుకారు. ఆనాడు రాజులు ప్రజలకై యనేకవిధముల పాటుపడిరనుట కీక్రింది విషయమును గమనించిన బోధపడగలదు. కాకతీయవంశ గణపతి దేవునికాలమున గుంటూరుమండలమునందలి మోటుపల్లిరేవు పట్టణము అంతకు పూర్వము ను భవించుచుండిన ప్రాముఖ్యతను కోలు పోయెను. ఆరేవుపట్టణమున గొప్ప గొప్ప పరిశ్రేష్ఠులుండిరి-కాని సమీపముండలేకర్వులు దోపిడీలు జరిపించుచుండినందున వర్తకులు భీతావహాలై గ్రామాంతరములకు వెళ్ళిపోయిరి. గణపతిదేవునకు కేలానగరమునందలి విదేశవాహరము సభివృద్ధిపరచు మద్దేశములతోడ తన మంత్రుల నాలోచించి అందులకు తగు యేర్పాటుల గావించెను. అప్పుడాతడు వర్తకులకు నాజీవితము కన్న నాప్రజల సంరక్షణయే నాకు ఎక్కువ బ్రీతికరమైన విషయమని, యభయభాసన మొసంగెను. ఇంకయు నావ్యాపారస్థల యభివృద్ధి నారంపించి కూప సుకము దక్క తక్కిన సుంకముల నన్నింటిని దీసివైచి వారి పన్నులభారమును తగ్గించెను. ఇంకయు వివిధవస్తువులపై స్థానికసమస్యల గమనించి వ్యాపారాభివృద్ధి కనుగుణమున సుంకములవిధించెను. ప్రస్తుతము అంగ్లేయులు హిందూదేశపువాణిజ్యమునకు హానికలుగుచున్న సులభమైనట్టుక శిలాలూలై బట్టల మిల్లులపై విధించియున్న ఎక్సైజు సుంకమును తీసివేయకే యున్నట్టి చర్యను గమనించినటులయిన తన రాజ్యమునకు వచ్చుచుండిన సుంకముల ఆదాయము తగ్గినను సరి యేర్పవర్తకసంఘమువారికి మేలొనరించి వాణిజ్యమును పెంపొందింప గణపతిదేవుడొనరించిన పద్ధతులు ప్రశంసాపాత్రములని బోధపడగలదు.

‘ముద్దుగ గండపెడియరముకొ’ గొనుమందు బహుకరించి వక్రి కృష్ణదేవరాయలు నిండుకొలుపున ప్రవేశించి యాగండ్లపెండియరమును తానే పెద్దకవివర్యుని పాదమునకు దొడిగ నన్న విషయమొక్కటియే చాలును ఆంధ్రరాజుల విద్యాపోషకత్వమునకు నీదర్శనము. తంజావూరియందు నాయకులు స్థలాంతరమునందుండియు భాష సభివృద్ధిపరచి నాటకముల రచించి ఆంధ్రభాషను పోషించుచు వచ్చుచుండిరి. పేమ పా

త్రాన్న మెవ్వనిపంక్తి గలుగునని శ్రీనాథుని పద్యచరణములను కవిత్వరత్నానికి ఉచ్చస్థితి రాజపాపణయందు దనుభవించుచుండినదియు గోచరము కాగలదు. చిత్రకళాశిల్పముల విషయమునను ఆంధ్రు లెంతమాత్రము వెనుకాడిన వారు కారు. వీరు కట్టించిన చైతన్యములు స్థూపమును దీపారములు, రాజభవనములు ఆనాటి శిల్పవిద్యానైపుణిని చిరకాలము సర్వజనలకును దర్శనయోగ్యముగ జేయుట కవకాశము కలిగినది. హంపియూపాక్షము, మహాలిపురము, శ్రీశైలము, కార్తి చైతన్యము, అజంటా విహారములు ఆంధ్రుల శిల్పవిద్యానైపుణిని దిగంతముల వ్యాపింపజేయుచున్నది. అమరావతి జగ్గయ్యపేట గుడివాడ, భట్టిప్రోలు ఘంటసాల మున్నగు స్థలములందలి స్థూపములును అద్భుత శిల్పనైపుణ్యమును కనుబడుచున్నది. అజంటాయందలి చిత్రపకముల తీర్చుధృతిభావగర్భితములు. ప్రపంచమున కంతటికిని అశక్యమును గొలుపునంతటి చిత్రములలో నియ్యది ఈనాటికిని పాశ్చాత్యులు మున్నగు సకల బౌద్ధక వర్ణములవారికి నేత్రోత్సవ కరమే గాని ఆ త్యద్భుతాశ్చర్యము ను కలిగించు లావణ్యమును వెల్లుచుచున్నయవి. పురాతన శిల్పకాస్త్రజ్ఞులలో నాగ్నజిత్తుడు గణనీయుడు. తరతరములకును ఆంధ్రుల శిల్పవిద్యాపాటవమునకు అమరావతి జగ్గయ్యపేట స్థూపములు వన్నె తెచ్చుననుట కేసందియమును లేదు, బుద్ధుని తదనంతరము బౌద్ధసభ కధ్యక్షుత వహించుచువచ్చిన మతాచార్యులందు ఆంధ్రుడగు నాగార్జునుడు నాగ్నవాడు. అఖిల భారతదేశమునకే గాక చీనామున్నగు రాజ్యములందలి పౌద్ధప్రపంచమునకంతటికిని గౌరవనీయుడైన యాచార్యము నధిష్ఠించుటతో నాతని బౌద్ధమత సేవ అంత మొందలేదు. బౌద్ధమతముయొక్క విపులార్థతత్వములను గుఱించి అనేకగ్రంథములు రచించెను. అందిప్పటికిని ౨౦ మాత్రమే యున్నవి. అవి యన్నియు చీనాభాషలోనికి భాషాంతరీకరణము కావించబడినవి. కొన్నింటికి మూడు నాలుగు తర్జుమాలు కావించబడినవి. ఈతని నిరీశ్వరవాదము బ్రాహ్మణుల నాగ్రహవంతుల జేసి యాతని గ్రంథముల కొన్నింటిని వారితే తగులబెట్టించెను. ఈతని సుహృద్భావ ప్రజాపార్శ్వమిత కాస్త్రము మున్నగు గ్రంథములు, ఈతనికి దిగంతమైన యుగము ను సంపాదించెను. ఈతని వైద్యవిషయక జ్ఞానము అద్వితీయము. నేత్రచికిత్సయం దీతనికి సరిపోయినవారు ప్రపంచమునం దెవ్వరును లేరని చీనాగ్రంథములందు వ్రాయబడియున్నది. ఈతడు శ్రీకైలసంఘారామమున జీవయాత్ర గడపుచు నచ్చటికి బౌద్ధభిక్షుల ననేకులరావించి వారి యుపయోగార్థ మొకగొప్ప గ్రంథ భాండాగారమును నిర్మించెను. ఈతడు జీవించియుండినందున కాతపాహనవంశపురాజుగ సాద్యహుడు బహుకాలజీవి యాయె వనియు, అందుననేని సాద్యహుడు సింహాసనము నధిష్ఠింప నభిలషిత్తుడై నాగార్జునునివద్దకు వెల్లి యాతని ప్రాణమును కోరెననియు, అందులకు నాగార్జునుడు మారాడక బడుడు కాదలంచినవాడు ప్రాణత్యాగమునకు సంకల్పింపరాదని శిరచ్ఛేదన గావించుకొనియె ననియు చెప్పబడియున్నది. అతని త్యాగసంసిద్ధత బౌద్ధమతమునకేగాక భారతదేశమున కంతకును ఖ్యాతి నొసంగుచున్నయది.

ఇదియంతయు పూర్వవైభవము. సామాన్యముగ ప్రస్తుత పరిస్థితులు చక్కగలేకున్న మే మింతటివారము, మే మంతటివారముని చెప్పుకొనుట యాచారము. ప్రస్తుతదేశపరిస్థితులు అంతగ తృప్తిని కలిగించుటలేదు. కావుననే పూర్వవైభవాతిశయముల తలంపునకు తీసికొనివచ్చినాడను. అట్టి పురాతనాంశముల చెపులకింపుగ విని యూరకుండుట భావ్యముకాదు.

ప్రస్తుత స్థితి
ప్రస్తుత పరిస్థితుల చర్చింతము. చెన్ననగరమునం దున్న మనము దాక్షిణాత్యులతో నేవిధమునను తీసిపోయినవారము కాము. గాంధీమహానీయుని నిరాకరణోద్యమసందర్భమున యాతని అత్యద్భుత సూత్రముల గ్రహించి కొంచెమునకు కొంచెమైనను ఆచరణయందుంచినది ఆంధ్రులే యని చెప్పటకు సంతక మగుచున్నది. ఆదినములందు సత్యాగ్రహప్రతేమ నవలంబించి అనేకవిధముల కాయకష్టముల కోర్చి అఖండముగ త్యాగమును కనుబడిచిన మహానీయులసంఖ్య భరతఖండమునం దేయొక్కదేశమునకును వెనుకబడలేదనియు, చెంతనున్న ద్రావిడదేశపుసంఖ్యకన్న నినుమిక్కిలైగ నుండినదనియు చెప్పుచున్నాడను. ఈవిషయమున రాష్ట్రజాతీయవహాసభ కధ్యక్షుతవహించిన శ్రీబులుగు సాంబమూర్తి, పినాకీనీయాశ్రమ స్థాపకులలో మగ్గగ బుల్లడగు శ్రీజమ్మిశాస్త్రిగారు సుబ్రహ్మణ్యగార్లు ఆంధ్రదేశ త్యాగపురుషులకీర్తి గోపురమునకు సువర్ణకలశము లనందగును. జీవితమునంతటిని ప్రజాసేవకై భారవోసిన మహానీయులు

ప్రకాశంపంతులు శ్రీ నాగేశ్వరరావుగార్లు కృషివలన జాతీయాదర్శముల వెలుబుచ్చు స్వరా జ్యాంధ్రప్రదేశ్ అద్వితీయమై ప్రజాసేవ యొనరించుచున్నవి.

ఆంధ్రులు శరీరావయవ గాంభీర్యమునందును, ముఖవికాసమునందును, నడవడికలందును భారతదేశమునం దెవ్వరికి తీసిపోరు. దక్షిణమునందలి ద్రావిడులవలెగాక మనవా రీనాటికి ఆర్యసంతతివారియొక్క సహజస్వరూపమును దాల్చి నారాయణస్వరూపముగ ప్రపంచమునకు తమసేవ యొనంగుచున్నవారు.

ప్రస్తుతపరిస్థితుల చర్చింతము. ఆంధ్రోద్యమము స్థాపింపబడిన నాటనుండియు, మనవారు ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వమును కనుబడిచి యిండుక పేర్లుపెట్టల కర్హులగుచున్నాడు. కాని ఇంకయు నిన్నిమార్గములందును విశేషముగ అభివృద్ధినిందిన గాని మనము మానవజాతియొక్క శ్రేయమునకై పునాదుల వేయజాలము.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ప్రత్యేకరాష్ట్రము నిర్మింపబడవలయునని మనముకోరి యిప్పటికి ౧౨ సం॥ లయినప్పటికిని యింతవరకు లాభ భూవంత యేనియు కానిపించుటలేదు. కాని అట్టినిర్మాణమునకు ప్రథమచర్య యనందగు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము ప్రతిష్ఠితము గానున్నది. అయ్యది లోపరహితమని చెప్పజాలను. కాని ఆంధ్రముననే యున్న తేనివ్వల సయితము బాలరకు పాఠములచెప్పుట, పారిశ్రామికవిద్యల నేర్పుట ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యతముగనుండుట అందలి గణనీయాంశములు. కాని స్థలవిషయమై అనేకులనే కాళిప్రాయముల చెబుచున్నట్లుండ ఎవరికివారు తమ యింటియందే విశ్వవిద్యాలయమును సంస్థి పు లగునట్లుతోచుచున్నది. పురాతనవైభవముల గౌరవించి యాస్థలములందు విశ్వవిద్యాలయమును నెలకొల్పి దలంచిమేని అమరావతి మున్నగు స్థలములు మనకు సుసరింపవచ్చును. కాని అంతమాత్రమున ప్రస్తుత విశ్వవిద్యాలయము నచ్చొ నిర్మింపవలయునని చెప్పుట సాహసకార్యము. ఏస్థలమునందున్న ఆంధ్రుల కనేకులకయ్యది పరమ సేవ్యమునో అద్దానిని ముటువగారు. మిదుమిక్కిలి పరిస్థితులు సత్వరవిశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమున కనుగునంతటి ధనసంపత్తి నొసంగగలదా యను విషయమును గమనింపవలయును. కావున యేవట్టుమునకును అన్యాయము జలుగకుండు స్థలందే తము కావించబడునని అభిలషించుచున్నాడను.

ఈ విశ్వవిద్యాలయమునకు అంగములుగ నెనెటు మున్నగుసంస్థలున్నవి. అందు నెనెటు నిరుపయోగకరమైనదని చెప్పుచున్నాడ. చెన్ననగర నెనెటు సంవత్సరమున కొకమార్చే సమావేశముకాదు. సభ్యుల రాకపోకలఖర్చులకు చాలినంత వైకము లేదు. ఏసంస్థకాని అధికముగ ప్రత్యేక ప్రత్యేక అంగ నిర్మాణములనల పనిజలుగక స్థంభించును. అట్లులే ఈ విశ్వవిద్యాలయమునందట్టి అనవసరముగ ఉపాంగము లున్నవి. అట్టివి తగ్గినగాని పరిపాలన సుకరముగ నుండజాలదు.

బ్రాహ్మణేతరోద్యమము

భారతదేశమునందు అన్యోన్యసమ్మకములు లేకపోవుట చే వివిధసంఘములవారలకును వివాదములు విశేషముగ కలుగుచున్నయవి. అదృష్టవశమున ఆంధ్రదేశమున హిందూమహమ్మదీయ, సిక్కుతగాదాలు లేకపోయినవి. కాని యాలోపమును తీర్చుటకో యనునట్లు పానుగంటి రామారాయణింగారి జట్టు బ్రాహ్మణేతరోద్యమమును నొకప్రత్యేక కులసంబంధమయిన తగవును దెచ్చిపెట్టినది. ఈ యాతిబాధ మన జాతీయజీవన విలసనమున కంతరాయముగ పరిణమించుచున్నది. హిందూమతము సృష్టింపబడిననాటనుండియు, ఏయద్యమము కాని బ్రాహ్మణసంఘదామణమైనను, వారినిదప్ప మిగతవారిని విడదీసి చేసిన విషమకార్యములెల్లను, ప్రాపకమునకు రాలేదు. జస్తి మవారు తమయద్యమము బౌద్ధజా రామమోహనరాయ మున్నగువారి యుద్బోధనములతో సమానత్వము నొందునంతటి వనియు, వాటి నాధారముగొనియే నీయుద్యమము జయిల్పడలినదని చెప్పుచున్నారు. కాని యాతర్కము సత్యవిదూరము. బౌద్ధులెన్నడును బ్రాహ్మణుల దూషింపలేదు. జాతిభాగమును దీసివైచి సంఘమువారెల్లరు నొక శ్రేయనియు, యింకయు కొన్ని జీవితరహస్యముల, ప్రపంచమున కుపదేశించెను. అందు నిర్మాణ అహింసాధర్మ సిద్ధాంతములను ప్రాముఖ్యము నొంది యాతనిప్రత్యేక సందేశముగ పరిణమించినది. సాంఘిక దురాచారముల పోవాడి వాటిని మాన్పించుటకు బ్రాహ్మణేతరసంఘమువారు బయల్పెడలిన నేనును అందొక్కడుగ నుండెదను. హిందూమతము భారతదేశమునం దంతటను ఒక్కటియే. భగ

నంతునియెడుట హిందువులెల్ల నొక్కటియే. ప్రస్తుతముగల దురభ్యాసముల రూపుమాపింపుడు. పంచమ సంఘమువారిని నుద్ధరింపుడు. బ్రాహ్మణుడు అగ్రజాతివాడని చెప్పకొనిన చెప్పకొననిండు. జాతిమామణములను, జాత్యధిక్యతలతో గూడిన సాంఘికముగ పొగరుబోతులను రూపుమాపవలయును సర్వజాతిసమత్వము నాదర్శముగ పనిచేయవలయున్నది. అందులకు బ్రాహ్మణసంఘమువారి సహాయమును కావలసియున్నది. వారిని ప్రత్యేకించుట అన్ని అవయవములకు సాబగమీర యాభరణ సముచితముగ నుండియు నాసికలేని మానవశరీరము వలె నుండకపోదు. బ్రాహ్మణేతర్యము మెన్నటికి రాజకీయ పక్షముగ నుండరాదు. రాజకీయములని పేరు పెట్టుకొని చిక్కినదే సందుగ నెంచి తమ భౌతికవాంఛల నెఱవేర్చుటకై యుద్ధోగముల నాశించియుండుపక్షము చిరకాలజీవి కాకరదు. సాంఘిక ప్రేమాధికములను రాజకీయసమస్యలను జతపఱచిన దేశస్థి యధోగతియని వేఱుగ చెప్పనక్కఱలేదు. అట్టియుద్ధయమేదియైనను నీవమైనవనియే చెప్పవలసియున్నది. బ్రాహ్మణేతరవర్గమువారి సేవకర్తలయములు మీరు మానాచార్యులగారి యనేకగుణపాతముల జెప్పించునను పదేపదే 4 కోట్ల బ్రాహ్మణేతరులకు మేమే నాయకులమని వాదించిన లాభమేమి. సంఘాధరణమును విమలై నొకయుద్ధయముపేరిట కొండలు బయల్పెడలి అద్దాని నూతనగాని స్వకార్యముల నెఱవేర్చుచుండు జన్మ సుపక్షమునంటి పక్షము లెన్నియైనను బుద్ధుడప్రాయములేను. అందును ప్రస్తుతము జన్మ సువర్ణమువారు సంఘసంస్కరణాదర్శములవలన తమతగల ప్రాపకమును వినియోగించి రాజకీయములందు అభివృద్ధిని దూషించువర్గమువారు రగులున్నారు.

జన్మ సువర్ణమువారికి అచిరకాలములోనే ఉత్తమద్వ్యవస్థము కలుగుగాకయని నమ్ముచున్నాడను. ఇప్పటికే సంఘదురాచారమువలన ఎంతవోని కలుగవచ్చునో అంతయైనది. బ్రాహ్మణ సంఘమువారి కిస్తైన ముందంజలేని అన్యాయమును, లజ్జాకరమును అగు సంఘదురాచారముల రూపుమాప సమకట్టనిండు. వారట్లుచేయలేని యా దురాచారముల నట్లేయుంచి వాటిస్థిర స్థాపనమునందు తమకార్యమును నెఱవేర్చుకొనుచున్న సంఘ ద్రోహులు కాకమానరు. బ్రాహ్మణేతరసంఘమువారును కార్యభారముని పనిచేయలేని వారు ప్రస్తుత మనుభవించుచున్న దుర్గతి ననుభవించు నర్హులయే గుఱియెను. పంచదోషము, ప్రస్తుతము తీసివేయలేకపోయినను, అఖరుకు, స్పృశ్య, పంక్తి దృష్టిదోషములనైన వెంటనే రూపుమాపి అధోగతి ననుభవించుచున్న పంచసంఘములను సర్వజనోపయోగార్థము నిర్మితమైన బావులు తటాకాదిజలాశ్రయములకు రానిచ్చియు పట్టణమునందలి సర్వజనసేవ్యమగునట్లు నిర్మింపబడిన విధులకు సంబంధించుట కవకాశములు కలిగించినకాని సంస్కృతి బాగుపడనేరదు. అన్ని సంఘముల సహవాస లాభములవలన గాని సంస్కృతి చక్కని మార్గమున దినదిన ప్రసన్నమానము కానేరదు. మత సంబంధమైన కర్మక్రియల జలుపులకు అర్హులగువారిచే నట్టివాటిని చేయించుకొనుటకు వారిని ప్రత్యేక పరీక్షల దుర్భలగుటయు ముఖ్యమేను. ఈ సంవర్షమున తిరుపతి తిరుమల వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయ నూచనలు చాల బాగుగనే యున్నవని చెప్పుచున్నాడను.

హిందూ ధర్మాదాయములు

అనాదిగ హిందూధర్మాదాయములు, దేవాలయాదాయములు, మతగురువులచేతను, తదితర ధర్మకర్తలచేతను దుర్వినియోగము గావింపబడుచున్నవి. పూర్వము శంకర రామానుజాచార్యులవారు నియమించినటుల మతములు పనిచేయుటలేదు. ఆచార్యసీగులు నిదురించుచున్నవి. మతాధిపతులు ప్రాపంచికసఖులులందు నిమగ్నులైయుండి తమచెంతనుండు అభిమానబృందము వారికిమాత్రమే మతము నిర్మింపబడినట్లు కార్యములొనరించుచున్నారు. మతపోషణ, మతాభివృద్ధి ముఖవిషయములైనవి. హిందూదేశమునం దనేకులు చైనబౌద్ధమతస్థులుగ నుండినప్పుడు శంకరరామానుజులు అస్యమతస్థులగువారల హిందువులుగ మార్చి హిందూమతమును ప్రాపకమునకుదెచ్చిరి. అట్టి పనిని యీనాడు ఆర్యసమాజికులు శ్రద్ధాసందాది మహానియులు నేయుచున్నారు. వారుచేయుచున్న శుద్ధికార్యములను మన మంతాధిపతులు జిర్హ్యాంగ్గా యిప్పటికైన గ్రహించి తనవిధమున మతాభివృద్ధి జేయుదురుగాక. మలవారినిసయిత మగ్రజాతులలోనికిం గొనితెచ్చిన రామానుజులవారి సందేశమును వీరు మలువకుదురుగాక. ఆచార్యులవారు సంచారములతోడను, మతాధిపతులు భిక్షులతోడను తృప్తినిండక, హిందూ సంఘమునం

సి. కే. లక్ష్మణన్ గారు

క్రొత్తగా ఇండియను మెడికలు సర్వీసుపరీక్ష పాస్ అయ్యిరి. వీరు జస్టిసు కృష్ణకా సోదరునికుమారులు. ఇండియను మెడికలు సర్వీసులో నెంటు భామను మాంటుకు నియమింపబడిరి.

దలి దురాచారముల బోధలో హిందూమతోద్బోధన గావింతురుగాక. ఇకను దేవాలయముల సంగతుల నాలోచితము. ప్రజలు భక్తిపరవశులై వందలకొలదిగ ముడుపులజైించుచున్నారు. ఆ పైక మంతయు ఎచ్చటికిపోవుచున్నదికొన్నిస్థలములందు దేవాలయముల తమస్వాధీనమునం దుండుకొనియున్న మహాతులు, ధర్మకర్తలచేతికి వచ్చుచున్నది. మఱికొన్నిచోట్ల అదేవాలయములందు దేశపురాజులకును జమిందారులకును వచ్చుచున్నది. మొక్కుబడులపైకములు దేవాలయాదాయము లిట్లు కేవల మేకొలదిమందినలనో ఆహుతి గావింపబడుచున్నది. కోపకృష్ణకొండ తిరునాళ్లకు కొన్ని వేలరూప్యము లాదాయము వచ్చుచున్నది. అదియంతయు నర్హులవైతే జమిందారుని బొక్కననునకు బోవుచున్నది. తిరుణాల ప్రజల సౌకర్యార్థము మండువేసవియందు తలదాచుకొనుటకు కొన్ని పందిళ్ళకైన యాపైకము ఖర్చుపెట్టలేదు. దేవాలయములకువచ్చు ఆదాయము మఱికొన్నిచోట్ల హెచ్చుసంఖ్య గల అర్చకాదివర్గమువారి పాలించున్నది. రానురాను ఉత్సవములకు అపరిమితముగ ధనవ్యయము చేయుచున్నారు. ఈయాడంబరము నశించి ఎప్పుడు నిర్మలవాతావరణమున భగవంతుని సందర్శించి దైవచింతకార్యముల జలుపుట కనువగునో భగవంతునకేయెఱుక. ప్రస్తుత సమయమునందు దేవాలయాదులపట్ల మీవిషయమున పనిచేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నది. ఆదాయముల వ్యయపోషణములు తనిఖీచేయుటకుమాత్రమే ప్రభుత్వపు తనిఖీదారులు నియమింపబడిన బాగుండెడిది. కాని యా కాసకర్తలు ఈ సమస్యసంబంధముగ ప్రభుత్వమునం దొక నూతనవర్గమును స్థాపించియున్నారు. అందులకు 200,000 శీతములిచ్చి యధికారు లావశ్యకములాయె కాబోలు? ఇదియంతయు నట్టిబూటకము. ఉద్యోగాధిలాష ధనాన్వనాధిలాషులకు కేస దోహద మొనంగుచున్నారేకాని వేఱుకాదు. పంజాబునందు అకాలీసిక్కులు తమ గురుద్వారముల నెట్లు శిరోమణి ప్రబంధక సంఘములకు స్వాధీనముగావింపుకొని నదియు మీకెల్లరకును కరతలామలకమేను. అఖండతక్తుయొక్క ఆదేశముల ననుసరించి శిక్కులెల్లరును సమాజేశమై 'పంతు' సంఘమును నిర్మించి సువర్ణదేవలమాదిగాగల సర్వగురుద్వారముల పరిపాలించుట కేర్పాట్లుచేసికొనిరి. 1. అమృతమును నేవించుటయును సన్నాతము జడవీంచుకొని యుండవలయును 2. మతగ్రంథములందు సంపూర్ణపాండిత్యముండవలయును 3. ప్రాతఃకాలమున మేల్కొంచవలయును 4. తన యాదాయమున పదింటి నొకపాలు శివలసంబంధకార్యములకుపయోగించు చుండవలయును ఆనునియములను సేర్పఱచుకొని ప్రబంధకసంఘమును నియమించిరి. ఈసంఘమునకు వివిధసంస్థల ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముల నొసంగియుంచిరి. తత్తులు, గురుద్వారములు, సిక్కుసంఘములందలి నూర్గురు సభ్యుల కైదుగురుచొప్పునను, కాల్యాకళాశాల, గర్బంవాలా కళాశాల, అకాలీ కళాశాల, తదితర చిన్నచిన్న విద్యాసంస్థాపనములు, సిక్కు స్వదేశరాష్ట్రములు, సిక్కురాతులు, సిక్కుశివాయిదశములు, మున్నగు వివిధసంఘములచే నెన్నుకొనబడువారే యా

ప్రబంధకసంఘసభ్యులగుట కేర్పాట్లు గావింపుకొనిరి. అట్లు నియమింపబడిన శిరోమణి ప్రబంధకసంఘము ఇప్పటికి దాదాపు అన్ని గురుద్వారములను సువర్ణదేవలము స్వాధీనముగావింపుకొని ప్రశంసనీయును విధమున, తమ మతసంబంధమున సంస్థలను చక్క బెట్టుకొనుచున్నది. ఆంధ్రులకును మనమేవిధమున వారికి కొఱపడినవారమో ఎఱుకరాకున్నది. తమ యాదాయమున పదింటి నొకపాలు తత్తులకు ఖర్చుపెట్టుటకు కంకణముగట్టికొన్న ప్రబంధక సంఘసభ్యులకును, మన వేవాదాయములనుంచి మాసమునకు 100,000 శీతములమూలముగ సహాపహరణము జేయుమన కమిషనరులకును అవ్యోన్మనంబంధ మెచ్చటయున్నది.

ప్రభుత్వమునకు సంబంధించిన ప్రత్యేకసంఘ మొకటి నిర్మింపబడిన కాని మనయంగ్రాదేశపరిశీతులు చక్కబడనేరవు. పోలేరమ్మ ముత్యాలమ్మ మున్నగు దేవతల పూజించుచు వాటికి తిరుణాళ్లని పెట్టి మేకలను, గోవులను, కోళ్లను చిత్రవన గావించుచున్నారు. ఇట్టి దురభ్యాసముల తొలగ దీయుటకు పైచేర్చొనబడిన మతవిషయకసంఘము నిర్మింపబడిన కాని లాభముండదు.

దురాచారములు

ఆంధ్రులు బాహుబలము గలిగి, జీవితకాలము దీర్ఘముగ నుండ నెంచితిమేని అనాలోగ్యమును కలిగించి, దేహదార్ధ్యమును తగ్గించి మానవుని స్వీ పిప్పిచేయుచున్న దురాచారముల తొలగించవలయును. అందు ముఖ్యమగు కొన్నింటిని పేర్కొనెదను. అంతర్జాతీయవిషయములందు నానాజాతిసమితివారల సయితము ఆందోళనపడుచున్న అభినిమందు వ్యాపారము నాపురిషయమున బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు పనిచేయునందులెంతయు శోచనీయము. ఈ యభినిమందు వ్యాపారము వీరి యొక్కనీతి తప్పి చేయు పాపకార్యములం దొకటియని చెప్పుచున్నాడను. ఇటీవల ఆంధ్రులు బుడిసె త్రముడు ఇంగ్లాండు నందుండినప్పుడు అభినిమందింక కలసియుండు మందునకై బొంబాయి విక్రేతస్థలమునకు పోయెను. ద్వారవద్దనుంచి చీటి తెచ్చినగాని యివ్వనని చెప్పినందున పాప మాతడు ద్వారవద్దకు వచ్చి చీటిని తీసుకొనిపోయెను. ఆ చీటియందు వ్రాయబడినంతకన్న హెచ్చుగ మందునకోరెను. విక్రేత యిచ్చుట కొప్పుకొన దాయెను. అంత మరల ద్వారవద్దకు వచ్చి మఱియొక చీటిని తీసుక వెళ్లి మఱియొక మందు కొనియెను. చీనాదేశస్థుడొకడు ఇంగ్లాండునందు అభినిమందు నుపయోగించెనట. అందుల కతనిని కారాగృహవాసుని గావించిరి. తన మాతృదేశమున చీనాదేశమునందు, ఫిరంగిగండ బెడలున చీనా ప్రభుత్వమువారి కెఱుకరాకుండ అనిభిమందు వ్యాపారము చేయుచున్న నీ యాంగ్లేయులే తమ దేశమునందు చీనా వాడొకడు నల్లమందు నేవించినందులకు శిక్షించునంతటి చట్టముల నమలునందుంచుకొని తమ రాజ్యమునందలి ప్రజలను కట్టుదిట్టముల కాపాడుకొనుచు, అన్యజాతులవారలను నిరంతరము దుర్బలలుగావించి, పీర్చి పిప్పిచేయు నుద్దేశ్యములతో వారి దేశములం దీనాటికిని అభినిమందు వ్యాపారము చేయుచున్నారు. మన దేశమునందు గోదావరిజిల్లా వాసులు విశేషముగ నభినిమందు వాడుచున్నారు. ఆంధ్రు లెల్లరును గోదావరిజిల్లా నీ విషయమునం దిప్పించుట గాక!

అభినిమందు విషయమునందును మద్యపాన నిషేధమునందును ప్రభుత్వమునా రెంతమాత్రము పనిచేయక కేవలము లాభముకొఱకై యాశించుచున్నారు. వేదలపాలిటి హూరకర్కొటకములను నీరెండును నశించినకాని దేశము బాగుపడజాలను. ఇదనటను మద్యపాననిషేధమునకై ఆంధ్రు లొనరించిన సేవ క్లామాపాత్రము. ఇకముందును తీవ్రముగ విధానము సేర్పఱచి యా దురాచారముల బోగొట్టుదురని ప్రార్థించుచున్నాడను.

స్వదేశసంస్థానములు

ఆంధ్రదేశమునం గల స్వదేశసంస్థానములు జమిందారుల విషయముల నిందుక ముచ్చటింప దలంచి నాడను. ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమువారు యితవరకు మద్యపాన, అభినిప్రయోగముల నాపుట కావంతయైన పనిచేయుచున్నారు. బ్రిటిషుపరిపాలనకు మార్గదర్శకులగు హైదరాబాదు, మైసూరు తదితర జమిందారీ రాజ్యాంగములవారి విషయమున శ్రద్ధతీసుకొని పనిచేసిన అచిరకాలములో ఆంధ్రదేశ మీ బాధలనుండి రక్షించుకొనగలదు.

స్వదేశరాజులను, జమిందారులను దేశహితైక కార్యములందు తమకైని వినియోగింపక కేవలము వినోదములతో

కాలము గడుపుచుండుట శోచనీయము. రానురాను అనేక జమిందార్లు పాడగుచున్నవి. నిరుపయోగమును విసేదములకును తనూపాలకును భిన్నపట్టుచు జమిందార్ గ్రామములనేకములు వేలములకు వచ్చుట గాంచుచున్నారము. గిండి గట్టపు పంచముల స్థలమునందు ఆశ్చర్యాల నొకదాని నిర్మించుటకు యేబదివేలను ఖర్చుపెట్టివట్టి రాజులు మన యాంధ్ర దేశమునం దున్నారు.

సామంతరాజ్యములవారు తనవిధమున దేశసౌత్రికకార్యములందు తమకే కీర్తి వినియోగించి బోధా మైనూరు రాజ్యములపద్ధతుల నవలంబించి మేలొనరితురుగాక.

సుమారు వెయ్యి సంవత్సరములకు పూర్వము స్థాపించగడిన గద్వాల సంస్థానము నైజామువారిరాజ్యమునం దున్నది. ఇయ్యది రెండవ స్థాపితమై యీనాటికి మంచియశస్సు ననుభవించుచున్నది. కాని యిటీవల రాజా చనిపోయినందున పురుష సంతతివా రెవ్వరు లేరనుకారమున నైజామురాష్ట్రమువారు రాజ్యమును స్వాధీనపఱచుకొని యున్నారు. సాధారణముగ నిట్టి సంస్థానములలో మైనర్లను పుత్రపుత్రులకు యుక్తవయస్సు వచ్చునకు తల్లిని కీటింటుగ నియమించుట యాచారము. కాని ఈ సంస్థానముయొక్క చౌర్యాగ్యమేమియొకాని తల్లిరీజంటు గనుండరాదట. ఇట్లు చేయుట స్వతంత్రరాష్ట్రముల స్వాతంత్ర్యము నవహరించుటకు యను సందేహము పొడచుచున్నది. అనాదిగవచ్చుచుండిన ప్రభుత్వమున కీనాటిట్టిగతి పట్టినది. ఆంధ్రప్రజలకిందువలన కలిగిన సంతాప మపారము. మనహృదయంతరాళమునం దుండి వెలువడుచున్న అనుతాపపూరిత సం దేశములు నైజాము నవాబుగారి మనస్సునందు నాటుగాక. గద్వాల పూర్వపుచైతన్యవారిశయములను నవాబువారు గ్రహించి గద్వాలసంస్థానమునకు యధావిధిని స్వాతంత్ర్యముభవము కలిగింతురుగాక యని నమ్ముచున్నాడను.

స్వాతంత్ర్య ప్రేములని చెప్పుకొను పాశ్చాత్యుల చెయ్యిములు గమనించిన వారి యన్యాయములు బోధపడగలవు. విశ్వ సౌభ్రాతృత్వమును బోధించిన క్రీస్తు మహనీయుని అనుచరులగు నీక్రైస్తవు లొనరించు కార్యములు గర్వితములు. దక్షిణమరీకా యందలి యొక స్వతంత్రరాజ్యమునం దొక యాంగ్లేయుడు తన భార్యతోడ నొక బాటను నడచిపోవుచుండెను. అప్పుడు జటిగినవిషయముల నాతని వాక్యములందె చెప్పెదను. 'నేను నాభార్యయు నడచిపోవుచుంటిమి. శ్వేతరోమయుతుడగు నీగ్రోజాతి వృద్ధుడొకడు మా కెదుటివైపునుండివచ్చుచు, వినయముగ తనను హేలునుపై కెత్తి తన మర్యాదను సూచించెను. నేను మర్యాదగలవాడ నగుటచే యావందనమునందుకొని నాహేలును పైకితీసితిని. మఱుసటిదినము ఆస్థలముయొక్క మర్యాద సాంప్రదాయములను విరుద్ధముగ నేను నడచినానని యు జాగ్రత్తగ నుద్ఘాటించుననియు నోటిను వచ్చినది. ఆనోటి నుయొక్క ఆర్థమువారయ, తెల్లవారెప్పుడును నీగ్రోజాతికి వందనపూర్వకముగ హేలును ఎన్నడును పైకి తీయకూడదనియు అట్లుచేయుట ఆగడ్డయందు నేరమనియు కనగొన గలిగితిని. అందులకు భిన్నముగ నడచినదానివలన జఱుగ గల అపరాధము విషయమును గమనింపవలసిన దనియు చెప్పిరి". ఈ యన్యాయము ఇచ్చటను జఱుగుచునేయున్నది. బ్రాహ్మణ గుప్తస్త్రాసు మీరని బహువచన సంబోధన చేయఁజలయునట. ఆతడు మాత్రము యజమానుని సేవు నీనని ఏకవచన సంబోధనమే చేయవలయునట. ఇప్పుడిప్పుడివి నశింపుగాంచుచున్నవి. కానిపాశ్చాత్యదేశములం దీవిషయము నానాటికి వరుసల సమన్వితమై వితిమీరుచున్నది. ఇటీవల చట్టముగ నొనరింపబడిన భారతీయులపై స్థు ప్రత్యేకతాభావము మానవనాగరికత్వ లక్షణకరమని చెప్పుచున్నాడను. ప్రపంచమునం దన్నిచోట్లను ప్రతివారును ఆసియా ఖండవాసులను మృగతుల్యులగ జూచుచున్నారు. ఆఫ్రికా దేశమును శ్వేతజాతుల నివాసార్థము ప్రత్యేకింపబడవలసినదిగ ఆందోళనము జఱుగుచునేయున్నది. ఈ యమానుష మెప్పుడు సమసిపోవునో అప్పుడుకాని లోకకల్యాణము సమహరనేరదు. ఇట్లుండ జర్మాయందు నేకముల స్థాంతరములకు వెళ్ళిపోవుట యానను చట్టమొకటి బయల్పడినది. అదానిని బర్మాభాషియ నాయకులు గ్వంసము గావించురు గాక!

నిరాకరణోద్యమము బయల్పడిన తరువాత ఆంధ్రప్రజలయందత్తద్భుతమును సూతనోత్తేజము కలిగినదనుట కేసందియమును లేదు. కాని ఇంతకుపూర్వము జఱుగుచుండిన కొన్ని సమస్యలు ఆందోళనాప్రపంచమునండి తొలగిపోయినవి. ఇంగ్లాండునందు కాపింపబడిన యొకచట్టమువలన ప్రతి స్థానికసంస్థాయు ప్రజలయొద్దనుండి ప్రత్యేకముగ పన్నును వసూలుచేసి ఉచిత పకనాలయములను, ధర్మగ్రంథాలయములను నిర్మించుచున్నారు.

ఇప్పుడు మాచిలిమేని ప్రతిగ్రామమునందును చక్కని గ్రంథాలయములు గలవు. ఆంధ్రదేశమునందును ఆంధ్రోద్యమముయొక్క యాందోళనవలన గ్రంథాలయోద్యమ మొకటి బయల్పడి చక్కగ పనిచేసినది. కాని యిటీవల నింక నేపదీర్చుకొనుచున్నది. పూర్వమునలే మఱు నీయుద్యమము నిరంతర కృషివలన కొనసాగించినగాని జనసామాన్యమునందలి విద్యాలోపము సాంతముగ తొలగిపోజాలదు. సర్వకళలయందును ఆంధ్రదేశమున బయల్పడిన ప్రబోధము యిప్పుడు స్తంభించినది. ఆంధ్రులీవిషయముల గమనించి తనవిధమున పనిచేయుదురు గాక!

విశ్వాఖిలపట్టణ సౌకాస్రయము

అచిరకాలములోనే విశాఖపట్టణము నౌకాశ్రయము కానున్నది. విశాఖపట్టణమునండి నాగపురమువరకు నయోమాగ్ధములు నిర్మితములు కానున్నవి. అప్పుడు ఏజన్సీలందలి యాంధ్రులకును, హైదరాబాదు తూర్పుభాగమునందలి యాంధ్రులకును, ఉత్తర సర్కారుల యాంధ్రులకును పరస్పర కలయికవలన ఆంధ్రదేశ మెంతయు నుత్తమస్థితి నధిష్టించగలదు. ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణము ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనము ఆంధ్రుల పురోభివృద్ధి కెంతయు తోడ్పడగలదు. ఆంధ్రదేశమునందు సింగరేణియున్నగు స్థలములందు చక్కని బొగ్గును లున్నవి. విశాఖపట్టణమునందు ఇనుపగనులు గలవు. ప్రత్తిని వేలకొలది టన్నులుగ పండించు లక్షలకొలది ఎకరముల భూములుకలవు. విద్యు

ఖానుసాహెబు మహమ్మదు బిందాసాహెబుగారు బి. ఏ. క్రిందటి మంగళవారమునాడు చెన్న పురి కార్పొరేషను రెవెన్యూ ఆఫీసరుగ నెప్పు కొనబడిరి.

చృక్తి జనింపజేయుటకును తగు జలాశయము లనేకములున్నవి. మంచి అడవులు మెండుగ నున్నవి. జీవనదులనొప్పు కృష్ణా, గోదావరి, తుంగభద్రా, పెన్నాదినులు చే సారవంతము గావించుటకు మాగాణిభూములు కలవు. ఇంకయు ననేక విధములగు జలాశయములను మన కనుమాలముగ నొనర్చుకొనుట కనువగు మార్గములున్నవి. అన్నివిధముల భావిభాగ్యము సుభిక్షముగ నున్నది. ప్రకృతిలోప మేమాత్రము లేదనియే చెప్పవచ్చును. ఆంధ్రలోకము తగువిధమున కార్యభారముని పనిచేసినటులయిన తప్పక యాంధ్రదేశము ధనవంతముయి, శోభాయ మాన ముననట కేసందియము లేదు.

ఆంధ్రమహాశయాలారా, మీసోదరుడనగు నేను చెప్పిన నాటిసంతటిని సామధానముగ వినినందుల కెంతయు సంతసించుచున్నాడను. అనేకవిధముల పటితపించుచున్న యాంధ్రమాత యొక్క దుఃఖమును బాపి, సర్వభూమణ భూషితంగిని సుఖప్రదాయినిగావించి, జయభేరిలు మ్రోగుమండ, నాదివ్యమంగళ విగ్రహము, విజయోత్సాహముననిమిలితపదనారవిందయై యుండ, మనమెల్లఱము చూచి యానందింపగల యాపూర్ణ దిశమును, జయజయ శబ్దములతోడ నీనాడు స్మరించెదము ! ఆంధ్రమాతకి జయ.

సర్ గార్డను ప్రభురు

సర్ గార్డను లేడీ ప్రభులు ఇంగ్లాండునుండి నిన్నబొంబాయి వచ్చిరి. అచ్చటి నుండి కలకత్తావెళ్లి నవంబరు మొదటి వారములో మదరాసు వచ్చెదరు. (అ. ప్రె.)

బుద్ధగయ సమస్య

సింహళ బౌద్ధసన్యాసుల అగమనము

హిందూ మహాసభ, భారత ప్రభుత్వములతో సంప్రతించుటకు కలకత్తా వెడల నున్నారు

మదరాసు, అక్టోబరు 24—స్వామి సచ్చిదానంద సరస్వతి మరియు బౌద్ధ సన్యాసులతో గలసి తాత్పర్య వ్రాసిన విలేరజీ గారు సిలోను బోటు వెయిల్లలో నేటి ఉదయమునకు మదరాసుకు వచ్చిరి. బుద్ధగయసమస్యనుగూర్చి హిందూమహాసభ లో చర్చించవలసినదని డాక్టరు ను సింహళ ద్వీపబౌద్ధులు పంపిరి. పాట్టాయందు హిందూ మహాసభతో గలసి డాక్టరు చర్చించును. బుద్ధగయను బౌద్ధుల హస్తగతము చేయవలయునని సింహళద్వీపబౌద్ధులు గోరుచున్నారు. యిండియా గవర్నరు మెంటు పెర్వ ఉద్యోగలతో గలసి సంప్రతించుటకు డా॥ హైవివతరణిగారి కధికార మీయబడెను. వీరు యిండియా దొరతనముయొక్క ఆర్షాఖ డైరెక్టరు సర్ జాను హెచ్. మార్లలుగారితో గలసి సంప్రతించెదరు. సారనాత్ వద్ద పట్టుట నిల్పివేయబడిన బౌద్ధవిహారముపై సంప్రతించబడును. ఈసంవత్సరము సింహళమునుండి బుద్ధగయకు పెక్కు బౌద్ధులు వచ్చుటయందు దర్శము గలదని డాక్టరు నుడివెను. ఏడువందల యేండ్ల తరువాత యీసంవత్సరమండే సింహళమునుండి బుద్ధగయకు విశారదుగ బౌద్ధ సన్యాసులు యాత్ర చేయుటకు ప్రారంభించిరి. వారందఱు చాతుర్యాస్థులను సలిపెదరు. ఈమాసాంతమునుండి బౌద్ధమత ఆచార ప్రకారముగ చాతుర్యాస్థులు గయందు సలుపబడును. నేటిరాత్రి కలకత్తా మెయిలులో తిన్న గాబౌద్ధగయకు బోవుటకు డాక్టరు సవరివారముగ వెడలనున్నారు. (అ. ప్రె.)

దాదాభాయి శిలాని గ్రహము

నూరతు మ్యునిసిపాలిటీ తీర్మానము

(ప్రీమెను తంఠి)

బొంబాయి, అక్టో 28:—గౌ॥ శ్రీవేంకటగారు నూరతుకు వచ్చినపుడు సన్యాసప్రేమ నొసంగుటకై నూరతు మ్యునిసిపాలిటీ తీర్మానించెను.

దాదాభాయి నారోజీ శిలానిగ్రహమును నిర్మించుట గూడ ఆలోచనలోనుండెను.

గుజరాతు విద్యాపీఠము

విద్యార్థులసంఖ్య తగ్గిపోవుట

(ప్రీమెను తంఠి)

బొంబాయి, అక్టో 22:—గుజరాతు విద్యాపీఠమునందు గతవత్సరము 210 మంది విద్యార్థులుండ యీ సంవత్సరము 110 మందికి తగ్గిపోవుటకు కారణము అసహాయోద్యమమును విరమించి కాలగెనునాదులు ప్రభుత్వముతో నెక్కువ తోడగు ఛండుట యని అహమ్మదాబాదువార్త చెలువువన్నది.

కాంగ్రెసు స్వరాజ్య మాసము

నేనగుప్తాగారి ప్రకటన

కలకత్తా, అక్టో 24:— నవంబరు నెలను కాంగ్రెసు, స్వరాజ్యమాసముగా నాచరించుటకు ఏర్పాటు చేయబడినదని డె. యన్. నేనుగుప్తాగారు ప్రకటించుచున్నారు. కాంగ్రెసు లోనికొని స్వరాజ్యపక్షము లోనికొని సభ్యులను చేర్చుకొనుటకే యీనెల వినియోగింపబడును. కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపక్ష సభ్యత్వపు పుస్తకములతో వలంటీరులు యింటింటికిని తిరిగెదరు. (అ. ప్రె.)

ఆఫ్రిలియా నౌకాసమ్మె

బ్రిటిషు నౌకలను దూరము

మెల్బోర్న్ అక్టోబరు 22:—ఆఫ్రిలియా అంతటను సమ్మెచే 42 నౌకలు పనిలేక పడియున్నవి. బ్రిటిషు నౌకలను దూరము వాటిని నమ్మరాదని అధినేత సమ్మెసంఘమువారు ప్రకటించిరి.

కొన్ని పొగయోడలలో సిబ్బంది 30 మంది సమ్మెగట్టిరి. ఇతర పొగయోడ సిబ్బందిని గూడ సమ్మెగట్టునటుల జేయ జయత్తించుచున్నారు.

నౌకాయజమానులు వాలంటీరుల నిమిత్తము ప్రకటించుచున్నారు.

పార్వతీపురమువార్తలు

కాలమానము

ఈ చుట్టుప్రక్కల గ్రామములకు సువిశేషములతో వర్షయోగము పట్టి సస్యములు పుష్కలముగా మొలక లెత్తి పూర్తిపంటకు సిద్ధముగా నున్నవి.

ఎన్నడూలేనిధర గోగునారకు లభించినది. ఈయనకు పరకు తెల్లవారికంపెనీలకు రవాణాయగుచున్నది. అందువలన గౌరవంబులు పండినూ దేశీయుల సుపయోగము కానరాకు న్నది.

రోడ్డు

జిల్లాబోర్డులోను తాలూకాబోర్డులోను నియమింపబడిన కంట్రాక్టుదారుల యిత్రధవలనో శింస లేకపోవుటచేతనో మెట్టింగిరాల్ల ముక్కలైన నోరుకకపోవుట చేత సరియైనమర్మము లేక ప్రజలకు, బండ్లకు, సైకిళ్లకు, మోటారులకు రాకపోకలకై బహు యిబ్బందిగా నున్నదని క్రిందనుండి మీదనున్న వారికల్లరకు తెలిసినను జిల్లావారు పేక్షనహించుటచేత నీతాలూకాప్రజలు మిగుల కష్టములకు పాలగుచు న్నారు. దయచేసి జిల్లా బోర్డు వారు తాలూకా బోర్డువారు వద్దను కమిటీ సభ్యులను స్వయముగా తనిఖీచేసి రిపోర్టు లంపునట్లుగా నియమింపుటకు కోరుచున్నాము. ముందు వర్షాకాలము వచ్చులోపల రోడ్లకు గట్టి మరమ్మత్తులు కాని యెడల బండ్లకు చాల ప్రమాదము జరుగగలదు.

టవున్ హాలు

ప్రస్తుతము బెల్గాములో నున్న టవున్ హాలు పట్టణము సకు మారముగా నుండుటచేత అందరి సభ్యులు కేవలము వకేళ్లు అధికారోద్యోగులకేక్క నితరులు సభ్యులుగా లేరు. అట్లు గుట కవకాశములును లేవు. సాధారణజనులు చేరి తీరికను యములందు నొకచో రాట్నము పెట్టుకొని త్రిప్పటకు సదుపాయములు ఇందు లేవు. పార్వతీపురంలో ప్రత్యేకంగా నొక స్టేషింగు క్లబ్బు పెట్టడమంటే ధనలేమిచేత నింతవరకును అనకాశములు కలుగుటలేదు. ప్రత్యేక మొక టవున్ హాలు నియమింపుటకు వేయి రూప్యములవరకు రి సంగతుల క్రిందట కరవుబియ్యం అమ్మినలాభములో ప్రత్యేకింపబడినట్లు తెలియుచున్నది. దాని వినియోగము యంతవరకూ జరుగకపోవుటకు కారణం తెలియదు. పురయువకులకు అమూల్యమగు తమ కాలము వృథా చేయ వలసిన దు ర వ స్థ కలుగుచున్నది. త్వరలో ఏ చిన్న టవున్ హాలు నిర్మించగలరని నిండు ఆశతో నిది వ్రాయడ మైనది. ఇట్లు గృహసతి లేమిచేత ఈయూర నున్న గ్రంథాలయము నివాసగృహములలో నుంచవలసి వచ్చుచున్నది. వ్యాయామమునకును గూడ నిట్లు ప్రత్యేక గృహసతి యవసరమని పెద్దలుతలంచెదరుగాక!

తాలూకాబోర్డు

ఈ తాలూకాబోర్డు సభ్యురాలుగ సోదరీమణి శ్రీమతి మంత్రాల రామసీతమ్మగారు నియమింపబడి రని వ్రాయుటకు సంతస మగుచున్నది. యాయన కాంగ్రెసు ప్రచారకురాలుగ నుద్యమ మారంభముననుండియు ప్రతిపట్టణ గ్రామ పల్లెలకు తమ భర్త యగు శ్రీయుత లక్ష్మీ నృసింహంగారితో తిరుగుచు జాతీయప్రభోదమును కావించిన సంగతి జిల్లావాస్తవ్యులెల్ల రెరుంగుదురు. ఇంతలో జిల్లాబోర్డు సభ్యురాలగుటకు తాలూకా బోర్డు సభ్యులు సహాయపడెదరని నమ్మెనను.

ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలలో రాట్నములు కలకొలుపుట కొక తీర్మానమును యాయన ప్రవేశపెట్టెనని తెలియుచున్నది. ఇట్టి కాంగ్రెసు సభ్యులు పూర్తిగా బోర్డులోనుండుటకు ఆదోశన సహజపరమము.

దక్షిణాఫ్రికా దినసము

పాట్నాలో జరిగినతీర్మానాను సారము అగ్గతురాలగు శ్రీసోమేశ్వరదేవిగారి విజ్ఞప్తనుసారము సభ గావించి ప్రార్థనలు జరుపుటకు నోటిస్ వ్రాసి మంత్రాల శ్రీరామమూర్తి యల్లరకును కనబరచినను వర్తాటంకముచేత సభ జరుగదయ్యె. సాయంకాలం 5 గంటల 15 నిమిషంబుల వారు ప్రార్థనల నొనరించి తేమా తెలియదు; ఆదిసమంతలా నిద్ర ప్రకారంగానుండి యశ్చోద్యమము నున్నదని తలంచెదము. శ్రీ మహాత్ముడు నాటి నుండియు నేటివరకు దక్షిణాఫ్రికాలోనే యుండిన యెడల మనకింత యలసట కలిగియుండెడి కాదు. వైరెబాగుల మహాత్ముడు ఈదేశ దుస్థితిని చూచియేమో యుద్ధంబులకు రాగా రెండు చోట్ల వ్యవహారములు చెడి తిన్నబడక పోవుట తలుపించినది. అట్టి మహానాయకులకు స్వదేశీయు లే మాత్రము తోడ్పడినను ఇచ్చట ఇంటను అచ్చట వెలుపులను భారతీయుల

ఆంధ్ర కాన్సరెన్సులు, బందరు

ప్రతినిధులు, ప్రేక్షకుల సౌకర్యార్థము స్పెషల్ మోటారుబండ్లు ఏర్పాటు

21-10-25 నుండి 25-10-25 లేదవరకు

బెజవాడనుండి బయలుదేరుట	బందరుచేరుట	బందరునుండి బయలుదేరుట	బెజవాడచేరుట
మొదటిబండి ఉదయం 5-0	8-30	మధ్యాహ్నము 3-0	సాయంత్రము 6-30
రెండవబండి ,, 6-0	9-30	సాయంత్రము 4-0	రాత్రి 7-30
మూడవబండి ,, 7-0	10-30	సాయంత్రము 5-0	రాత్రి 8-30
నాల్గవబండి ,, 8-0	11-30	సాయంత్రము 6-0	రాత్రి 9-30

ఆయుర్వేద భూషణ నోరి రామశాస్త్రి

ఏ. కె. ఏ. సి గారి దివ్యావధములు

పశుంతకుసుమాకరము

తీరని దీర్ఘ వ్యాధులన్నిటికిని అనుపాద శ్లేషముతోవాడినవాటిని ఖండించి నరమలకై క్రిని వృద్ధిచేయునట్టి సుప్రసిద్ధమైన ఔషధరాజము. 20 మోతాదులుగల బుడ్డి 1 కి ధర రూ 5-0-0

భృంగామలకతైలము

సకల శిరోగములను, శ్లేష్మగములను నివారించును. 6 బెస్సెలబుడ్డి 1-కి ధర రూ 1-4-0

మేహారి

నవీనముగ వచ్చినటువంటి, చిరకాలముగ బాధించుచున్నటువంటి నవా మేహవ్యాధులను నిర్మూలించుటలో అమోఘమైనది వెల బుడ్డి 1-కి రూ 2-8-0

విషాచి నివారిణి

అను కలరా ఔషధముయొక్క అద్భుత గుణము షెడటి మోతాదుతోనే తెలియును. ప్రతి ఒక గృహమందును ముందొక బుడ్డిని తీసియుంచుటమంచిది. బుడ్డి 1 కి ధర రూ 1-0-0

పూర్తి క్యాటలాగునకు వ్రాసిన పంపెదము,

ఆయుర్వేద నిలయము, బెజవాడ.

గుణములలో శ్రేష్ఠము! బజారునందలి రకములన్నిటికంటె మేలైనది!! వెలలొ నరనము!!

రాజేశ్వరి

బోర క్షుసబ్బు

చర్మవ్యాధులకు

వజ్రాయుధము

మైనపునత్తులు, అన్ని రకముల సబ్బులు కూడ దొరుకును. అన్ని స్థలములలో ఏజంట్లు కావాలను.

ఆర్. ఆర్. సోపు అండ్ క్యాండిల్ వర్క్సు, బెజవాడ.

దురదృష్ట చక్కబడి యుండెడిది. ఏనాడట్టి సుదినము రాగలదో యాక్షణముననే స్వరాజ్యము లభించుటయు నిరంకుశ ప్రభుత్వము తొలగిపోవుటయు జరుగనని చెప్ప నవసరము లేదు.

దీపావళి

బందరు జాతీయకళాశాలకు దీపావళి భిక్ష వసూళ్లకై శ్రీయుత పత్రి రామకృష్ణారావుగారు దయచేసి జాతీయ న్యాయవాది యగు శ్రీయుత గరికిపాటి సుందరంపంతులుగారు ప్రచారకులగు శ్రీయుతలు మంత్రాల లక్ష్మీనృసింహం, పురిపండా అప్పలస్వామిగార్ల సహాయముతో ఊరి పెద్దలను యాచించుట కీరెండు నోజులు తిరిగివారు. గ్రామములో నొక నైపున హరిదాసులు లాగుచుండగా, నొకనైపున కాండోలు సర్కసులకు లాగుచుండగా మరొక నైపున బోర్డు స్కూలు విద్యార్థిభిక్షి ఉపాధ్యాయులు లాగుచుండగా, నింకొక దిక్కున ఇకేకమ్ టాక్సు హెచ్చిపోవుచుండగా లక్ష్యముచేయక అభిమానముచి నోటతో లేదన లేక విద్యునిమి 2 మని యాలోచించి తృణమో పంపా పెట్టగా సుమారు రూ 40-0-0/ నగదు మాత్రం (అరువుగాక) వెనుకయినది. పొన్నూరివారగుటచేత నింతవరకైనా గ్రామస్థులు సహాయము చేయగలిగిరి.

మందుగుండు

ఈసంవత్సరము మందుగుండు సామానులవలన కొందరికి గాయములు కలిగినట్లును ఒకరికి ప్రాణాపాయము తలపింపినట్లును తెలియుచున్నది. కప్పలార ప్రతివత్సరము నిట్టి సంఘటనలు గాంచుచుండియును మానకపోవుట యెంతటి తెలివి

పటములు వెద్దతిరుపతి

అలుమేలు మంగాపురం

శ్రీ వెంకటేశ్వర్లు పెద్దసై 0-8-0, మధ్యరకం 0-4-0, చిన్నసై 0-2-0. శ్రీ పద్మావతి తాయార్లు 0-2-0 శ్రీరాములు మున్నగు విష్ణుశైలే పటములున్నా తిరువణ్ణామలె, కాళిదాస్, మధుర, శివశైలే పటములున్నా దొరుకును.

శ్రీ చందనం బొమ్మలు

వెంకటేశ్వర్లు రూ 3-0-0 మొదలు 7-0-0 వరకు అలమేలుమంగాతాయార్లు 3-0-0 ,, 7-0-0 ,, శ్రీరాములు లక్ష్మణస్వామి 5-0-0 ,, 8-0-0 ,, శ్రీ గణపతి (వి నాయకులు) 3-0-0 ,, 6-0-0 ,, శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యస్వామి 3-0-0 ,, 5-0-0 ,, అన్ని రకముల విగ్రహములు పైకెల్లప్రకారం దొరుకును. వర్తకులకు కమిషన్ యివ్వబడును.

తుళ్ళిపూసలు రుద్రాక్షిపూసలు, తామరపూసలు, చందనపురాళ్లు (సానరాళ్లు) దొరుకును. విశేషములకోరువారు అణా బిళ్ల పోష్టే శివసేనవారికి వివరములు వ్రాయబడును. శ్రీ వెంకటేశ్వర్లువారి చందనప్రసాదములుకూడ పంపబడును.

యం. యన్. చారి అండు కంపెనీ,

బుక్కెల్లర్లు, కమిషన్ ఏజంట్లు, తిరుపతి.

(వెనుక చింతించిచుట వట్టితనము ముం దందుకొన్నవారలు మోదమంద గలరు)

40 దినములలోగా అతిసులభముగా యింగ్లీషు నేర్చుకొన వచ్చును.

2 పుస్తకములకొన్న ఆంగ్లేయభాషాగురుడు.

వి. పి. ఖర్చులు లేదు.

4. పుస్తకములకొన్న

1. పుస్తకము ఇనాము.

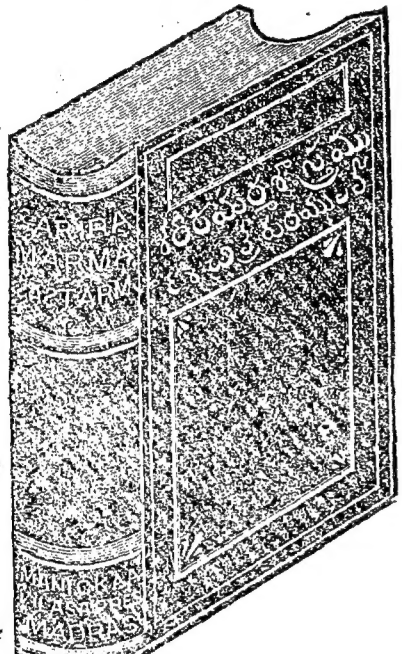
ఆంగ్లేయ దొరతనమువారి పరిపాలనకు లోతుకైన యీ భాషామండలమున గౌరవభ్యాసితము పొంది తీవ్రపాఠములచే వృద్ధిచెందుటకు కారణకర్త యగు ఇంగ్లీషుభాషయే ముఖ్యమని యెరిగియు అనేకులు విడనాడియుండు వారలకు అతిసులభముగా గురు చెంత చేరక తమకు తామే భాషానుభవము పొంది చదువుటకును మాట్లాడుటకును వ్రాయుటకును పుష్కలముగా ఆంగ్లభాషయందు ముద్రింపించి అభ్యాసపథములను అవలీలగా గ్రహించుచుగనగాన మానశమున ప్రస్తుతము కొన్ని ప్రభులే ముద్రించి తమకునధరలకు విక్రయించుచున్నారము.

ఇందుసాధారణముగా పుష్కలముగనట్టి యింగ్లీషుపదముల నుచ్చరించుటకును వాటికిగల అర్థమును ఇంగ్లీషును ఆంగ్లమును వ్రాయబడి దిన్న కథలు సామెతలు పీటలు యింగ్లీషు అర్థములును అతిసులభమైనవి వ్రాయబడియున్నవి. వ్యక్తులు, పక్షులు, వారములు, కలలు, సంవత్సరములు, పుష్పములు, ఆయుధములు, నానాదేశములు, లిఖితములు వ్రాయునట్టివిధములు గలవు.

ఈ పుస్తకము బాలురు, చాచికలు, వర్తకులు, నౌకరులు, విద్యార్థులు, పీఠ కందరికి పుష్కలమున సహాయగ్రంథము.

అంగ్లేయకాలమున ప్రయిక్ మొదలగునవి వ్రాయు విధమున్ను, లెంతిసమాచారములున్ను, వడ్డి పరిమితియు తీతముల వగైరాల లెక్కలున్ను యివియెల్ల విశేషపఠనము చేయుచున్నది. పుస్తకము 1-కి ధర రూ. 1-8-0. రెండవపుస్తకము 0-4-0.

ఆ నం దా శ్రమ పుస్తక శాల, 5/34, సైనికపాఠశాలకొద్ది, పార్కు-బై-కాఫోస్టు, మదరాసు.

నీకు కావలసినదియు, నీవుచూడవలెనని దీర్ఘ కాలమునుండి వెదకిన శాస్త్రమిదియే శరీర మర్త శాస్త్రము

ఆంగ్లభాషయందంత పూర్ణమైన రహస్య శాస్త్రము ఇంతవరకు ఎవరిచేలనను బహిరంగముగా ప్రచురింపబడలేదు. ఇందులో స్త్రీ, పురుష లక్షణము, వాటియొక్క సరియైన యుపయోగములను, మొగ, ఆద, శిశుత్వ తి మనదక్షా, స్త్రీ, పురుషులకు కలుగువ్యాధులను, వాటిని పోగొట్టు చికిత్సలను, మహా దుర్బుల మర్తముగా పూర్వము వ్రాసిన సంసార సుఖిరహస్యము లను బహుచక్కగా వ్రాయబడియున్నది. ఇది వివాహమైనవారికిని ఇకమిద వివాహము చేసుకొను స్త్రీ, పురుషులకు శ్రేష్ఠమైన శాస్త్రము. తప్పక ప్రతిగ్రహుడును చదివి తీరవలెను.

పి. వి. ఖర్చు 5 అణాలు.

64 చిత్రపటములతో ధర రూ. 1-0-0

ఎం. ఎస్. సరస్వతి అండు కంపెనీ.

నెం. 9 ఆరుమగంపిడి, సామూకారుపేట, పోస్టు మదరాసు.

తో కామయహర కస్తూరి పాత్రలు

594

విజ్ఞాపన

మహాభాగా 25 సం॥ల నుండి నేను లోకనేవ చేయుచుండుసంగతి తమకు తెలిసియుండవచ్చును. ప్రతి సం॥రము లక్షలకొలది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆదరించుచున్నా. ఇండియావారుమాత్రమే గాక బర్మా, సిలోన్, మలయానేటు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందుండు వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందరును నన్ను ఆదరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడునన్ను మరచుటలేదు. నాపేరు (తో కామయహర కస్తూరిపాత్రలు) చంటిపిల్లలు, బాలెంతలు, పడుచు బాలు, ముసలివారు, పార్కు వీరనసేల సమస్త మానవజాతియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తశిశువులు, సకలజ్వరములు, మాంద్యము, శీతవాతము, ప్రక్కలయ్యాడ్డు, ఆకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, తీర్చించిన శ్లేధులు, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్గు శ్వాసకాసము, పళ్లనొప్పి, నడుమునొప్పి, ఇకొల్లాయెంబా, క్షేగు, జ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతిరవ్యాధులకు అనపానపత్రికలో నున్న ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణమును. నలు దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యతాపత్రికలు వేలకొనేలు గలవు. ఒకదాని నాతో స్నేహము చేసిన వారు పురస్కారము నన్ను మరచు.

500 మాత్రలగు బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0. పోస్టుఖర్చు చేరు. 6 బుడ్ల వెల పోస్టుఖర్చుతో రూ. 1-8-0. 12 బుడ్లు రూ. 2-18-0. 25 బుడ్లు రూ. 5-8-0. కావలసినవారు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయును. ఆయుర్వేదవైద్య పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, (శ్రీ) సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

కుష్ఠమునకు చికిత్స యినాముగా చేయబడును

(ప్రత్యేకమైన పద్ధతులనుడవలెను)

తెల్లకుష్ఠము రహస్య కుదురునని ప్రజలకు రూపించుటను, దాని అర్థమర్థ గణములు రుజువుచేయుట నీకు ఈ అమోఘమైన పద్ధతులను ఇనాముగా నమూనా పొట్టుములు పంపబడును. ఒక అంగళం స్థలమునందు అర్చు తీయిన గుణము ఒక పొట్టుముచే గలుగును. తక్షణమే వ్రాయుదు మీరు వి. పి. ఖర్చుల నిమిత్తమై 0-6-0 చెల్లించవలసి యుండును.

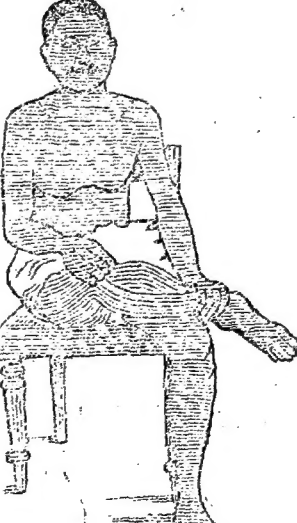
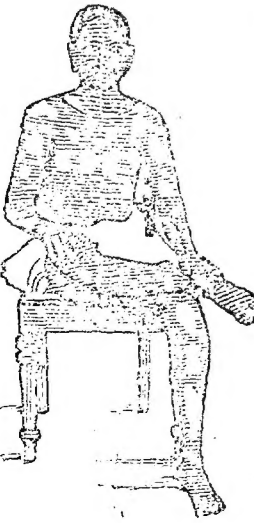
PANDIT KRIPARAM

Specialist in Leprosy

8, Nandibagan Lane,

Suburb, Howrah.

(ఈ పద్ధతులు ఆంగ్లభాషలోనే వ్రాయవలెను.)

వృక్షములకు విషయ గ్రహణ సామర్థ్యము

నర్ జె. సి. బోసుగారి నూతనాన్వేషణఫలితము

డాక్టరింగులో జరిగినవఱకు వంగరాష్ట్రముగవర్తుల లీట నుప్రభువును, లిటనుప్రభ్యయును, లేడి హోస్యియును లిటను, లేడి దళివా లిటను, వెలువర్తు ప్రభువుగాగ్గు మున్నగవారును వచ్చిరి. “బోసుగారు నోటిబలహుమానమును గూడ బడసియు న్నారు. ఇదివర కెవరును కనిపెట్టని విషయమును గూర్చి నేడు మాటలాడబోయెదరు. బోసుగారు ప్రకృతిశాస్త్రమును బోధించుటకేగాక ప్రకృతిరహస్యములను కనిపెట్టి ప్రకటించుటకు గూడ పూనుకొనిరి. అందుల కతిసున్నితమలగు యంత్రములు కావలసియుండెను. వానిని బోసుగారే స్వయముగా తయారు చేయించిరి.” అని లిటనుప్రభువు సభ్యుల కెరించెను. పిమ్మట బోసుగారిటుల నుడివిరి.

ఉపన్యాసము

“జంతువులను వృక్షములను విషయగ్రహణ శక్తి యంతెట్టి భేదమునులేదు. జంతువులకు నాడీహూట మున్నది. దానివలన చూచుటకునువినుటకునుతాకుటకును వానికిశక్తి కలదు. కబ్బ, స్వర్ణ, రూప రస, గంధముల నవిగ్రహించు గలవు. జంతువుల లో దీపనమువలన కలిగిన కంపాద్రేకాదులను నాడీహూటములు కొంతిమారమువరకును వ్యాపింపజేయును. వృక్షముల కట్టి నాడీ హూటము లేదు. జంతువులకు ప్రాణ మున్నంతకాలమును విడువ కుండ గుండెలు కొట్టుకొనుచుండును. రక్తము శరీరమునందు ప్రవహించుచుండును. చెట్లు అట్టి ఏర్పాటున్నటు లెవరికిని అనుమానము కలుగలేదు. జంతువులను చెట్లకును సమానధర్మ పేమియు లేనటులే కనబడెను. ఇట్టిభేదము లున్నను చెట్ల లోను జంతువులలోను మనుష్యులలోను గూడ ప్రాణతత్వ మంతయు నొక్కటియే”

అనినుడివి బోసుగారు ప్రవర్తనములను చేసిరి. మొదటి ప్రవర్తనము వలన చెట్లకుగూడ విషయగ్రహణశక్తి కలదనియును, మనుష్యుడు చెట్టును స్పృశించినపుడు చెట్టుగూడ ఒకఃధ ముగా ప్రతిస్పర్శ నొనరించుననియును స్పష్టమైనది. మానవస్పర్శ వలన మొదట ఆనందమే చెట్టుయొక్క మొదడునందు కనబడెను. మానవుడు గట్టిగా చెట్టును కొట్టినచో చెట్టు మొదడునందు ఆనందముపోయి బాధకనబడును. కృత్రిమముగ మొదడును చెట్టు నందమర్చినచో చెట్టునందు కలుగు ఆనందవిషాదాలు స్పష్టముగా కనబడును అనగా వానిని యంత్రసహాయమున పెక్కిం తెలు పెంచి దీపనహాయమున తెరపైని చూపవచ్చును. మొదట దీపమువెలుగు శాంతముగా నుండెను, ఒకఆకమన త్రెంపగానే ఆ కాంతి తెరనుండి అవ్యశ్యమయ్యెను. చెట్టుమరల సహజస్థితికి రాగానే కాంతిక్రమముగా మరల యథాస్థితికి వచ్చెను.

“చెట్టులోని ప్రాణతత్వమును గ్రహించుటకు మనము గూడ చెట్టుగా మారవలెను. చెట్టులో ప్రవర్తించుపడ పీలు లేని నిర్వాణవైఖరి మానవునిలో నున్నదని చూపవలసిన యంత్రముల ను కృత్రిమపు మొదలును కల్పించవలెను. చెట్టును నోరులేదు. పూగవారిఅగ్గిప్రాయమును తెలుసుకొనుటకు మన మెటుల ప్రయత్నింతుమో చెట్టుభావమును తెలుసుకొనుటకు గూడ అటు లే ప్రయత్నింపవలెను. మాగవాని భావమును ఎల్ల పుడును గూడ తెలుసుకొనవచ్చును. వానిని మనము మెగ్గిగా తాకినపుడును గట్టిగా కొట్టినపుడును వానిలో కలుగు సుఖదుఃఖములను వాడు సైగలవలనను క్వనివలనను వెంటనే చెల్లడించుచుండును” అని బోసుగారు నుడివిరి.

కంఠరములు

చెట్టులో కంఠరములు బాగుగా ఏర్పడినవిని బోసుగారు చూపించిరి. కష్టయందును చెట్టునందును సమానమైన మాతృ కలుగునని బోసుగారు చూపించిరి. ఆహార్యుల హెచ్చుతగ్గులను గూడ స్పష్టముగ చూపించిరి. ఒకస్థలమున పొగ వ్యాపింపజేసి ఆస్థలమును చెట్టును కలుపునట్టి ఒక యంత్రసహాయమున ఆహార్యుల తారతమ్యమును బాగుగా చూపించిరి. స్వర్ణ కలిగిన వెంటనే మార్పు తప్పక కలుగును. స్వర్ణయంత్ర హెచ్చుతగ్గుల ను బట్టి యే మాతృ నం దలి హెచ్చు తగ్గులును కనబడుచుండును. ఒకసారి కర్మాగారమున పరిశోధన చేయుచుండగా యంత్రమున మాంద్యము కనబడినది. అందులకు కారణమెంతో అరుదును లోతులందును విచారించి చూచిరి. చిన్న ముట్టు ఆకసమున నడుచుచుండెను. దానివలననే

అమాంధ్యము యంత్రమున కవబడెను. దానిని సామాన్యముగా అందరును గమనింపజాలరు.

సంగీతమువలన కలుగు మార్పు

“సంగీతి” ఎత్తుగా పెరిగిన ఒక కొబ్బరిచెట్టు సాయం కాలము తేజాలయములో గంటలు మోగగానే భూమికి నంగున; మనల ఉదయమున మామూలుగా పైకిలేచును. అది అప్పుడే ముగా నుండుటచే చాలామంది ప్రజలు దానిని చూడబోవుచుండిరి. అందు అద్భుత మేమియునులేదు. అది అన్ని వృక్షములకును సహజమేగాని అభావమును వెల్లడించుటలో మాత్రము హెచ్చుతగ్గులుండును. చెట్టుకు సారాయి నిచ్చుటవలన చెట్టులో గూడ కొంత ఉత్తేజము కలుగునని గూడ బోసుగారు చూపించిరి.

మనుష్యులను, జంతువులకును పరికృష్టముగు గాలి ఎటు లవసరమో చెట్టుగూడ అటులే అవసరము. మనుష్యులకు వెలకున నిద్ర అను మార్పు లేకుల నందునో చెట్టుగూడ అటులే యుండును. అని బోసుగారు శాస్త్రము దయార్జునువలన చెట్టు నందు కలిగిన మార్పును చూపించిరి.

నిద్రపోవునట్టి చెట్టు

హైద్రాబాద్‌లోని శ్రీమదు పగటిపూటకంబె రాత్రి పూట హెచ్చుగానుండును గాన నపుడు ఆకులు ముడుచుకొని పోవును. చెట్టునందు కలిగిన అనుభవమును ద్రువపరచుటకు ప్రత్యుత్తరమును చెట్టుచేతనే వ్రాయించవచ్చును. ఒక దినమంతయు 24 గంటలును గంటకొకసారి పరీక్ష చేసిరి. దానివలన సాయంకాలము 6 గంటలు మొదలు ఉదయము 9 గంటల వరకును చెట్టు నిద్రపోయినట్లు లేలేనది. ఆ 15 గంటలును చెట్టు స్వర్గము ప్రతిస్వర్గ చేయలేదు. 9 గంటలకు చెట్టుకు మెలకువ రాసాగెను. అది మొదలు మధ్యాహ్నము 12 గంటలవరకును చాకచక్యము క్రమముగా హెచ్చెను. మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు సంపూర్ణచాకచక్యము కలిగెను. సాయంకాలము 6 గంటలవరకును అటులే యుండెను. అటుపిమ్మట క్రమముగా మత్తు కలుగసాగెను. రాత్రి 9 గంటలకు గాఢనిద్ర కలిగెను.

చెట్టుకు కండరకూటము బాగుగా నున్నదని నిస్సంశయముగా తెలుపగలవని బోసుగారు నుడివిరి.

పక్షులలో డేగకు చురుకుతనము మొండు. బాతుకు మధ్య రకముగా నుండును. కోడికి చాల మందముగా నుండును. చెట్టులో ఖదిరా (మిమోసా), పెటిమియా, మామూలు చిక్కుడు (కామనుదీను) యీ మూడిటిని పై మూడువిధములగు పక్షులతోను పోల్చవచ్చును. డేగలోను మిమోసాలోను కండరము లేక ముడుచుకొనిన భాగము ఎర్రగా రక్తవర్ణము కలిగి యుండెను. బాతులోను పెటిమియాలోను కొద్దిగా ఎరుపు కనబడెను. కోడిలోను చిక్కుడులోను ఎరుపే కనబడలేదు. బాతులోను మిమోసాలోను చాల అధిక విదారణలములగు పదార్థములు ఎర్రగా కండిన కండరభాగము లందు కనబడెను. మనుష్యులకును చెట్టుకును ఎంత దగ్గరసంబంధ మున్నదో చూచితిరా? చెట్టులోగూడ విషయగ్రహణశక్తి సంపూర్ణముగా నున్నది.

తెంగాలు దొరతనమువారు నిరంతరమును నాకు సహాయము చేయుచునే యున్నారు.

సర్ హ్యూస్టీ పెన్సనుగారి సహాయమువలననే నేను నాపరిశోధనాలయమునకు స్థలమును బడయగలిగితిని. ఇందులకు “నేను దొరతనమున కెంతయు కృతజ్ఞుడను” అని బోసుగారు నుడివిరి.

“బోసుగారు ప్రపంచమున ప్రకృతిశాస్త్రపరిశోధక మండలిలో అగ్రస్థానమును బడయ గలిగియున్నారు. ఇట్టి ఘనకార్యములను చేయువారికి సహాయము చేయుట కెవ్వరును వెనుదీయరు. దొరతనమువారు నిరంతరమును సహాయము చేయుటకు సంసిద్ధులే” అని గవర్నరు లిటనుప్రభువు నుడివెను.

బ్రహ్మసూత్రార్థచంద్రిక

తెలుగువచనము

రెండుసంపుటములు ప్రతి 1-కి రూ. 12.
తైత్తిరీయోపనిషత్తు, సరిక “ ” 8.
భాష్యపరిమళములు, సంస్కృతమునకు సరియైన తెలుగు 3.
అష్టకవీయము, నూతనముడితము రావుసాహెబు గిడుగు నేకటరాజుమూర్తి సంతులుగారిచే పరిష్కృతము పరిష్కృతరసితో నున్నది. ప్రతి 1 కి రూ. 8.

వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు

అందు నన్ను,

292, ఎస్.ఎస్.నెట్, మద్రాసు.

పోటీకో మాధరలకునమానము మరియెచ్చటను వుండవు

ఒకజత గట్టి బంగారుగాజులకు, రెండునవరముల ఎత్తుది, అప్పటమైన నవరము బంగారుతో చేయబడినది, చేదారముతో నహా మజారి ర్పు రి మాత్రమే. సీమకమలముల నగలు యేరకముచియైనను మావద్దగలవు.

కోటా మునిరత్నంశెట్టి అందు నన్ను

సీమకమలముల వర్తకులు, 217 చైనాబజారు, మద్రాసు

తెలిఫోను నెం 1470, 1471

తెలివిలాసము “నానక్”

మీరు మగ్గమునుండియే నరాసరి తెప్పించుకొనుదు

కరాచిమోస్తరు చీరలు మేలైనవట్టు, అద్భుతమైనసరిగ అంచుగలది పలురంగులలో గలవు. 9 గజములు 44 అంగుళములు నిడివిగలదు చీర 1 కి ధర రూ 30-0-0.

Annapurna Silk Stores, Benares City.

ఇది చర్మమునకు

మార్కరశ్శివలె మెరుగు నిచ్చుటయే గాక, చర్మమును యిచ్చటి శీతోష్ణసితి ననుసరించి కాపాడుచుండును.

“కోబ్రా” రంగులను అనేకమంది పరీక్షించిరి. అనేకరంగులు వచ్చుచున్నవి. పోవుచున్నవి. కాని “కోబ్రా” రంగులు మాత్రము స్థిరముగ నున్నవి. కారణము సామాన్యము వాడుకొనుట సులభము. ఆరోగ్యమును గలిగించునట్టిది. ఎల్లప్పుడును ప్రకాశించునది.

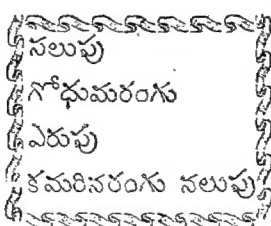
కోబ్రా

బూట్సు రంగులు

తయారుచేయువారు

బెత్ అండ్ ప్లాట్, లిమిటెడ్.,

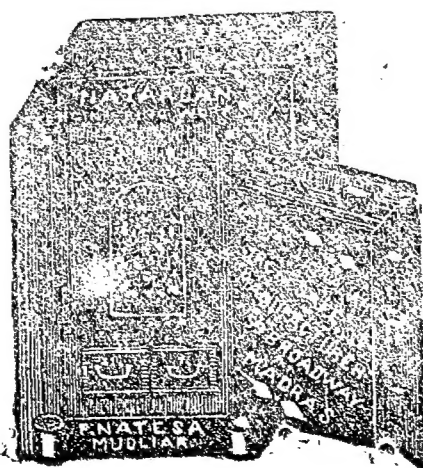
వాట్ పోర్ట్, ఇంగ్లాండు, (3)

నర నము

దృ ధ మై న ది

న మ్మ క మై న ది

ఇప్పటిమోస్తరుప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుప పెట్టెలు ఈదిగవ తెలుపబడినవారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగా యున్నవి.

బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కో ఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

వి. న. టే శ మొదలియారే,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

(ప్రాప్త)టరు,

59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

నటరాజన్ ఎంజనీరింగు వర్కుసు. ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండ్రీ ఆయిల్ ఎంజనులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులగువారు. లై సువిట్టుకుకావలన్ని విలంబము, సోఫ్టింగ్ నట్టులు సరఫరాగా యివ్వబడును. సుబ్బరాయప్ప శైలి, పెద్దనాయక్ పేట మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగము లన్నియు ఆర్రరుయిచ్చి తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బహులు వ్రాయబడును!

అమృతాంజనము

చక్కనిదబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

కాసు బంగారమునకు, సీమవెండికి, రత్నములకు పూచీ నిచ్చెదము.

మానవ పరిరక్షముల లోలాకులు, దుద్దులు, అంటుపోగులు, చంపనములు, పతకములు, మోపులు, బంగారుమెడచెయ్యిములు, చెయ్యి అడ్డిగలు, వెండి కాలు గొలుసులు, మిరియాలగొలుసులు, మొలత్రాడులు, టంబెల్లు, కాఫీ నెట్లు మొదలగునవి తయారుగనున్నవి. వివరములకు ఈ దినపత్రికా విలాసములకు వ్రాయుడు.

కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు.

ప్రొప్రైటర్లు:

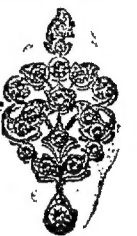
ది ఆంధ్ర జ్యాయలరి మాన్యుఫాక్చరీంగు కంపెనీ

హెడ్డాఫీసు: బెజవాడ.

1597

(4)

బ్రాంచి: 5: చైనాబజారురోడ్డు మద్రాసు.

హనుమానము

లోకప్రసిద్ధమైనది. దీనికి నమానమైనది వేరులేదు. చర్మవ్యాధులకు సంజీవివంటిది. ఎచ్చట నువ్వారుకును.

యస్. రంగనాథంశెట్టి అండు బ్రదరు, నెం 12, బందరు వీధి, మద్రాసు.

వాణిముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

అచ్చు బైందుపనులు, రబ్బరుప్రెస్సులు, నీళ్లు, రాగి, బంగారము, వెండిసామానులపై చెక్కుట, బ్రాకులుచేయుట, స్టేషనరీ సామానులు.

(609)

ఎంగ్రేవింగు

జర్మనీ వారి కిక్మూల వ్యాధిని నివారించుట ఎట్లు తెలియును.

ప్రపంచమందు అంతటను హెడెన్ సాను వాడి స్వస్థత చెందియున్నారు.

గొప్ప జర్మనీ మూలవ్యాధినివారణి. బర్లిన్ స్టేటు విశ్వవిద్యాలయ కిక్మీ నందు మూలవ్యాధికి గల ఔషధము హెడెన్ సా యొక్క టియే. హెడెన్ సా తప్పక మూలవ్యాధిని ఎండబెట్టి, రాలునట్లు చేయును. మరి యొకక్షణముకూడ వ్యాధిచే బాధపడవద్దు. నేడే ఒక ట్యూబును కొనుదు. ధర 1 కి రు 2-4-0 ప్రత్యేకస్పేటుతో పెద్దనెజాది గలదు. పూర్తిగా తృప్తి లేనివో డైకము వాపనీయబడును.

చురుకుగా పనిచేయునట్టి ఏజంట్లుకావలెను.

Sole Agents:—THE INTERNATIONAL TRADERS,

1961 Sankdi Sheri

Telegram.—"Special.

AHMEDABAD

Agents for Andhradesa:—Mr. K. A. RAJU, Goraganamudy, Post Vissakoderu,

Tq. Bhimavaram Kistna Dt.

Agents for Madras Presidency:—

Mesers, DADHA & Company, Esplanade, MADRAS.

Agents for Mysore & Coorg:—

Messrs JONES & Co., No. 5, Gundopenth Street, Bangalore city.

AGENTS for Travancore:—

KRISHNA & Company, Trivandrum.

జర్మను ఎలక్ట్రిక్ కు దీపము

జర్మనులో క్రొత్తగా కనిపెట్టబడినది. నగరములందు స్వగృహములందుండి భోగము లనుభవించుగోరు ప్రతివారు కొనవచ్చును. టేబిలు బల్బుపై నుంచుకొనవచ్చును. గదులలో దీప మెక్కడనున్నను, పక్కపై పరుండి దానికి సంబంధించిన తీగకు

తగిలియుండె వింటునొక్క పెరిగించవచ్చును, ఆర్పవచ్చును. గదిలోనుంచి నూర్చుని యింట్లోకి తెప్పించినట్లే అద్భుతమైన కాంతినిచ్చును. గాలిలోకూడ వెలుగును. సభలలో పెట్టిన అనేకుల నాకర్షించును. 2284

అసుకురీదు రు 6-0-0.

తగ్గింపు ధర రు 3-0-0.

కొడన్ను అండు కంపెనీ,

సాహుకారు టేట, మద్రాసు.

నచ్చనిచో!

సామ్యువాపసు చేయబడును!!

జాతకరత్నము 11 భాగము

ఇది సుమారు 280 పుటలుగల యద్భుతగ్రంథము. లగ్న స్ఫుటము, భావస్ఫుటము, గ్రహస్ఫుటము, అక్షరవర్ణ, పోడశిం వర్ణ, ద్వాదశభావఫలితములు, దశాంతరభావఫలితములు, మున్నగు పెక్కువాంఛములతో, శ్లోకతాత్పర్యరూపమున ఈ గ్రంథము వ్రాయబడియున్నది. పెక్కుజాతకము లుదాహరణగా కలిపి ద్వాదశభావమును చర్చింపబడినవి. జ్యోతిషాంశములన్నియు చక్కగా ఇమడ్చబడినవి. ఇది యింతిజ్యోతిషగ్రంథము. ధర 2 0 0. మొదటిభాగము రు 1-0-0. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము,

2181

కళింగోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.